

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

студентки 2 курсу, 3 м групи,

спеціальності 071 «Облік і

оподаткування»

спеціалізації «Облік і

оподаткування»

Харчук Марії Юріївни

Науковий керівник

д.е.н., проф.

Сопко Валерія Василівна

Гарант освітньої програми,

д.е.н., проф.

Бенько Микола Микалоївич

Київ 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ І АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	10
1.1. Сутність оборотних активів підприємства як об'єкта обліку, аналізу, контролю.....	10
1.2. Огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з дослідження оборотних активів.....	20
1.3. Організаційно-економічна характеристика оборотних активів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».....	26
Висновки до розділу 1.....	33
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ.....	35
2.1. Організація обліку оборотних активів підприємств малого бізнесу.....	35
2.2. Методика обліку оборотних активів підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».....	56
2.3. Управлінський облік оборотними активами на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».....	68
2.4. Розкриття інформації про оборотні активи у звітності підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».....	77
Висновки до розділу 2.....	84
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ.....	86
3.1. Мета, завдання, інформаційні джерела контролю і аналізу оборотних активів підприємства.....	86
3.2. Методика та удосконалення контролю оборотних активів підприємства.....	93
3.3. Методика і організація аналізу ефективності оборотних активів підприємства, шляхи підвищення ефективності.....	99
Висновки до розділу 3.....	107

ВИСНОВКИ.....	110
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	115
ДОДАТКИ.....	122

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах розвитку ринкової економіки України особливого значення для кожного суб'єкта господарювання набувають оборотні активи, управління якими спонукає науковців і практиків до вирішення багатьох теоретичних і практичних питань.

Значною мірою це стосується розробки та впровадження таких підходів в управлінні оборотними активами, які б забезпечували стійкість фінансового стану, кредитоспроможність, інвестиційну привабливість вітчизняних підприємств.

Процеси формування та використання оборотних активів перебувають під впливом політичних, економічних, технічних, соціальних, маркетингових та інших факторів. У межах таких факторів вчені-економісти виділяють такі:

- фактори, від яких залежить потреба підприємства в оборотних активах;
- фактори, що обумовлюють «притік» і «відтік» оборотних активів;
- фактори, що впливають на організацію матеріальних потоків;
- фактори, під впливом яких здійснюється формування структури оборотних активів, зовнішні та внутрішні фактори впливу на оборотні активи.

Слід зазначити, що протягом усього періоду трансформації вітчизняної економіки найбільша увага економістів приділялась впливу зовнішніх чинників при деякій недооцінці необхідності модернізації внутрішньої системи управління всіма видами діяльності підприємства.

Значною мірою рівень забезпеченості підприємств оборотними активами залежить від соціально-економічного розвитку регіону, що включає розвиток виробничого потенціалу та динаміку обсягів виробництва, будівництва, рівень попиту, ступінь сировинної забезпеченості, рівень інвестиційної активності, соціальний клімат та інші.

Процес формування оборотних активів на рівні підприємств і ефективність їх використання залежить від значної кількості різноманітних

факторів, у тому числі макроекономічних і галузевих. Оборотні активи як найбільш мобільна частка активів підприємств є дуже чутливими до загальних змін в економіці, підйомів і спадів, інфляційних і кризових явищ, що викликає необхідність з'ясування їх стану залежно від динаміки макроекономічних показників.

Тенденції розвитку оборотних активів у значній мірі визначаються й галузовими особливостями підприємств, що також потребує відповідних досліджень.

Динаміка оборотних активів підприємств за видами економічної діяльності станом на 31 грудня 2016 року наведена в Додатку А.

Покажемо структуру оборотних коштів підприємств України станом на 31.12.2016 року за галузями (Додаток Б). Найбільші частки припадають на підприємства оптової та роздрібної торгівлі – 27%; промисловість – 26%; сільське, лісове та рибне господарство – 23% [44].

Динаміка оборотних коштів наведена в Додатку В. Слід відмітити позитивну динаміку росту, що свідчить про розширення активностей підприємств України.

Достатньо невисокою й стабільною залишалася питома вага сільського господарства та підприємств готельного та ресторанного бізнесу. Слід підкреслити однакову чутливість реакції на кризові явища торговельної галузі й будівництва, для яких збігаються тенденції зміни питомої ваги.

Наслідки фінансової кризи 2008 р. призвели до значної втрати оборотних активів на початок 2011 р. практично всіма галузями національної економіки, крім промисловості.

Катастрофічна ситуація склалася в сільському господарстві, яке втратило майже всі оборотні активи станом на 01.01.2011 р. Характерною рисою є те, що саме невиробничі галузі втратили більшу частину оборотних активів, які не зв'язані з виробничо-технологічними процесами, падіння становило більш 40,0% [44].

Характер діяльності підприємств, галузеві особливості виробничих

процесів, склад і структура витрат на виробництво, його тип (дрібносерійне, серійне, масове), тривалість і складність виробничого циклу, темпи зростання обсягів виробництва і реалізації продукції суттєво впливають на склад активів і частку оборотних активів у їх загальній сумі.

Найбільш мобільні активи належать оптовій торгівлі. Це пояснюється тим, що оптова торгівля все менше виконує виробничі функції щодо транспортування, зберігання товарів й іншого, а все більше займається організацією товароруку, налагодженням зв'язків між виробниками та споживачами продукції різних галузей національного господарства та фінансовими операціями.

Найменш мобільними є активи в підприємствах транспорту та зв'язку й підприємствах готельного та ресторанного господарства, що пояснюється специфікою діяльності й важливістю у виробничому процесі саме необоротних активів.

Підвищення частки оборотних активів у складі активів підприємств промисловості й будівництва пов'язано з більш інтенсивним їх зростанням відповідно до зростання необоротних активів у період з 2004–2009 р. і менш значного падіння у 2010 р. Наявність і перевага виробничих функцій у промисловості зумовлюють середні значення досліджуваного показника [44].

Особливості виробничих, торговельно-виробничих й інших процесів, тривалість операційного циклу на підприємствах різних галузей народного господарства відбиваються на такому важливому якісному показнику стану оборотних активів як швидкість їх руху, котра вимірюється кількістю оборотів за певний період часу або тривалістю одного обороту в днях.

Одним із провідних чинників, що впливають на забезпеченість підприємств оборотними активами, залишається зростання дебіторської заборгованості, передусім простроченої, що спричиняє уповільнення періоду її оборотності.

У результаті невиправданого збільшення боргів дебіторів відбувається зниження ліквідності оборотних активів, уповільнення оборотності оборотних

активів, зростання кредиторської заборгованості та скорочення власних джерел фінансування поточної діяльності.

Оборотні активи для будь-якого підприємства є основним ресурсом для забезпечення його діяльності. Це зумовлюється тим, що від їх кількості, якості та порядку формування залежить рівень розвитку підприємства та країни в цілому. На сьогодні, в умовах ринкового розвитку економічних відносин власник підприємства, керівник, головний бухгалтер повинні спрямовувати зусилля на організацію аналітичної роботи на підприємстві як один із основних важелів досягнення ефективності використання оборотних активів, такого як економічний аналіз.

Саме дані економічного аналізу сприятимуть прийняттю керівником ефективних управлінських рішень. Нині розроблено різні напрями проведення аналізу, однак, потрібно визначити їх таке поєднання, яке б забезпечило найповнішу інформацію для прийняття управлінських рішень. Тому пошук нових підходів аналізу оборотних активів є актуальною темою дослідження.

Аналіз оборотних активів є важливим інструментом для забезпечення управління оборотними активами підприємства, що залежить від економічної політики підприємства, яка через свої складові – маркетингову, інвестиційну, цінову та фінансову політики – визначає джерела формування оборотних активів, забезпечує раціоналізацію їх обороту та оптимізацію структури джерел фінансування.

У цілому, аналіз оборотних активів повинен забезпечити дослідження змін за групою однорідних оборотних активів підприємства для вивчення потенційних можливостей підприємства щодо забезпечення самофінансування.

Ступінь розкриття проблеми. Загальні питання теорії та практики аналізу оборотних активів висвітлені в працях вітчизняних вчених, таких як: В. В. Сопко, М. М. Бенько, О. М. Ромашко, Ф. Ф. Бутинець, Г. О. Крамаренко, Л. Г. Мельник, Г. Г. Кірейцев, І. О. Бланк, В. О. Мец, Є. В. Мних, Ю. С. Цал-Цалко та ін., а також зарубіжних: Б. Нідлз, Х. Андерсен, Д. Колдуел, П.

Уїлсон, Г. В. Савицька та ін.

Мета дипломної роботи – розробити напрями вдосконалення обліку, контролю та аналізу оборотних активів підприємства.

Основні завдання дипломної роботи:

- з'ясувати сутність оборотних активів підприємства як об'єкта обліку, контролю та аналізу;
- провести огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з дослідження оборотних активів;
- навести організаційно-економічну характеристику оборотних активів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»;
- дослідити особливості організації обліку оборотних активів підприємства малого бізнесу;
- проаналізувати методику обліку оборотних активів підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»;
- дати оцінку особливостям управлінського обліку оборотних активів підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»;
- визначити особливості розкриття інформації про оборотні активи у звітності підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»;
- окреслити мету, завдання, інформаційні джерела контролю і аналізу оборотних активів підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»;
- вивчити методику контролю та аналізу оборотних активів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».

Об'єктом дослідження є оборотні активи підприємства.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних і практичних питань обліку, контролю та аналізу оборотних активів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».

Методи дослідження. Дослідження здійснювалося із застосуванням діалектичного підходу до вивчення стану обліку та контролю оборотних активів підприємств.

У дослідженні використовувались методи індукції – на етапі збору,

систематизації і обробки інформації для проведення дослідження; дедукції – у процесі теоретичного осмислення проблеми; аналізу та синтезу – для поєднання різних складових економічних явищ в єдиному процесі.

Інформаційна база дослідження. При дослідженні використовувалися законодавча та нормативно-правова база України, Національні стандарти бухгалтерського обліку, з урахуванням наукових досліджень провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів з питань економіки, обліку, аналізу та контролю.

Практичну значущість обраної теми випускної кваліфікаційної роботи для базового підприємства полягає в необхідності розробки системи ефективного управління оборотними активами підприємства.

Наукова гіпотеза: від ефективного управління оборотними активами залежить прибутковість діяльності компанії, її ліквідність та платоспроможність, фінансова стійкість та ділова активність.

Наукова новизна роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні та практичному вирішенні комплексу питань, пов'язаних з організацією обліку, контролю та аналізу оборотних активів підприємства.

Апробація результатів дослідження «Сутність оборотних активів підприємств як об'єкта обліку, аналізу, контролю»: 3б. наук. ст. студ. заочної форми навч. – К.: Київ. нац. торг. – екон. ун –т, 2018.

Обсяг дипломної роботи становить 114 сторінки друкованого тексту. Робота містить 27 таблиць, 5 рисунків, 16 додатків. Список використаних джерел складається з 67 найменувань, поданих на 7 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ І АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність оборотних активів підприємства як об'єкта обліку, аналізу, контролю

Перш ніж почати розглядати поняття «оборотні активи», визначимо, що таке «активи». Найбільш вдалим є визначення В. В. Сопко, відповідно до якого активи підприємства – це майнові об'єкти (ресурси – матеріальні або нематеріальні ресурси вартості), які отримані підприємством у результаті попередніх господарських процесів і мають властивість приносити в майбутньому вигоду – доходи [52, с. 121].

У міжнародній практиці активи найчастіше визначаються як ресурси, отримані підприємством у результаті минулих подій, використання яких у майбутньому може призвести до збільшення економічних вигід [52, с. 118]. Оборотні активи – це складова частина економічних ресурсів підприємств.

Але з визначення бухгалтерського обліку під оборотними активами розуміють грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи підприємства, призначені для реалізації або споживання протягом операційного циклу чи протягом 12 місяців із дати складання балансу [58, с. 196].

За рахунок оборотного капіталу на підприємствах формується велика кількість основних елементів оборотних активів, які потребують індивідуалізації управління. Тому управління оборотними активами підприємств визначає необхідність їх класифікації.

Як зазначає професор Ф. Ф. Бутинець, класифікація елементів відбувається на основі зв'язку між ними, що виражається в їх розміщенні та в певній послідовності визначеної системи щодо окремих загальних принципів. У науковій практиці передбачена певна систематизація знань про той чи

інший предмет [22, с. 28].

У загальному розумінні класифікація є розподілом предметів, явищ і понять за класами, видами, розрядами залежно від їх загальних ознак. Класифікація оборотних активів є їх систематизацією та групуванням для потреб управління активами підприємств.

Згрупована різними способами інформація про оборотні активи потрібна для ефективного управління підприємством. З одного боку, виявлені та сформульовані потреби управління активами обумовлюють вибір критеріїв класифікації і поділ сукупності активів підприємств відповідно до них [52, с. 101].

З іншого боку дослідження класифікації активів дає змогу виявити нові критерії розрізнення та групування активів і тим самим удосконалювати обліково-методичне забезпечення прийняття управлінських рішень, надавати наявну інформацію. Чим більше ознак класифікації виділено, тим більша ймовірність пізнання об'єкта господарювання. Вітчизняні вчені по-різному виділяють і наводять класифікаційні групи оборотних активів, переважно спираючись на міжнародну практику.

Загальними класифікаційними ознаками, щодо яких усі автори дійшли згоди, є класифікація оборотних активів залежно від участі в кругообігу, за характером фінансових джерел формування та за видами. Менш поширеним є поділ за ступенем захищеності від інфляції, за ризиком вкладення, за ступенем ліквідності, за періодом та формою функціонування тощо.

Розпочинаючи класифікацію оборотних активів підприємств, зазначимо, що існує таке поняття, як «оборотний капітал».

Оборотний капітал – це відносини купівлі-продажу грошових коштів, які на ринку є своєрідним товаром. Придбання такого товару підприємством означає появу фінансових ресурсів для авансування оборотних активів, які, на відміну від капіталу, мають монетарно-речову форму й повністю споживаються протягом операційного циклу.

Багато вчених-економістів ототожнюють і використовують поняття

«оборотний капітал» та «оборотні активи» як синоніми. Хибність ототожнення оборотного капіталу з оборотними активами зумовлена тим, що авансований в оборотні активи капітал приймає їх монетарно-речову форму й тільки після закінчення операційного циклу використання оборотних активів повертає свій первісний вигляд.

Але оборотний капітал, на відміну від активів, не споживають і не витрачають, а лише авансують для повернення після закінчення кожного обороту в ту саму форму для наступного авансування. Та все ж таки капіталом стають не всі авансовані в оборотні активи грошові кошти, а тільки ті, що забезпечують економічний, соціальний або екологічний ефект [59, с. 20].

Тому можемо дійти висновку, що оборотні активи й оборотний капітал є двома категоріями, які характеризують одні й ті самі об'єкти, а саме грошові кошти, короткострокові фінансові вкладення, дебіторську заборгованість і виробничі запаси. Але оборотний капітал – це більш ємне поняття, ніж оборотні активи. Він має двоїсту економічну природу, тобто, з одного боку, показує складові оборотних активів, а з іншого – характеризує їх фінансування.

Охарактеризуємо детальніше групи ознак класифікації оборотних активів, які наводять вітчизняні вчені, та обґрунтуємо власне бачення щодо напрямів подальшої класифікації оборотних активів та оборотного капіталу підприємств.

Результати опрацювання наукових джерел дали змогу обрати й виділити сукупність ознак та елементів (видів) класифікації оборотних активів, які наведені в табл. 1.1 [52, с. 102].

Таблиця 1.1

Класифікація оборотних активів підприємств

№ з/п	Класифікаційні ознаки оборотних активів	Елементи (види) оборотних активів
1	За характером фінансових джерел формування	1) валові оборотні активи; 2) чисті оборотні активи; 3) власні оборотні активи
2	За видами	1) виробничі запаси сировини, матеріалів, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів; 2) запаси готової продукції; 3) дебіторська заборгованість; 4) грошові кошти; 5) інші види оборотних активів
3	Залежно від участі в кругообігу	1) оборотні активи у сфері виробництва (оборотні фонди); 2) оборотні активи у сфері обігу (фонди обігу)
4	За характером участі в операційному процесі	1) оборотні активи, що обслуговують виробничий цикл підприємства; 2) оборотні активи, що обслуговують фінансовий цикл підприємства
5	Залежно від методів планування, принципів організації та регулювання	1) нормовані; 2) ненормовані
6	За періодом функціонування	1) постійна частина оборотних активів; 2) змінна частина оборотних активів
7	За часом перебування в кругообігу	1) початкові; 2) функціональні; 3) накопичені
8	За ступенем ліквідності	1) абсолютно ліквідні (високоліквідні); 2) швидколіквідні (середньоліквідні); 3) малоліквідні (низьколіквідні)
9	За формою функціонування	1) монетарна форма; 2) речова форма
10	За ризиком вкладення	1) оборотні активи з високим ризиком вкладення; 2) оборотні активи з середнім ризиком вкладення; 3) оборотні активи з низьким ризиком вкладення
11	За ступенем захищеності від інфляції	1) оборотні активи, що не підлягають інфляційним втратам; 2) оборотні активи, що піддаються інфляційним втратам

На основі наведеної класифікації (табл. 1.1) охарактеризуємо детальніше виділену науковцями класифікацію оборотних активів з метою визначення її недоліків та окреслимо напрями удосконалення цієї класифікації.

1. За характером фінансових джерел формування виділяють:

- валові оборотні активи, які характеризують загальний їх обсяг,

сформований за рахунок як власного, так і позикового або залученого капіталу; в балансі вони відображені в II та III розділах активу;

- чисті оборотні активи, які характеризують ту частину їх обсягу, що сформована за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу;
- власні оборотні активи, які характеризують ту їх частину, що сформована за рахунок власного капіталу підприємства.

На нашу думку, за ознакою фінансових джерел повинні формуватися групи саме оборотного капіталу, адже право власності на оборотні активи в підприємств виникає з моменту їх отримання незалежно від того, за рахунок яких джерел вони сформовані, що виключає цю ознаку з класифікації оборотних активів.

Вони для підприємств будуть завжди «власними» (адже перебувають у їхньому володінні, користуванні та розпорядженні з моменту надходження), а джерела їх формування різнитимуться.

2. За видами оборотні активи поділяються на:

- виробничі запаси сировини, матеріалів і купівельних напівфабрикатів, які характеризують обсяг вхідних матеріальних потоків у формі запасів, що забезпечують виробничу діяльність підприємств;
- запаси готової продукції, які характеризують обсяг вихідних матеріальних потоків у формі запасів виготовленої продукції, призначеної для реалізації; на практиці до цього виду оборотних активів відносять також обсяг незавершеного виробництва, скоригованого на коефіцієнт його завершеності за окремими видами продукції;
- дебіторська заборгованість, що характеризує суму заборгованості на користь підприємств, яка представлена фінансовими зобов'язаннями юридичних і фізичних осіб за розрахунками за товари, роботи, послуги, видані аванси тощо;
- залишки коштів у національній та іноземній валюті та сума короткострокових фінансових вкладень, що розглядаються як форма інвестиційного використання тимчасово вільного залишку грошових коштів;

- інші види оборотних активів, до яких належать оборотні активи, не включені до складу вищерозглянутих видів, наприклад, деякі вчені відносять сюди витрати майбутніх періодів [52, с. 103].

3. Залежно від участі в кругообігу, тобто в цій класифікаційній групі ми розглядаємо виробничу сферу та визначаємо, що оборотні активи авансуються в оборотні виробничі фонди (оборотні активи у сфері виробництва) і фонди обігу (оборотні активи у сфері обігу):

- оборотні активи у сфері виробництва (оборотні фонди) – це кошти, які авансовані в оборотні виробничі фонди та фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва, реалізації продукції та отримання прибутку, тобто до них відносять виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів; ці активи ще називають нормованими оборотними активами;

- оборотні активи у сфері обігу (фонди обігу) – це залишки готової продукції на складі підприємства, відвантажені, але не оплачені покупцями товари, залишки коштів підприємств на поточному рахунку в банку, касі, у розрахунках, у дебіторській заборгованості, а також укладені в короткострокові цінні папери, тобто до них відносять готову продукцію на складах підприємств, готову продукцію відвантаження, грошові кошти на рахунках, грошові кошти в розрахунках, дебіторську заборгованість, готівкові кошти в касі; ці активи отримали назву ненормованих оборотних активів.

Незважаючи на відмінності в призначенні, оборотні фонди та фонди обігу тісно взаємопов'язані. Вони обслуговують єдиний процес відтворення на виробництві й забезпечують його неперервність. Водночас оборотні фонди та фонди обігу є складовими оборотних активів, що відображають розміщення їх за сферами відтворення у процесі руху, і водночас є самостійними економічними категоріями.

Встановлення оптимального співвідношення оборотних активів, що перебувають у цих сферах, сприяє ефективнішому їх використанню.

4. За характером участі в операційному процесі оборотні активи

класифікуються таким чином:

- оборотні активи, що обслуговують виробничий цикл підприємства: запаси сировини, матеріалів і напівфабрикатів; обсяг незавершеного виробництва, запаси готової продукції;
- оборотні активи, що обслуговують фінансовий цикл підприємства, характеризують дебіторську заборгованість [52, с. 103].

5. Залежно від методів планування, принципів організації та регулювання виділяють:

- нормовані – це такі активи, що можуть бути точно визначені та зафіксовані як планові величини; їх обсяг наперед можна точно визначити для забезпечення безперервного процесу виробництва; до них відносяться засоби у виробничих запасах, виробництві, у залишках готової продукції на складах підприємства;
- ненормовані – це такі оборотні активи, які не можна або надзвичайно важко точно встановити або зафіксувати у формі нормативу чи планового обсягу; до них відносять усі активи в обігу, за винятком готової продукції на складі.

6. За періодом функціонування деякі вчені виділяють постійну та змінну частини оборотних активів:

- постійна частина оборотних активів є незнижувальним мінімумом оборотних активів, який необхідний підприємству для здійснення операційної діяльності;
- змінна частина оборотних активів пов'язана із сезонним зростанням обсягу виробництва і реалізацією продукції, необхідністю формування в окремі періоди господарської діяльності підприємства запасів товарно-матеріальних цінностей сезонного збереження, дострокового завезення та цільового призначення.

Науковці вважають, що для фінансування змінних оборотних активів доцільно використовувати короткотермінові джерела, а для постійної їх частини – довготермінові.

Вважаємо таку класифікаційну ознаку неприйнятною для оборотних активів, оскільки у всіх наукових працях підкреслюється, що ці активи обертаються, тобто перебувають в постійному русі, а тому фіксована («постійна») величина їх матеріальної складової – нонсенс, адже навіть при стабільних мінімальних кількісних параметрах (тобто обсягах запасів) ці активи здійснюють оборот через одноразовість використання та перенесення вартості (або обмеженість строку – для МШП).

Ця класифікаційна ознака більш прийнятна для оборотного капіталу.

7. За часом перебування в кругообігу оборотні активи класифікує лише І. С. Чухно [61, с. 63], при цьому не пояснюючи, як обґрунтовується така класифікація.

На нашу думку, елементи цієї класифікаційної ознаки відображають вартість оборотних активів у часовому аспекті, тобто початковими оборотними активами є підсумок розділу II активу балансу на початок звітного періоду, функціональними – вартість безпосередньо використаних у господарському процесі протягом року активів (вартість яких перенесена на витрати), а накопиченими – різницю між підсумком розділу II активу балансу на кінець та початок звітного періоду.

Водночас вважаємо, що після відповідної інтерпретації цю класифікацію можна застосувати й до оборотного капіталу, а не лише до власного.

8. За ступенем ліквідності оборотні активи в економічній літературі поділяються на:

- абсолютно ліквідні (високоліквідні) – це оборотні активи, що можуть бути моментально та без додаткових зусиль перетворені на грошові кошти; до них відносять грошові кошти та поточні фінансові інвестиції; здебільшого виділяють орієнтований строк їхнього конвертування – до 90 днів, тому вважаємо, що в цю саму групу можна віднести й поточну дебіторську заборгованість постійних покупців, які вчасно розраховуються за поставлені товари (здійснені роботи, виконані послуги);

- швидколіквідні (середньоліквідні) – це оборотні активи, для переведення яких у готівку потрібен додатковий час; до них належать виробничі запаси, готова продукція та дебіторська заборгованість;
- малоліквідні (низьколіквідні) – це активи, для реалізації яких потрібен тривалий час; до них переважно належать виробничі запаси підприємства, готова продукція, що не користується попитом, та біологічні активи.

При цьому слід наголосити на тому, що в економічній літературі не виділено чітко склад груп ліквідності оборотних активів. Тому класифікація оборотних активів за цією класифікаційною ознакою є умовною та залежить від потреб кожного підприємства та ринкової ситуації.

9. За формою функціонування оборотні активи поділяються на монетарні та речові. Монетарну форму виділено щодо грошових коштів та їх еквівалентів. Решта оборотних активів належить до речової форми [52, с. 104]. На нашу думку, ця класифікаційна ознака не враховує особливостей виробництва та перехідної форми оборотних активів. Речові оборотні активи характеризують сукупність неживих предметів праці.

10. Поділ оборотних активів за ризиком вкладення здійснюється вітчизняними авторами за групами з високим ризиком вкладення, середнім ризиком і низьким ризиком вкладення. Проаналізувавши їх позиції, можна дійти висновку, що ця класифікація подібна класифікації оборотних активів за ступенем ліквідності.

Ці автори правильно виділили класифікаційну ознаку, адже фактор ризику є важливим для врахування у прийнятті управлінських рішень. Однак, на нашу думку, ця класифікація відображає не класифікацію оборотних активів, а класифікацію оборотного капіталу, величина вартості якого вкладається в оборотні активи та відображає групи ліквідності активів через вкладений у них капітал.

11. За ступенем захищеності від інфляції виділяють оборотні активи, що не підлягають інфляційним втратам, та ті, які піддаються інфляційним

втратам [52, с. 104].

На нашу думку, ця класифікація теж набуває умовного характеру, оскільки впливу інфляції не піддаються прямо лише активи, які виробляються на підприємстві. Найбільш прямий вплив має інфляція на знецінення грошових коштів.

Отже, узагальнюючи характеристику всіх зазначених класифікацій на основі виділених різними вченими-економістами груп оборотних активів та власного бачення щодо відношення класифікаційних ознак до оборотних активів та оборотного капіталу, здійснимо їх перерозподіл.

Зазначимо, що до виділених класифікаційних ознак оборотних активів відносяться класифікації за видами; залежно від участі в кругообігу; за характером участі в операційному процесі; залежно від методів планування, принципів організації та регулювання; за часом перебування в кругообігу; за ступенем ліквідності; за формою функціонування; за ступенем захищеності від інфляції.

До класифікаційних ознак ідентифікації оборотного капіталу відносяться кваліфікації за характером фінансових джерел формування; за періодом функціонування; за ризиком вкладення.

Таким чином, оборотні активи – це ті активи, без яких неможливе ведення господарської діяльності підприємства. Оборотним капіталом на кожному підприємстві оперують щоденно: закуповують сировину та матеріали, використовують їх у виробництві, відвантажують готову продукцію, отримують гроші від дебіторів.

Важливість ефективного управління оборотними активами важко переоцінити.

Нестача оборотного капіталу може паралізувати діяльність підприємства або погіршити його ліквідність, а надлишок означатиме, що частина капіталу не працює і не приносить прибутку.

Слід розрізняти оборотний (робочий) капітал і чистий оборотний капітал. Оборотний (робочий) капітал – це частина капіталу підприємства,

вкладеного в готівку, ліквідні цінні папери, матеріальні запаси, незавершене виробництво, готову продукцію та дебіторську заборгованість. Чистий оборотний капітал визначається як різниця між оборотними активами і поточною заборгованістю підприємства (відображає частку активів, які фінансуються з власного капіталу та довгострокових зобов'язань).

1.2. Огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з дослідження оборотних активів

Як свідчить практика, у вітчизняній нормативній документації відсутнє розмежування поняття оборотний капітал та оборотні активи (кошти). В НП(С)БО 1 зазначено, що «Оборотні активи – гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи використання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [7].

Проаналізувавши поняття «оборотні активи» в різних літературних джерелах, можна виділити декілька підходів економістів до трактування сутності цього поняття:

- 1) сукупність оборотних фондів та фондів обігу;
- 2) оборотні засоби підприємств, що відображаються в активі їх бухгалтерського балансу;
- 3) грошові кошти та їх еквіваленти, а також інші активи, що використовують в одному операційному циклі;
- 4) сукупність майнових цінностей, які обслуговують поточну господарську діяльність підприємства та повністю споживаються протягом одного операційного циклу;
- 5) засоби підприємства, які повністю переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції.

Серед вчених найбільше прихильників визначення оборотних активів як сукупності оборотних фондів і фондів обігу; грошових коштів та їх

еквівалентів, а також інших активів, що використовують в одному операційному циклі. А. Н. Азрилян [14], Ф. Ф. Бутинець [24], Н. М. Грабова [28], А. Г. Загородній [33], Н. В. Чебанова [62], К. Р. Гордієнко [26] та інші під оборотними активами розуміють грошові кошти та їх еквіваленти, які не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації або споживання протягом операційного циклу, або протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Проаналізувавши наведені вище визначення оборотних активів, запропонуємо власне визначення цього поняття. Оборотні активи – це сукупність майнових цінностей підприємства, що обслуговують поточний господарський процес і цілком споживаються протягом одного операційного (виробничо-комерційного) циклу.

Трактування, наведені у вітчизняній літературі, істотно відрізняються від тих, що наводяться в західних виданнях з фінансового менеджменту. Так, у західній літературі наводиться визначення поняття «оборотний капітал», під яким розуміють категорію «працюючий капітал» (working capital).

У роботі американських економістів Ю. Брігхема і С. Льюїса Гапенского «Фінансовий менеджмент» наведені дві дефініції працюючого капіталу:

- 1) валовий працюючий капітал, під яким розуміють поточні активи;
- 2) чистий працюючий капітал, під яким розуміють різницю між поточними активами і поточними пасивами [21, с. 512].

У працях інших англійських і американських авторів працюючий капітал визначається як різниця між поточними активами та поточними пасивами, що характеризує ступінь ліквідності короткострокової фінансової діяльності. Перевищення поточних активів над короткостроковими зобов'язаннями розглядається як капітал, що перебуває в обігу. Така думка виражена в працях Глена Арнольда, Кярана Уолша, Стефана Росса [63].

Серед нормативних актів, що регулюють облік, аналіз і контроль оборотних активів, можна виділити перш за все нормативні акти, які

регулюють господарську діяльність підприємства взагалі. Це такі кодекси, закони, як: Господарський та Цивільний Кодекси України, Закон України «Про підприємства в Україні», Закон України «Про акціонерні товариства», Закон України «Про аудиторську діяльність».

Наступною групою документів є такі, що регулюють податковий облік підприємства, наприклад, Податковий кодекс України, [Закон України від 05.04.2007 № 877-V «Про основні засади державного нагляду \(контролю\) у сфері господарської діяльності» \(із змінами\)](#), [Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.2003 № 1378-IV](#) тощо [1; 3; 4].

Наступною низкою нормативних актів є такі, що регулюють ведення бухгалтерського обліку оборотних активів, це: прийнятий Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій»; Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [2; 5; 7–13].

При організації обліку, аналізу та контролю оборотних активів в Україні підприємствам, їх об'єднанням, госпрозрахунковим організаціям (крім банків), представництвам іноземних організацій, які здійснюють діяльність в Україні, а також підприємствам, діяльність яких фінансується за рахунок коштів бюджету, необхідно керуватися такими законодавчими та нормативними документами, як:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 Загальні вимоги до фінансової звітності. Цим Положенням (стандартом) визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів. Відповідно до Положення, активи – ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому [7].

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 Запаси. Це Положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в

бухгалтерському обліку інформації про запаси та розкриття її у фінансовій звітності [9].

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 Дебіторська заборгованість. Це Положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності [10].

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 Консолідована фінансова звітність. Це Положення (стандарт) визначає порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо складання консолідованої фінансової звітності [8].

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва. Положення (стандарт) установлює зміст і форму Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі Балансу (форма № 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) та порядок заповнення його статей, а також зміст і форму Спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі Балансу (форма № 1-мс) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-мс) та порядок заповнення його статей [11].

У статті «Виробничі запаси» відображається вартість запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектувальних виробів, запасних частин, тари (крім інвентарної), будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для використання в ході нормального операційного циклу. У цій статті також наводяться витрати на незавершене виробництво та незавершені роботи (послуги), валова заборгованість замовників за будівельними контрактами.

У статті «Поточні біологічні активи» відображається вартість поточних біологічних активів тваринництва (дорослі тварини на відгодівлі та в нагулі, птиця, звірі, кролі, дорослі тварини, вибракувані з основного стада для реалізації, молодняк тварин на вирощуванні та відгодівлі), а також рослинництва (зернові, технічні, овочеві й інші культури), облік яких ведеться відповідно до Положення (стандарту) 30.

У статті «Готова продукція» відображається собівартість виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками та відповідають технічним умовам і стандартам, сільськогосподарська продукція в оцінці, визначеній відповідно до Положення (стандарту) 30. У цій статті наводиться також покупна вартість товарів, придбаних підприємствами для подальшого продажу.

У статті «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» відображається заборгованість покупців або замовників за реалізовані їм продукцію, товари, роботи або послуги, включаючи забезпечену векселями заборгованість. У підсумок балансу включається чиста реалізаційна вартість, яка визначається шляхом вирахування з дебіторської заборгованості резерву сумнівних боргів, сума якого наводиться в дужках.

У статті «Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом» відображається визнана дебіторська заборгованість казначейських, фінансових і податкових органів, державних цільових фондів, зокрема за розрахунками з тимчасової непрацездатності.

У статті «Інша поточна дебіторська заборгованість» відображається заборгованість дебіторів, яка не включена до інших статей дебіторської заборгованості та яка відображається у складі оборотних активів.

У статті «Поточні фінансові інвестиції» відображаються фінансові інвестиції на строк, що не перевищує один рік, які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів).

У статті «Грошові кошти та їх еквіваленти» відображаються кошти в касі, на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути використані для поточних операцій, а також еквіваленти грошових коштів. У цій статті окремо наводяться кошти в національній та іноземній валютах. Кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року, починаючи з дати балансу, або протягом операційного циклу внаслідок обмежень,

відображаються у складі інших необоротних активів.

У статті «Інші оборотні активи» наводяться суми оборотних активів, які не включені до згаданих вище статей розділу «Оборотні активи». У цій статті наводяться, зокрема, вартість грошових документів і сальдо субрахунку 643 «Податкові зобов'язання» рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами».

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 Зменшення корисності активів. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зменшення корисності активів та її розкриття у фінансовій звітності [12].

Норми Положення (стандарту) 28 не поширюються на:

1. Запаси.
2. Активи, які виникають у підрядника від будівельних контрактів.
3. Відстрочені податкові активи.
4. Активи, які виникають від виплат працівникам.
5. Фінансові активи, які обліковуються за справедливою вартістю.
6. Біологічні активи, які оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу.

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 Біологічні активи. Це Положення (стандарт) 30 визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про біологічні активи і про одержані в процесі їх біологічних перетворень додаткові біологічні активи й сільськогосподарську продукцію та розкриття інформації про них у фінансовій звітності [13]. Цей стандарт не релевантний для виду діяльності аналізованого підприємства.

Узагальнення нормативних документів з обліку, аналізу та контролю оборотних активів підприємства проведемо в табл. Г.1 (Додаток Г).

Окрім нормативних документів, що регулюють облік, аналіз та контроль оборотних активів, це питання висвітлює також спеціальна література, що

ґрунтується на цій нормативній базі (табл. Д.1) (Додаток Д).

На основі проведеного економіко-правового аналізу можна сказати, що нині існує безліч нормативних актів та спеціальної літератури, що регулює облік, аналіз і контроль оборотних активів. Тож, скористаємось нею для дослідження теоретичних і методологічних основ обліку, аналізу та контролю оборотних активів підприємства.

1.3. Організаційно-економічна характеристика оборотних активів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» виконує роботи з монтажу систем вентиляції, кондиціонування та опалення, а також продає обладнання, комплектуючі та матеріали, яке закуповує на території України у представництв або інших компаній, які займаються постачанням товару на територію України.

ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» здійснює діяльність відповідно до ліцензії №526484(Додаток Е).

Автотранспорту на підприємстві немає, для перевезення наймаються транспортні компанії, з габаритними машинами або вишками, в залежності від габаритів обладнання, кількості матеріалів та комплектуючих.

Штат працівників був не великий та поступово збільшується, залежить від необхідності в окремих спеціалістах. Для виконання окремих робіт, які не може виконати самостійно (за відсутністю спеціалістів, або дозволів на виконання таких робіт), компанія уклала договір з субпідрядними організаціями або договір ЦПХ з окремими спеціалістами.

У 2017–2018 р. ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» отримало нове замовлення на поставку обладнання та виконання робіт з монтажу систем опалення та вентиляції, тепло-холодопостачання.

Замовники та об'єкти:

- реконструкція будівлі пасажирського терміналу «D» в ДП МА

«Бориспіль» із розширення зони обслуговування трансферних пасажирів;

- частина будівлі ЦУМ, що підлягає реконструкції по вул. Б. Хмельницького / Хрещатик, 38/2.

Основні види діяльності компанії згідно КВЕД – 2010:

- 43.22 – монтаж водопровідних мереж, систем опалення і кондиціонування;

- 43.21 – електромонтажні роботи;

- 43.99 – інші спеціалізовані будівельні роботи;

- 46.90 – неспеціалізована оптова торгівля;

- 47.19 – інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах;

- 71.12 – діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах.

ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» для організації ведення бухгалтерського обліку та подання фінансової та податкової звітності використовує наступні програми:

- «1С -Підприємство» – для бухгалтерського та податкового обліку;
- комп'ютерна програма «М.Е.Дос Звітність» – для реєстрації податкових накладних і надання податкової і статистичної звітності;
- електронну систему «Банк-Клієнт» – для відправки коштів та отримання виписок, контролю надходження грошових коштів.

Наведемо організаційно-економічну характеристику оборотних активів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» (табл. 1.2).

Наведемо характеристику виробничих запасів підприємства.

Системою опалення називається комплекс пристроїв, що виконують функцію опалення – котли опалювальні, мережеві насоси, теплові мережі, пристрої автоматичної підтримки температури в приміщеннях, радіатори опалення, конвектори тощо.

Блоки вимірювальні – це вимірювальна частина датчиків тиску і призначені для під'єднання до вимірюваного середовища, перетворення тиску вимірюваного середовища (абсолютного, надлишкового, розрідження, тиску-

розрідження, різниці, гідростатичного тиску) в електричний сигнал і його подальшої передачі в блок датчика з метою його обробки та отримання електричного уніфікованого аналогового сигналу постійного струму.

Теплогенератор – нагрівальний апарат, призначений для безпосереднього отримання нагрітого теплоносія в процесі спалювання різних видів палива. Застосовується для індивідуального опалення та гарячого водопостачання приміщень або невеликих будинків різного призначення.

Таблиця 1.2

Організаційно-економічна характеристика оборотних активів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» [43]

Тип	Характеристика	Коментар
Виробничі запаси	Вимірювальні блоки, управляючі програми, теплогенератори, електрокалорифери, вентилятори, вентиляційно-опалювальні комплекси тощо	Використовуються для монтажу водопровідних мереж, систем опалення і кондиціонування
Товари	Опалювальне обладнання фірм-виробників: CARRIER (США); DAIKIN (Японія), FRAPOL (Австрія-Польща), SWEGON (Швеція), WOLF (Німеччина), TEMPSTAR (США), Junkers (Німеччина), CULLIGAN (США) та інших; дахові вентилятори SYSTEMAIR DHS, зворотні клапани та гнучке з'єднання SYSTEMAIR; повітрянагрівачі рециркуляційні HOVAL, електроконвектори «Термія», вентилятори VENTS тощо	Компанія реалізує системи, а також продає обладнання відомих виробників
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	Платіжна дисципліна в компанії передбачає авансові платежі, із строком погашення не більше 3 місяців	В компанії є випадки порушення платіжної дисципліни, що вимагає вдосконалення
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	Заборгованість підприємства перед бюджетом за основними видами податків	ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» є платником переліку наступних податків: податок на прибуток, ПДВ, ПДФО, військовий збір, ЄСВ
Грошові кошти	Поточний рахунок, чекова книжка, каса	Використовуються для проведення взаєморозрахунків з юридичними та фізичними особами

ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» реалізує вентиляційне та опалювальне обладнання фірм-виробників: CARRIER (США); DAIKIN (Японія), FRAPOL (Австрія-Польща), SWEGON (Швеція), WOLF (Німеччина), TEMPSTAR (США), Junkers (Німеччина), CULLIGAN (США) та інших (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Фіrm-виробники опалювального обладнання

Емблема	Назва	Сайт фірми-виробника
1	2	3
	CARRIER (США)	www.carrier.com www.ahi-carrier.ru
	DAIKIN (Японія)	www.daikineurope.com www.klondaik.com.ua www.leacond.com.ua www.daichi.ua
	FRAPOL (Австрія-Польща)	www.frapol.com.pl www.frapol.com.pl/ru/index.php3
	SWEGON (Швеція)	www.swegon.com www.ecoclimate.com.ua
	WOLF (Германія)	www.wolf-heiztechnik.de
	TEMPSTAR (США)	www.tempstar.com
	CULLIGAN (США)	www.culligan.com
	BOSCH-Junkers (Германія)	www.junkers.com www.junkers.ua
	VISSMAN (Германія)	www.viessmann.com www.viessmann.ua
	BUDERUS (Германія)	www.heiztechnik.buderus.de
	OSTBERG (Швеція)	www.ostberg.com
	WILO (Германія)	WILO (Германія)

Основними критеріями при виборі технічного рішення і підборі техніки для співробітників «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» є надійність і економічна доцільність.

Для створення високоефективних, економічних систем мікроклімату нами використовується обладнання провідних світових виробників, що спеціалізуються на розробці та виробництві кліматичної техніки.

ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» є платником переліку таких податків: податок на прибуток, ПДВ, ПДФО, військовий збір, ЄСВ (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Податковий календар для ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» на 2018 р.[43]

Об'єкт	Період нарахування	Дата оплати
1	2	3
ЄСВ	Нарахування за грудень 2017 року	До 19.01.2018
ЄСВ	Нарахування за січень 2018 року	До 19.02.2018
ЄСВ	Нарахування за лютий 2018 року	До 19.03.2018
ЄСВ	Нарахування за березень 2018 року	До 19.04.2018
ЄСВ	Нарахування за квітень 2018 року	До 18.05.2018
ЄСВ	Нарахування за травень 2018 року	До 19.06.2018
ЄСВ	Нарахування за червень 2018 року	До 19.07.2018
ЄСВ	Нарахування за липень 2018 року	До 17.08.2018
ЄСВ	Нарахування за серпень 2018 року	До 19.09.2018
ЄСВ	Нарахування за вересень 2018 року	До 19.10.2018
ЄСВ	Нарахування за жовтень 2018 року	До 19.11.2018
ЄСВ	Нарахування за листопад 2018 року	До 19.12.2018
ЄСВ	Нарахування за грудень 2018 року	До 18.01.2019
ПДВ	Нарахування за грудень 2017 року	До 30.01.2018
ПДВ	Нарахування за січень 2018 року	До 02.03.2018
ПДВ	Нарахування за лютий 2018 року	До 30.03.2018
ПДВ	Нарахування за березень 2018 року	До 30.04.2018
ПДВ	Нарахування за квітень 2018 року	До 30.05.2018
ПДВ	Нарахування за травень 2018 року	До 27.06.2018
ПДВ	Нарахування за червень 2018 року	До 30.07.2018
ПДВ	Нарахування за липень 2018 року	До 30.08.2018
ПДВ	Нарахування за серпень 2018 року	До 28.09.2018
ПДВ	Нарахування за вересень 2018 року	До 30.10.2018
ПДВ	Нарахування за жовтень 2018 року	До 30.11.2018
ПДВ	Нарахування за листопад 2018 року	До 28.12.2018
ПДВ	Нарахування за грудень 2018 року	До 30.01.2019
ПДФО та Військовий збір Податковий розрахунок за формою №1ДФ	За 4 квартал 2017 року	До 10.02.2018
ПДФО та Військовий збір Податковий розрахунок за формою №1ДФ	За 1 квартал 2018 року	До 10.05.2018
ПДФО та Військовий збір Податковий розрахунок за формою №1ДФ	За 2 квартал 2018 року	До 10.08.2018
ПДФО та Військовий збір Податковий розрахунок за формою №1ДФ	За 3 квартал 2018 року	До 10.11.2018
ПДФО та Військовий збір Податковий розрахунок за формою №1ДФ	За 4 квартал 2018 року	До 10.02.2019

Продовження табл. 1.4

1	2	3
Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства ф. №1-м та №2-м відповідно П(С)БО 25	Звіт за 2017	До 09.02.2018
Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства ф. №1-м та №2-м відповідно П(С)БО 25	Звіт за 2018	До 08.02.2019
Податкова декларація з податку на прибуток	Звіт за 2017	До 09.02.2018
Податкова декларація з податку на прибуток	Звіт за 2018	До 08.02.2019

Проаналізуємо основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» в табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» за 2013-2017 рр.

№	Назва показника	2013	2014	2015	2016	2017	2017/2013, %
1	Чиста виручка від реалізації продукції, тис.грн.	4196,4	14498,8	4416,6	13662,8	13127,6	213%
2	Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	3830,5	13307,8	4147	12511	11928,6	211%
3	Чистий прибуток, тис.грн.	-58,9	296,1	-365,4	417,4	218,2	-470%
4	Середньоспискова чисельність персоналу, осіб	6	12	11	10	12	100%
5	Оборотні активи на початок періоду, тис.грн.	1271,1	1604,4	5544	4040,9	7989,7	529%
6	Оборотні активи на кінець періоду, тис.грн.	1604,4	5544	4040,9	7989,7	6696,9	317%
7	Запаси на початок періоду, тис.грн.	597,5	779,9	2405,6	2403,1	5677,9	850%
8	Запаси на кінець періоду, тис.грн.	779,9	2405,6	2403,1	5677,9	2606,7	234%
9	Дебіторська заборгованість на початок періоду, тис.грн.	493,8	617,3	2241,3	653,2	1177,9	139%

Продовження табл. 1.5

1	2	3	4	5	6	7	8
10	Дебіторська заборгованість на кінець періоду, тис.грн.	617,3	2241,3	653,2	1177,9	3389,8	449%
11	Кредиторська заборгованість на початок періоду, тис.грн.	724,7	220,6	1153,1	808,5	2823,7	290%
12	Кредиторська заборгованість на кінець періоду, тис.грн.	220,6	1153,1	808,5	2823,7	4144,6	1779%
13	Рентабельність діяльності, %	-1%	2%	-8%	3%	2%	-218%
14	Продуктивність праці, тис.грн./ос	699,4	1208,23	401,509	1366,28	1093,97	56%

Слід відмітити, нестабільну діяльність підприємства. Діяльність підприємства то збиткова, то прибуткова (рис.1.1).

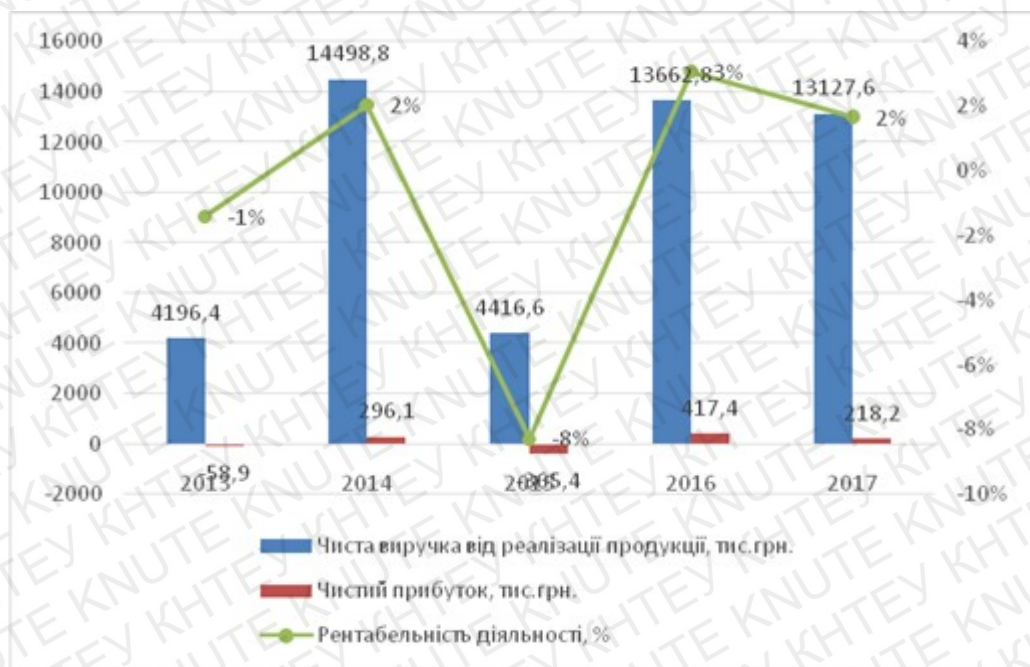

Рис.1.1. Динаміка чистого прибутку та рентабельності діяльності ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» за 2013-2017 рр.

Чиста виручка від реалізації товарів та робіт підприємства зросла в 2017 році порівняно із 2013 роком більше, ніж в три рази або на 213% та склала в 2017 році 13127,60 тис.грн. Дану динаміку слід пояснити зростанням попиту на товари та роботи з монтажу систем вентиляції та опалення ТОВ «ТЕСИКО

ІНЖИНІРИНГ».

Відповідним чином, змінювалась і собівартість реалізованих товарів та робіт. Позитивним є те, що доходи підприємства випереджають ріст собівартості реалізованої товарів та робіт.

Чистий прибуток підприємства в 2017 році порівняно із 2016 роком скоротився, але динаміка чистого прибутку підприємства в цілому позитивна, оскільки в 2013 та 2015 роках підприємство працювало збитково.

Що стосується динаміки активів підприємства, то відмічається на ступня тенденція: оборотні активи, зокрема підприємства мають стійку динаміку росту, що пояснюється зростанням попиту на товари та роботи з монтажу вентиляції та опалення ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».

Дебіторська заборгованість зростає, що також пов'язано із ростом продаж підприємства.

Рентабельність діяльності підприємства має нестійку динаміку, що пояснюється то збитковою то прибутковою діяльністю підприємства. В 2013 та 2015 році показник рентабельності діяльності мав від'ємне значення, що пояснюється збитковістю діяльності.

Продуктивність праці персоналу в 2017 році скоротилась у порівнянні із 2016 роком на 20%. Дана динаміка пояснюється випередженням росту численності персоналу + 20% над темпом росту виручки - -4%.

Таким чином, враховуючи наведену організаційно-економічну характеристику оборотних активів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ», у наступному розділі розглянемо питання організації та методики обліку оборотних активів підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».

Висновки до розділу 1

В першій частині роботи вивчено теоретичні основи обліку, контролю і аналізу оборотних активів підприємств.

У підрозділі 1.1 було визначено поняття, які допомагають зрозуміти

сутність оборотних активів підприємств. Зокрема, розглянуто сутність активів, поняття класифікації активів, оборотного капіталу. Встановлено відмінності між поняттями оборотного капіталу та оборотних активів, зокрема, головна відмінність полягає в тому, що оборотний капітал є більш широким поняттям, оскільки, з одного боку, показує складові оборотних активів, а з іншого – характеризує їх фінансування. Далі було розглянуто наукові підходи до класифікації оборотних активів за різними класифікаційними ознаками, різних авторів.

2. У підрозділі 1.2 було проведено критичний огляд та аналіз нормативної бази з дослідження оборотних активів. Досліджуючи нормативно-правову базу регулювання обліку оборотних активів на підприємствах, слід сказати, що вона є досить врегульована, однак потребує постійного перегляду і доопрацювання. Вивчення закордонного досвіду організації обліку є корисним для України, однак перенесення його в Україну, повинно відбуватись з урахуванням специфіки економічної та політичної ситуації. Крім нормативних документів, що регулюють облік, аналіз та контроль оборотних активів, розглянуто ступінь опрацювання цього питання у спеціальній літературі.

3. У підрозділі 1.3 розглядаються особливості господарської діяльності ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» – одного з лідерів на ринку кліматичних систем у м. Києві. Зокрема, було проаналізовано характеристики оборотних активів підприємства по кожній статті, розглянуто основних постачальників кліматичного обладнання. В результаті проведеного аналізу основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» встановлено, що підприємство працює нестабільно, чіткої динаміки немає, так у 2013 та 2015 роках підприємство було збитковим. Основною причиною цього було різке скорочення обсягів реалізації товарів та робіт з монтажу систем вентиляції та опалення. У 2014 та 2016-2017 рр. ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» отримало прибуток.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ

2.1. Організація обліку оборотних активів підприємств малого бізнесу

Організація на малому підприємстві, як і на будь-якому іншому, вимагає налагодження чіткої системи бухгалтерського обліку, контролю і звітності. Проте малі форми господарювання обумовлюють і ряд специфічних особливостей у застосуванні методів та прийомів бухгалтерського обліку.

Як відомо, починаючи з 01.01.2000 р. всім підприємствам, незалежно від їх організаційно-правової форми і форми власності, у тому числі і малим, необхідно вести бухгалтерський облік і складати фінансову звітність згідно Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" № 996-ХГ/ від 16.07.99 р. (далі - Закон № 996). Цей Закон визначає правові принципи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності в Україні.

Питання організації бухгалтерського обліку на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» відносяться до компетенції власників, директора та головного бухгалтера підприємства, які здійснюють свої повноваження відповідно до чинного законодавства та засновницьких документів, а саме статуту підприємства та Наказу про облікову політику підприємства 07/2611-03 від 26.11.2007р.

Відповідно до Наказу про облікову політику ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» організація бухгалтерського обліку здійснюється:

- бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером. Посада головного бухгалтера входить до штатного розкладу підприємства;
- із застосуванням Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. З

метою забезпечення необхідної деталізації обліково-економічної інформації дозволено головному бухгалтеру своїм розпорядженням вводити додаткову систему субрахунків;

- із дотриманням на підприємстві встановлених єдиних методологічних принципів і методів бухгалтерського обліку, складання та подачу у встановлені строки фінансової звітності;

- із застосуванням журнально-ордерної системи обліку за допомогою комп'ютерної програми бухгалтерського обліку 1С;

- із дотриманням працівниками, які оформляють первинні документи, порядку їх заповнення відповідно до вимог чинного законодавства та головного бухгалтера. У разі несвоєчасного складання первинних документів, недостовірного відображення в них даних чи оформлення з порушенням законодавчих та нормативних вимог зазначені працівники притягуються до відповідальності згідно із законодавством України;

- з обов'язковою щорічною інвентаризацією з метою складання достовірної річної фінансової звітності, під час якої перевіряється наявність активів та зобов'язань, їх документальне підтвердження і стан;

- із організацією аналітичного обліку руху товарно-матеріальних цінностей у бухгалтерії -у кількісно сумарному виразі, на складі – у кількісному виразі;

- із забезпеченням зберігання первинних документів, облікових регістрів та звітності.

Робочий план рахунків ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» у формі оборотно-сальдової відомості приведено у Додатку Ж.

Вивчимо особливості організації обліку оборотних активів підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» за такими групами: облік запасів, облік дебіторської заборгованості та облік грошових коштів.

Рахунки, що використовуються для обліку оборотних активів підприємств та рахунки які використовує ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» приведені в Додатку К.

Облік запасів ведеться на дев'яти окремих рахунках. Спробуємо коротко описати організацію обліку запасів на рахунках 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, які використовуються на всіх підприємствах (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Рахунки, що використовуються для обліку запасів

№	Виробничі запаси	Усі види діяльності	Призначення рахунку
1	2	3	4
20	Виробничі запаси	Усі види діяльності	На рахунку 20 ведеться облік та узагальнення інформації про наявність та рух запасів сировини, будівельних матеріалів, палива, тари та інших. За дебетом рахунку відображається надходження та дооцінка запасів, за кредитом – витрачання на виробництво, переробку та відпуск на сторону, уцінка.
21	Поточні біологічні активи	Сільськогосподарські підприємства, підприємства інших галузей, що здійснюють сільськогосподарську діяльність	Рахунок 21 призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух поточних біологічних активів тваринництва та рослинництва. За дебетом рахунку 21 відображається надходження (приплод), за кредитом – вибуття (продаж, безоплатна передача)
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети	Усі види діяльності	Рахунок 22 призначений для обліку та узагальнення інформації про наявність і рух МШП, що належать підприємству і знаходяться у складі запасів. За дебетом рахунку 22 відображаються за первісною вартістю придбані (отримані) або виготовлені малоцінні та швидкозношувані предмети, за кредитом – відпуск МШП за обліковою вартістю в експлуатацію з списанням на рахунки обліку витрат, а також списання нестач і втрат від псування таких предметів.
23	Виробництво	Усі види діяльності	На рахунку 23 «Виробництво» обліковують витрати на виробництво продукції (робіт, послуг). На дебеті цього рахунку відображаються прямі матеріальні, трудові та інші загальновиробничі витрати та втрати від браку продукції, робіт. За кредитом рахунку 23 «Виробництво» відображають фактичну виробничу собівартість готової продукції

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4
24	Брак у виробництві	Галузі матеріального виробництва	Рахунок призначено для обліку та узагальнення інформації про втрати від браку у виробництві.
25	Напівфабрикати	Промисловість	На рахунку ведеться облік та узагальнення інформації про наявність та рух напівфабрикатів власного виробництва, для подальшої реалізації на сторону як готова продукція. За дебетом рахунку відображається надходження (виготовлення) напівфабрикатів, за кредитом – вибуття унаслідок продажу, передачі в подальшу переробку, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визначення активу.
26	Готова продукція	Промисловість, сільське господарство та ін.	На рахунку ведеться облік та узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства. За дебетом рахунку 26 відображається надходження, за кредитом - вибуття (продаж, безоплатна передача)
27	Продукція сільськогосподарського виробництва	Сільське господарство, підприємства інших галузей з підсобним сільськогосподарським виробництвом	На рахунку ведеться облік й узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції. За дебетом рахунку 27 відображається надходження, за кредитом – вибуття (продаж, безоплатна передача)
28	Товари	Усі види діяльності. Цей рахунок використовують в основному збутові, торгові підприємства, а також підприємства громадського харчування.	На рахунку ведеться облік й узагальнення інформації про наявність та рух товарно-матеріальних цінностей, що надійшли на підприємство з метою продажу. За дебетом рахунку 28 відображається надходження товарів на підприємство, а за кредитом – їх вибуття в зв'язку з продажем та з іншим вибуттям

Далі більш детально зупинимося на організації обліку запасів по рахунках 20 , 22 , 23, 25 , 28 , які безпосередньо використовуються на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».

Для обліку наявності та надходження виробничих запасів призначений рахунок 20 «Виробничі запаси», на якому узагальнюються дані про наявність невикористаних запасів на складі, їх надходження та витрачання протягом певного періоду. На практиці прийнято виділяти запаси в окремі групи. Відповідно до цих груп організовується аналітичний облік за субрахунками до рахунка 20 «Виробничі запаси» [41, с. 265]:

- 201 «Сировина й матеріали»;
- 202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»;
- 209 «Інші матеріали».

На першому із субрахунків відображається наявність на складі (сальдо на певну дату) і рух (надходження й витрачання) як сума оборотів за дебетом і кредитом субрахунку «Сировина й матеріали» а саме кабель, вилки, та інше.

На субрахунку 202 відображається наявність і рух покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, які придбані для комплектування готової продукції. А саме блоки виміру та живлення, плати та інше. Такі витрати включаються у собівартість продукції та вимагають додаткових витрат праці з їх обробки чи складання готової продукції.

Якщо напівфабрикати призначені для подальшого перепродажу, то вони не включаються до складу собівартості й повинні обліковуватись на рахунок 28 «Товари».

Субрахунок 209 використовується для обліку наявності та руху інших матеріалів (відходи виробництва – обрізка, матеріали, отримані від остаточно забракованих виробів, цінності, отримані від ліквідації основних засобів а також канцелярське приладдя, свердла, лампи, електроди, круги та інше).

Існують різні шляхи надходження товарно-матеріальних цінностей на підприємство, зокрема:

- купівля в постачальника;
- у результаті обміну на подібні та неподібні запаси, безоплатне отримання;
- як внесок до статутного капіталу засновниками підприємства;

- виготовлення власними силами.

Придбання виробничих запасів у постачальників здійснюється виключно на договірних засадах, шляхом укладення договорів. При виборі постачальників підприємство враховує: ціну запасів, якість запасів, надійність постачальника, можливість отримання знижок і можливість відстрочення оплати за них. Для отримання запасів від постачальника по факту здійсненої передоплати або на підставі укладеного договору бухгалтер виписує своєму працівникові довіреність на одержання цінностей.

Довіреність на одержання цінностей від постачальника за договором, рахунком-фактурою, або іншим документом, що їх замінює, видається довірений особі під розписку та реєструється в журналі реєстрації довіреностей. Особа, якій видана довіреність, зобов'язана не пізніше наступного дня після доставки запасів подати бухгалтеру документи на отримання запасів та здачу їх на склад або матеріально відповідальній особі.

Таким чином, на дебеті синтетичного рахунка 20 «Виробничі запаси» (відповідний субрахунок) відображається покупна вартість запасів і транспортно-заготівельні витрати, що в сукупності становлять їх фактичну собівартість.

Облік малоцінних та швидкозношувальних предметів на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ», здійснюється відповідно до П (С)БО 9 «Запаси».

До малоцінних і швидкозношуваних предметів (далі -- МШП) відносять ті, що використовуються не більше одного року. До них віднесено інструменти, господарський інвентар, спеціальні пристрої, пристосування, спеціальний одяг, взуття сигнальні жилети тощо.

Для обліку наявності та руху МШП передбачено балансовий рахунок 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети». За його дебетом відображають придбані, за їх первісною вартістю. За кредитом -- відпуск МШП в експлуатацію за обліковою вартістю, списання нестач і втрат від псування таких предметів.

Згідно з П(С)БО 9 «Запаси» та наказу про облікову політику ТОВ

«ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» одиницею бухгалтерського обліку МШП визнається їхнє найменування У момент передачі МШП в експлуатацію, списувати їх з балансу у розмірі 100% балансової вартості з подальшою організацією оперативного кількісного обліку за місцями експлуатації і відповідальних особах протягом строку фактичного використання таких предметів.

Організація бухгалтерського обліку МШП на підприємстві передбачає своєчасне складання первинних документів, дотримання правил при прийманні МШП на склад та відпуску їх в експлуатацію

Надходження, переміщення і відпускання МШП оформляються первинними документами, правила застосування яких регламентуються Положенням про документальне забезпечення запасів у бухгалтерському обліку, затвердженим Міністерством фінансів України 24.05.1995 р. за №88, та іншими нормативними актами. Надходження МШП на підприємство здійснюється на підставі видаткових накладних постачальників. Для організації обліку МШП ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» застосовує типові форми первинних документів,

- форма № МШ-2 “Картка обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів” Використовується для обліку МШП, які були видані під розписку працівнику для тривалого користування. Заповнюється на кожного працівника, який одержав МШП. ;

- форма № МШ-4 “Акт вибуття малоцінних та швидкозношуваних предметів» Застосовується для обліку зіпсованих і втрачених МШП. При пред'явленні працівником акта вибуття замість непридатного чи втраченого предмета йому видається придатний, що записується в формі МШ-2 „Картка обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів”. Акт вибуття додається до актів на списання (ф.№ МШ-5 і № МШ-8);

- форма № МШ-5 “Акт на списання інструментів і обмін їх на придатні» Застосовується для оформлення списання інструментів (пристроїв), що стали непридатними, та обміну їх на придатні Складається на підставі актів вибуття

(ф. № МШ-4);

- форма № МШ-6 "Особиста картка обліку спецодягу, спец, взуття і запобіжних пристосувань" Використовується для обліку спецодягу, спецвзуття та запобіжних засобів, які видаються працівникам підприємства для індивідуального користування ;

- форма № МШ-7 "Відомість обліку видачі (повернення) спецодягу, спец, взуття і запобіжних пристосувань. Застосовується для обліку видачі спецодягу, спецвзуття працівникам підприємства в індивідуальне користування за встановленими нормами, а також для обліку приймання від працівників спецодягу, спецвзуття на зберігання. Форма заповнюється окремо на видачу і повернення спецодягу, спецвзуття та запобіжних засобів;

- форма № МШ-8 "Акт на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів" Застосовується для оформлення списання морально застарілих, зношених і непридатних для подальшого використання інструментів (пристроїв), спецодягу, спецвзуття, запобіжних засобів по закінченню строку носіння, інших МШП предметів і здавання їх до комор для утилю. Акт складається на підставі разових актів вибуття (ф.№ МШ-4).

До господарського інвентарю відносяться предмети конторського і господарського оснащення: конторські меблі (столи, стільці, шафи,), вішалки, офісне приладдя, протипожежний інвентар.

До спеціального одягу, спеціальному взуттю і засобів індивідуального захисту відносяться комбінезони, костюми, куртки, штани, халати, різне взуття, рукавиці, окуляри, шоломи, респіратори і т.п.

Спецодяг і спецвзуття видаються працівникам тих професій і посад, що передбачені в типових галузевих нормах безкоштовної видачі працівникам спеціального одягу, спеціального взуття й інших засобів індивідуального захисту, або галузевих нормах, затверджених на підставі типових, відповідно до встановлених норм і термінів носіння незалежно від форми власності і галузевої приналежності підприємства, на якому працює даний працівник.

Рахунок 23 «Виробництво» включений до класу рахунків 2. «Запаси» у

зв'язку з тим, що сальдо названого рахунку відображає вартість незавершеного виробництва і показується в активі балансу.

На рахунку 23 «Виробництво» ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» обліковують і узагальнюють витрати на виробництво робіт. На дебеті цього рахунку відображаються прямі матеріальні, трудові та інші прямі витрати, а також виробничі накладні витрати та втрати від браку робіт. За кредитом рахунку 23 «Виробництво» відображають фактичну виробничу собівартість завершених виконаних робіт.

Аналітичний облік до рахунку 23 «Виробництво» ведеться за об'єктами на яких виконуються роботи, за статтями витрат. Перелік і склад статей обліку витрат і калькулювання виробничої собівартості робіт установлюються підприємством в наказі про облікову політику.

У виданих галузевих методичних рекомендаціях з обліку будівельних витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) рекомендовано вести аналітичний облік виробничих затрат за наступною номенклатурою статей:

- Сировина та матеріали.
- Покупні комплектуючі вироби, напівфабрикати, роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств та організацій.
- Паливо й енергія на технологічні цілі.
- Основна заробітна плата.
- Додаткова заробітна плата.
- Відрахування на соціальні заходи.
- Витрати, пов'язані з підготовкою виробництва.
- Відшкодування зносу спеціальних інструментів і спеціальних пристосувань цільового призначення та інші спеціальні витрати.
- Інші прямі виробничі витрати (включаючи вартість виконаних субпідрядниками робіт).
- Загальновиробничі витрати.

Прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці та інші прямі

витрати, пов'язані з виконанням робіт, протягом місяця відносять безпосередньо на рахунок 23 «Виробництво» з кредиту відповідних рахунків. Загальновиробничі витрати (змінні та постійні) не можуть бути віднесені безпосередньо на окремі об'єкти витрат виробництва. Тому протягом місяця їх відносять на накопичувально-розподільчий рахунок 91 з кредиту відповідних рахунків. В кінці звітного місяця сума загальновиробничих витрат розподіляється за розрахунком, форма якого наведена в додатку 1 ПСБО 16 «Витрати» (зі змінами), витрати списуються і рахунок 91 «Загальновиробничі витрати» закривається, тобто сальдо мати не може.

Рахунок 25 "Напівфабрикати" ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» використовує для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух напівфабрикатів власного виробництва. Під власним виробництвом розуміється збирання повітропроводів з окремих фасонних частин та елементів повітропроводів у загальну систему вентиляції, яке потребує додаткового укомплектування. Такі напівфабрикати можуть реалізовуватись, або використовуватись для власних потреб.

За дебетом рахунку 25 "Напівфабрикати" відображається надходження (створених) напівфабрикатів, за кредитом - вибуття напівфабрикатів унаслідок продажу, передачі в подальшу переробку, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визначення активу.

Аналітичний облік ведеться за видами напівфабрикатів, визначеними, виходячи з потреб підприємства.

Рахунок 28 «Товари» – це останній рахунок другого класу і, напевно, найбільш незвичайний (нехарактерний) для рахунків запасів.

По-перше, на цьому рахунку здійснюється окремий облік товарів на складі (субрахунок 281) і в місцях реалізації (субрахунок 282), тобто поділ здійснюється за місцем перебування, а не за якісними характеристиками товарів. Субрахунок 282 ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» не використовує.

По-друге, транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ), що входять у первісну вартість товарів, враховуються на окремому субрахунку 289.

По-третє, субрахунок 281 «Товари на складі» призначений для обліку руху і наявності товарів, що перебувають на складі підприємства або на будівельних об'єктах (за умовами договору, якщо місце поставки товарів – будівельний об'єкт).

По дебету цього рахунку відображується надходження товарів на склад, а по кредиту – їх вибуття зі складу. Зі складу товари можуть передаватися (вибувати) на будівельні майданчики, а можуть реалізовуватись. Причому реалізація зі складу може бути як оптовою, так і роздрібною (кінцевому споживачеві за готівку). Після реалізації товару зі складу як за готівковий, так і за безготівковий розрахунок, він буде списуватись у кореспонденції з рахунком 902 «Собівартість реалізованих товарів» (Дт 902 Кт 281). Можливість реалізації товарів зі складу передбачена в наказі про облікову політику підприємства.

Говорячи про товари, необхідно дати визначення того, які запаси є товарами. Товарами вважаються запаси підприємств, що придбаваються для наступного перепродажу без проведення якої-небудь їх переробки, доробки чи видозміни їх властивостей. Якщо виробничі підприємства реалізують свою продукцію через власний магазин або займаються перепродажем певного виду запасів, то така продукція чи запаси також будуть вважатися в нього товарами. Якщо ж готова продукція підприємства не призначена для роздрібного продажу через магазин, що належить підприємству, а реалізуються безпосередньо зі складу, то вона не переводиться в категорію товар (залишається як готова продукція) і по рахунку 28 не відображається.

Реалізація товарів замовникам та покупцям проводиться на підставі видаткових накладних. У випадку необхідності використання підприємством товарів для монтажу систем опалення та вентиляцій – оформлюється накладною на передачу товарів у виробництво з виготовленням виробів для монтажу (в програмі 1С така операція оформлюється документом – попередня калькуляція).

Організація обліку дебіторської заборгованості

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національні стандарти бухгалтерського обліку не повинні суперечити міжнародним. Але на відміну від українських П(С)БО, МСФЗ не передбачають єдиного стандарту, що регулює облік дебіторської заборгованості.

Питання щодо обліку дебіторської заборгованості регулюється міжнародними стандартами, серед яких: МСФЗ 1 «Подання фінансових звітів», МСФЗ 32 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». Таким чином, в обліку інформація щодо дебіторської заборгованості та розкриття її у фінансовій звітності підприємства в Україні формується згідно з П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [10].

Дебітори – це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певну суму грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів. Дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Для організації обліку розрахунків з дебіторами на підприємстві треба визначитися з її класифікацією згідно з чинним законодавством.

Так, обов'язковим в Україні є поділ дебіторської заборгованості відповідно до п. 4 П(С)БО 10 на довгострокову та поточну, який залежить від нормального операційного циклу та терміну погашення заборгованості. Довгострокова дебіторська заборгованість – це сума дебіторської заборгованості фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу [10].

Для обліку довгострокової дебіторської заборгованості Планом рахунків передбачений рахунок 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість», що входить до розділу 1 активу балансу – необоротні активи. Суб'єкти малого підприємництва, відображаючи в обліку довгострокову дебіторську заборгованість, повинні застосовувати рахунок 18 і його субрахунки. Цей рахунок має такі субрахунки:

- 181 «Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду» – відображають чисті інвестиції орендодавця в фінансову оренду, визначені згідно із П(С)БО 14 «Оренда»;
- 182 «Довгострокові векселі одержані» – призначений для обліку векселів, одержаних у забезпечення довгострокової дебіторської заборгованості;
- 183 «Інша дебіторська заборгованість» – призначений для обліку довгострокової дебіторської заборгованості, яка не відображається на інших субрахунках рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість», зокрема, розрахунки з працівниками за виданими довгостроковими позиками, інші види розрахунків.

Облік довгострокової дебіторської заборгованості на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» не відображається на 18 рахунку, а обліковується на рахунку 361, як поточна, що не відповідає нормам П(С)БУ 10 та Інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Поточна дебіторська заборгованість – це сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Для обліку поточної дебіторської заборгованості Планом рахунків передбачені рахунок 34 «Короткострокові векселі одержані», який не використовується ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» за відсутності таких операцій. На цьому рахунку ведеться облік векселів в забезпечення дебіторської заборгованості.

Рахунок має такі субрахунки: 341 «Короткострокові векселі, одержані в національній валюті» та 342 «Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті». У звітності короткострокові векселі одержані відображаються в Балансі форма 1 в розділі II активу рядок 150 «Векселі одержані», в якому показана заборгованість покупців, замовників та інших дебіторів за відвантаженою продукцією, виконані роботи та надані послуги, що забезпечена

векселями.

На рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» та на його субрахунках 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями», 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» узагальнюють інформацію про розрахунки з покупцями та замовниками за відвантажену продукцію, виконані послуги й роботи, окрім заборгованості, що забезпечена векселем [41, с. 267].

На рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» ведеться облік розрахунків за поточною дебіторською заборгованістю з різними дебіторами за виданими авансами, нарахованими доходами, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, за позиками членам кредитних спілок і за іншими операціями.

Рахунок 37 має такі субрахунки:

- 371 «Розрахунки за виданими авансами» – обліковують аванси, видані іншим підприємствам;
- 372 «Розрахунки з підзвітними особами» – обліковують розрахунки з підзвітними особами;
- 373 «Розрахунки за нарахованими доходами» – обліковують нараховані дивіденди, відсотки, роялті, що підлягають одержанню;
- 374 «Розрахунки за претензіями» – обліковують розрахунки за претензіями, пред'явленими постачальниками та підрядниками, а також за пред'явленими штрафами, пенею, неустойками;
- 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» – обліковують розрахунки з відшкодування підприємству збитків внаслідок нестачі і втрат від псування цінностей, якщо винуватця виявлено;
- 376 «Розрахунки за позиками членам кредитних спілок» – обліковують розрахунки за позиками членам кредитних спілок;
- 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» обліковують розрахунки за операціями, що пов'язані зі спільною діяльністю, розрахунки з працівниками (окрім розрахунків з оплати праці та з підзвітними особами), інші розрахунки.
- 378 "Розрахунки з державними цільовими фондами" ведеться облік

розрахунків з державними цільовими фондами, зокрема розрахунків з тимчасової непрацездатності тощо.

Облік на рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» ведуть за боржниками чи за строками непогашення дебіторської заборгованості залежно від того, за яким методом здійснюється нарахування резерву сумнівних боргів.

Дебіторська заборгованість ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» обліковується на рахунках 36, 37 по кожному контрагенту в розрізі замовлень. Підприємство не реалізує товари, матеріали та послуги за межі території України, тому субрахунок 362 не використовує. Субрахунки 371, 373, 374, 375, 376 не використовуються на підприємстві за відсутності таких операцій.

На рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» обліковують інформацію про розрахунки підприємства за всіма видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників підприємства, і за фінансовими санкціями. Рахунок 64 має такі субрахунки:

- 641 «Розрахунки за податками» – для обліку податків, що нараховуються і сплачуються згідно з чинним законодавством (ПДВ, податок на прибуток та ін.);
- 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» – для обліку розрахунків за зборами (обов'язковими платежами), що справляються згідно з чинним законодавством і облік яких не ведеться на рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням»;
- 643 «Податкові зобов'язання» для обліку суми ПДВ, яку визначено на підставі з одержаних авансів;
- 644 «Податковий кредит» – для обліку суми ПДВ, на яку підприємство має право зменшити ПДВ [5].

На рахунку 68 «Розрахунки за різними операціями», а саме на його субрахунку 682 «Внутрішні розрахунки» ведеться облік внутрішніх розрахунків підприємства.

Дебіторську заборгованість відповідно до П(С)БО 10 і залежно від платоспроможності дебіторів також поділяють на сумнівну та безнадійну.

Сумнівна дебіторська заборгованість визначається якщо своєчасність здійснення розрахунків за поточною дебіторською заборгованістю за продукцію, товари, роботи, послуги порушилася з різних причин або не була виконана у визначені договорами терміни, тобто щодо якої існує невпевненість її погашення боржником.

Безнадійна дебіторська заборгованість визнається та відображується в обліку, якщо існує впевненість (підстава) щодо неповернення її боржником або за якої минув строк позовної давності [23, с. 466].

Поточну дебіторську товарну заборгованість (за товари, роботи, послуги) обліковують за групами залежно від строків непогашення заборгованості, які визначаються умовами договору та встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи.

Так, з метою достовірного відображення активів кожне підприємство має визначати резерв сумнівних і безнадійних боргів. Поточну дебіторську заборгованість (товарну) включають до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю.

Тобто для визначення такої вартості необхідно від дебіторської заборгованості на дату балансу вирахувати величину резерву сумнівних боргів.

Величину резерву сумнівних боргів відповідно до п. 8 П(С)БО 10 визначають за одним із варіантів:

- на підставі методу класифікації дебіторської заборгованості;
- виходячи з конкретної платоспроможності кожного окремого дебітора.

Під час проведення оцінки поточної дебіторської заборгованості (товарної) чинним законодавством передбачено певні особливості. Так, відповідно до принципу обачності в момент визначення доходу від реалізації підприємство має врахувати можливі втрати від неповернення частини боргів покупцями.

На ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ», за досліджуваний період, не було створено резерв сумнівних та безнадійних боргів. Згідно наказу про облікову

політику, дебіторську заборгованість (товарну) включають до підсумку балансу за чистою вартістю.

Організація обліку грошових коштів

Охарактеризуємо рахунки, що використовуються при обліку безготівкових операцій, касових операцій, операцій з іноземною валютою та інших коштів:

1. Для обліку безготівкових операцій відповідно до інструкції № 291 «Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій», затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р., використовують рахунок 31 «Рахунки в банках», що має такі субрахунки [5]:

- 311 – поточні рахунки в національній валюті;
- 312 – поточні рахунки в іноземній валюті;
- 313 – інші рахунки в банках в національній валюті;
- 314 – інші рахунки в банках в іноземній валюті.

Аналітичний облік грошових коштів на рахунках у банках ведеться по номерам рахунків в банках.

Для обліку коштів в банку в національній валюті Планом рахунків передбачено рахунок 31 «Рахунки в банках»: субрахунки 311 «Поточні рахунки в національній валюті» та 313 «Інші рахунки в банках в національній валюті». На вказаних рахунках надходження грошових коштів відображається за дебетом, а за кредитом - їх використання.

Для обліку валютних коштів на рахунках в банку Планом рахунків передбачено рахунок 31 «Рахунки в банках»: субрахунки 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» та 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті». Рахунок 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» використовується для обліку валютних коштів на поточному валютному рахунку, тобто для обліку надходжень і витрачання валютних коштів у результаті здійснення поточних торговельних і неторговельних операцій.

На рахунок 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті»

обліковуються кошти на транзитному, депозитному та інших (крім поточного) рахунках у банку в іноземній валюті

Усі безготівкові операції на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» проводяться виключно у національній валюті, тому використовуються тільки субрахунки 311 та 313.

2. Для обліку касових операцій використовують активний рахунок № 30 «Каса» з такими субрахунками:

- № 301 «Каса в національній валюті»;
- № 302 «Каса в іноземній валюті».

На дебеті рахунка № 30 «Каса» відображається надходження грошових коштів до каси підприємства, на кредиті – виплата грошових коштів із каси підприємства. На підприємствах, де працюють операційні каси (продаж квитків, обмін валют тощо), відкриваються субрахунки «Операційна каса в національній валюті» та «Операційна каса в іноземній валюті».

На субрахунку № 302 підприємства здійснюють операції з валютою в перерахунку на національну валюту України (за кожним видом валюти окремо).

Касові операції на досліджуваному підприємстві, ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» ведуться у національній валюті.

3. Облік інших коштів ведеться на рахунку 33 (інші кошти) і має такі субрахунку [27, с. 123]:

- 331 – грошові документи в національній валюті;
- 332 – грошові документи в іноземній валюті;
- 333 – кошти в дорозі в національній валюті;
- 334 – кошти в дорозі в іноземній валюті.

На цьому рахунку обліковуються кошти в дорозі та грошові документи (розрахункові чеки, платіжні доручення, перекази), що наприкінці місяця не зараховані на розрахунковий рахунок.

За відсутності описаних вище операцій підприємство, ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» не використовує 33 рахунок.

При організації обліку грошових коштів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» використовує:

- «1С -Підприємство» – для бухгалтерського обліку;
- електронну систему «Клієнт-банк» – для відправки коштів та отримання виписок, контролю надходження грошових коштів.

Важливе місце належить системі «Клієнт-банк», що призначена для роботи клієнта з банківською установою і передбачає передачу платіжних документів клієнта до банку, а також отримання різноманітних документів з банку каналами зв'язку.

Засоби інформаційної безпеки системи «Клієнт-банк» при коректному використанні в сполученні з необхідною організаційною та правовою підтримкою гарантують надійний захист системи від несанкціонованого доступу і модифікації інформації, переданої по телефонних каналах зв'язку. У банку здійснюється перевірка електронних підписів на кожному документі, прийнятому від клієнта. Далі платіжні документи клієнта зберігаються в архіві банківської частини системи разом із накладеними підписами, що виключає перекручування електронних документів у банку.

Підприємство-платник отримує рахунок або рахунок-фактуру на потрібний товар чи послугу, в якому вказані банківські реквізити продавця. Далі за цим документом формується платіжне доручення.

Система «Клієнт-банк» складається з двох складових: банківського та клієнтського робочого місця. На клієнтському робочому місці вводяться платіжні документи, формуються в пачки та записуються в базу даних АРМ клієнта в файл «Платіжних документів» (PD).

Введеним і записаним у базу даних документам спочатку присвоюється статус, який дає змогу їх переглядати, переміщувати в інші пачки, друкувати, редагувати й вилучати. Для передачі платіжні документи підписуються електронним цифровим підписом (ЕЦП) головного бухгалтера. Головний бухгалтер також має змогу до того, як поставив свій підпис, редагувати дані файлу PD.

Перед тим, як підписати, бухгалтер позначає потрібні документи,

вставляє дискету чи картку зі своїм індивідуальним ключем, який є закритим, і викликає відповідну функцію, яка ставить ЕЦП. Після успішного завершення функції підпису документа змінюється його статус, а також файл PD доповнюється певними символами, які ідентифікують підпис бухгалтера.

На другому етапі документи підписуються директором. З меню системи викликається відповідна функція, вставляється дискета чи картка з ключем директора і на екран видаються ті документи, які завірені підписом бухгалтера. Директор, переглядаючи платіжні документи, у разі необхідності має змогу вилучити деякі з них, а документи, готові до передачі, підписує. Після підпису директором файл доповнюється символами, які ідентифікують підпис директора. Далі файл шифрується і готується до передачі.

Підписані й зашифровані платіжні документи формуються в пакет і передаються з клієнтського робочого місця в банк засобами електронної пошти у вигляді текстового файлу «типу R».

Документи, вилучені директором, автоматично змінюють свій статус. Ці документи можуть бути відредагованими і підписаними бухгалтером і повторно подані директору на підпис на наступних етапах функціонування системи. Після здійснення сеансу зв'язку з банком банківська частина системи, що знаходиться в банку, має сформувати транспортні квитанції (файл «типу T») на платіжні документи й надіслати їх клієнту.

Відповідальний працівник має можливість: оплатити документ; у разі відсутності достатніх коштів розмістити документ в картотеці; відхилити документ від оплати й передати його на розгляд кредитному інспектору, головному бухгалтеру чи керуючому тощо. Кожне рішення, яке може прийматись по платіжному документу, має відповідне кодове позначення, що зберігається в довіднику статусів платіжних документів.

На прийнятті до обробки платіжні документи формується й передається клієнту файл-квитанція типу С про рух та оплату документів в банку. Цей файл містить дані кожного платіжного документа та дані про його статус, якщо ж документ був оплачений, то відповідно — дані про вид акцепта, вид

платежу.

Разом з файлом «типу С» банк передає клієнту файли «типу І» та «V», які є виписками з особових рахунків клієнта. Виписка І є поточною, а виписка V – підсумковою. У виписці І банк надає клієнту поточні дані щодо списання й зарахування коштів на особовий рахунок та залишок коштів на момент формування виписки. Крім того, поточна виписка включає всі документи, які були передані клієнтом в банк і надійшли на адресу клієнта. Поточна виписка має інформативний характер. Періодичність її формування оговорюється в договорі, який підписує клієнт з банком, і залежить від інформаційних потреб клієнта.

Підсумкова виписка дається щоденно по завершенні банківського дня і містить дані про обіг коштів за день та залишки коштів на рахунках на кінець дня. При такій технології обміну платіжними документами в електронному вигляді банк потребує раз на тиждень подавати їх в паперовому вигляді, завіреними підписами директора і головного бухгалтера та печаткою підприємства. Разом з паперовими документами клієнт повинен подавати в банк у роздрукованому вигляді щоденні реєстри переданих в банк та оплачених банком платіжних документів за допомогою системи «Клієнт-банк».

Також раз на тиждень касир повинен доставляти в банк другі примірники вже оплачених платіжних документів, на яких у його присутності ставляться штампи банку, й забирати проштамповані виписки з рахунків клієнта. Ці виписки мають правову силу, оскільки вони завірени печаткою банку, а виписки, що їх можна отримати за допомогою системи «Клієнт-банк», мають лише інформативний характер. Вони хоч і містять достовірну інформацію, але правової сили не мають.

Усі файли, що були сформовані чи прийняті системою «Клієнт-банк», архівуються і зберігаються в архіві. Крім обміну платіжними документами, квитанціями та виписками, за допомогою системи «Клієнт-банк» клієнт може отримати файли внесення змін до бази даних нормативно-довідкової

інформації, а також по запиті допоміжні файли довідково-інформативного характеру.

Вхідними повідомленнями для АРМ системи клієнт – банк є платіжні документи, файли нормативно-довідкової інформації та файли, які надходять від банку електронною поштою.

2.2. Методика обліку оборотних активів підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

Єдиної методики обліку оборотних активів підприємств в Україні не існує. Кожне підприємство в наказі про облікову політику самостійно визначає методи обліку оборотних активів на підприємстві, керуючись чинним законодавством.

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оборотні активи підприємства та розкриття її у фінансовій звітності, ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» ведеться згідно з наступними нормативними актами та документами:

1. Запаси

- П(С)БО 9 «Запаси». Наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246 «Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9" Запаси»;

- П(С)БО 18 «Будівельні контракти». Наказ Міністерства фінансів; України від 28 квітня 2001 р. № 205 «Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти»;

- Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене постановою Кабінету Міністрів наказом Мінфіну України від 24.05.95 р. № 88;

- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені наказом Мінфіну України від 10.01.07 р. № 2;

2. Дебіторська заборгованість:

– П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Наказ Міністерства фінансів України від 8 жовтня 1999 р. № 237 «Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»;

3. Грошові кошти

- Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній Валюті в Україні» від 15 грудня 2004 року № 637, дійсна до 05/01/18р.;

- Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджено Постановою Правління Національного банку України від 29.12.17 р. № 148 (чинне з 05/01/2018 р.)

У бухгалтерському обліку відображається господарська діяльність, яка, у свою чергу, складається з окремих господарських операцій, дії, що є, або події, що викликають зміни в структурі активів і зобов'язань, власному капіталі підприємства. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських подій, операцій.

Первинні документи мають бути складені у момент здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення. Для контролю і впорядкування обробки даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

Типові бухгалтерські проведення з обліку операцій з придбання запасів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» у постачальників відображені в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з

надходження запасів від постачальника в ТОВ «ТЕСИКО

ІНЖИНІРИНГ». Перша подія – оплата

№ з/п	Документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
			Дебет	Кредит	
1	2	4	4	5	6
1	Платіжне доручення	Здійснено оплату матеріалів	631	311	2500
2	Податкова накладна	Нараховано податковий кредит	641	644	416,66

3	Прибуткова накладна	Оприбутковано матеріали	201	631	2083,34
---	---------------------	-------------------------	-----	-----	---------

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5	6
4	Розрахунок бухгалтерії	Списано суму раніше нарахованого податкового кредиту	644	631	416,66
5	Платіжне доручення	Оплачено витрати на транспортування матеріалів	631	311	360
6	Податкова накладна	Нараховано податковий кредит (ПДВ) по транспортних витратах	641	644	60
7	Товарно-транспортна накладна	Витрати на транспортування включено до первісної вартості матеріалів	201	631	300
8	Податкова накладна	Списано суму раніше нарахованого податкового кредиту щодо ПДВ	644	631	60
Перша подія – оприбуткування запасів					
9	Прибуткова накладна	Оприбутковано матеріали	201	631	2500
10	Податкова накладна	Відображено податковий кредит щодо ПДВ по оприбуткованих матеріалах	641	631	416,66
11	Платіжне доручення	Оплачено раніше отримані матеріали	631	311	2500
12	Товарно-транспортна накладна	Суму витрат на транспортування включено до первісної вартості матеріалів	20	631	300
13	Податкова накладна	Відображено податковий кредит щодо ПДВ по транспортних витратах	641	631	60
14	Платіжне доручення	Оплачено послуги за транспортування	631	311	360

Класифікація запасів на подібні та неподібні має значення при відображенні в обліку бартерних операцій. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку інших шляхів надходження запасів показано в

табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з інших шляхів надходження запасів в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

№ з/п	Документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючи рахунки	
			Дебет	Кредит
Придбання запасів від підзвітної особи				
1	Прибуткова накладна	Оприбутковано запаси, придбані підзвітною особою за грошові кошти	20	372
2	Податкова накладна	Відображено суму ПДВ	641	372
Надходження запасів з власного виробництва				
3	Прибуткова накладна	Оприбутковано виробничі запаси, виготовлені власними силами	20	23
4	Прибуткова накладна	Оприбутковано виробничі запаси як внесок до статутного капіталу підприємства	20	40

Аналізуючи таблиці 2.2 та 2.3 можна зробити висновок, що на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» відбуваються типові та не типові господарські операції з надходження запасів. Кожен первинний документ відображається на рахунках обліку підприємства по-різному.

Транспортно-заготівельні витрати, пов'язані з придбанням (заготівлею) виробничих запасів (оплата навантажувально-розвантажувальних робіт тощо), обліковуються на аналітичному рахунку «Транспортно-заготівельні витрати», який відкривається в складі рахунка 20 «Виробничі запаси» на суму транспортних та інших витрат, які підлягають оплаті постачальникам та іншим стороннім організаціям.

Типові форми з обліку сировини та матеріалів затверджено Наказом № 193. Зазначимо, що цим наказом затверджено 23 форми обліку сировини і матеріалів, але на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» використовуються тільки наступні форми обліку:

- М-2а «Акт списання бланків довіреностей»;
- М-3 «Журнал реєстрації довіреностей»;
- М-4 «Прибутковий ордер» (Прибуткова накладна);

- М-7 «Акт про приймання матеріалів»;
- М-10 «Акт-вимога на заміну (додатковий відпуск) матеріалів»;
- М-11 «Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів»;
- М-14 «Відомість обліку залишків матеріалів на складі»;
- М-15 «Акт про приймання устаткування»;
- М-15а «Акт приймання-передачі устаткування до монтажу»;
- М-17 «Акт № про виявлені дефекти устаткування»;
- М-19 «Матеріальний звіт»;
- М-21 «Інвентаризаційний опис № »;
- М-23 «Акт № про витрату давальницьких матеріалів»;
- Акт списання (Додаток Л).

Форма М-4 «Прибутковий ордер» застосовується для обліку матеріалів, які надходять на підприємство від постачальників чи з переробки. Прибутковий ордер в одному примірнику складається матеріально відповідальною особою у день надходження цінностей на склад.

Накладна вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів за формою № М-11 використовується для обліку руху матеріальних цінностей в середині підприємства та їх відпуску господарствам свого підприємства, що розташовані за межами його території, а також стороннім організаціям.

Накладна-вимога виписується в двох примірниках і підписується головним бухгалтером або особою, на те уповноваженою.

Рух документу «Прибуткова накладна» наведено у додатку М.

При оприбуткуванні придбаних у постачальників товарів у бухгалтерському обліку підприємства роблять записи (табл. 2.4).

Якщо під час приймання виявлена нестача товарів, то на дебеті рахунка 281 «Товари на складі» відображають тільки фактично одержані товари. На вартість товарів, яких не вистачає, на підставі належно оформленого акта (комерційного, приймального) пред'являють претензію винуватцю такої нестачі і в бухгалтерському обліку роблять запис по дебету рахунка 374

«Розрахунки за претензіями» у кореспонденції з кредитом рахунка 63
«Розрахунки з постачальниками і підрядчиками».

Таблиця 2.4

**Бухгалтерський облік придбаних у постачальників товарів на ТОВ
«ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»**

Зміст операції	Дт	Кт	Сума, грн
При оприбуткуванні придбаних у постачальників товарів у бухгалтерському обліку			
1) на покупну вартість товарів (без ПДВ)	281 «Товари на складі»	63 «Розрахунки з постачальниками і підрядчиками»	12000
2) на суму податкового кредиту по ПДВ, на яку підприємство має право зменшити податкове зобов'язання	641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками і підрядчиками»	2400
3) на суму, перераховану постачальнику в оплату вартості придбаних товарів (включаючи ПДВ)	63 «Розрахунки з постачальниками і підрядчиками»	31 «Рахунки в банках»	14400
При попередній оплаті за товари, що підлягають за договором до поставки, в бухгалтерському обліку роблять записи:			
1) на суму, перераховану постачальнику в порядку попередньої оплати товарів за відпускнуою вартістю, з ПДВ	631 „ Розрахунки з постачальниками і підрядчиками»	31 «Рахунки в банках»	14400
2) на суму сплаченого постачальнику ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	644 «Податковий кредит»	2400
3) на вартість одержаних від постачальника попередньо оплачених товарів за відпускнуою вартістю, без ПДВ	281 «Товари на складі»	631 «Розрахунки з постачальниками і підрядчиками»	12000
4) одночасно — на суму податкового кредиту по ПДВ	644 «Податковий кредит»	631 «Розрахунки з постачальниками і підрядчиками»	2400

Лишки товарів, виявлені при прийманні вантажу (про що письмово повідомляють постачальника), на підставі акта оприбутковують на дебет рахунка 281 «Товари на складі» в кореспонденції з кредитом рахунка 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядчиками». Після одержання належних

документів постачальника раніше зроблений запис сторнують і роблять відповідні записи на оприбуткування товарів за даними документів постачальника.

Транспортно-заготівельні витрати, пов'язані з придбанням товарів (оплата навантажувально-розвантажувальних робіт тощо), обліковуються на субрахунку 289 «Транспортно-заготівельні витрати» на суму транспортних та інших витрат, які підлягають розподілу.

Етапи та порядок ведення бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями і замовниками в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» наведено на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Загальна схема бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями і замовниками в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

Обліковим регістром по рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» є журнал-ордер № 11 та відомість № 16, в якій дані

представлені в аналітичному розрізі.

Усі господарські операції фіксуються на рахунках бухгалтерського обліку, які відповідають Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій України.

План рахунків розроблений на основі класифікації рахунків по їх економічному змісту, та разом з Інструкцією по використанню «Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій».

Приклади оборотів по рахунку 20, 30, 313, 36 ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» наведені у Додатках Н, П, Р.

Оборотно-сальдова відомість ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» наведена у Додатку Ж.

Типові господарські проводки з обліку розрахунків з покупцями та замовниками в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» наведені в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Типові бухгалтерські проведення з обліку розрахунків з покупцями та замовниками в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

№ з/п	Зміст бухгалтерського запису	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Відвантажена покупцю партія товару	361	702
2	Відображена сума податкового зобов'язання по ПДВ	702	641
3	Списана собівартість відвантажених товарів	902	281
4	Одержана оплата за відвантажені товари	311	361
		702	791
5	Визначений фінансовий результат	791	902
		791	44
6	Одержанні кошти від замовника в рахунок майбутніх виконаних робіт	311	361
7	Нарахована сума податкового зобов'язання по ПДВ	643	641
8	Підписано акт виконаних робіт	361	703
9	Списані податкові розрахунки з податкового зобов'язання по ПДВ	703	643
10	Списана собівартість виконаних робіт	903	23
11	Визначений фінансовий результат	791	903
		703	791
		791	44
12	Продана покупцю за готівку товари	301	702
13	Відображена сума податкового зобов'язання по ПДВ	702	641
14	Списана собівартість товарів	902	28

15	Визначений фінансовий результат	791	902
		702	791
		791	44

На ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» товари та готова продукція реалізуються відповідно до видаткових накладних, а реалізація виконаних робіт відбувається відповідно до належно оформлених та підписаних актів виконаних робіт, за формою КБ-2 та довідки КБ-3 або за формою комерційного акта узгодженого на підприємстві.

Будь-яка операція з придбання товарів, виконання робіт, а також їх продажу і отримання виручки, виступають грошові кошти, які є найліквіднішими активами. На досліджуваному підприємстві для розрахунків використовують готівковий та безготівковий спосіб оплати.

Дослідимо методику обліку грошових коштів на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ». Наведемо в табл. 2.6 облікові номенклатури первинного обліку грошових коштів.

Таблиця 2.6

**Облікові номенклатури первинного обліку грошових коштів
в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»**

№ з/п	Характеристика даних, необхідних для обліку	Для чого потрібні дані	Вимірники		У яких носіях інформації фіксуються
			Натуральні	Вартісні	
1	2	3	4	5	6
Касові операції					
1	Надходження коштів в касу	Для обліку коштів, наявності та руху, контролю своєчасного надходження	-	грн	Виписка банку, прибутковий касовий ордер, журнал реєстрації ПКО, касова книга
2	Витрачання коштів	Для обліку коштів, наявності та руху, контролю своєчасних розрахунків	-	грн	Виписка банку, видатковий касовий ордер, журнал реєстрації ВКО, касова книга, розрахунково-платіжна відомість
3	Видача коштів під звіт	Для обліку коштів, наявності та руху, контролю їх використання	-	грн	Видатковий касовий ордер, журнал реєстрації ВКО, звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт
Безготівкові операції					

4	Зарахування коштів на поточний рахунок	Для обліку коштів, наявності та руху, контролю своєчасного надходження	-	грн	Виписка банку
---	--	--	---	-----	---------------

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4	5	6
5	Перерахування коштів	Для обліку коштів, наявності та руху, контролю своєчасних розрахунків	-	грн	Платіжне доручення, виписка банку
6	Отримання коштів	Для обліку коштів, наявності та руху, контролю своєчасного надходження	-	грн	Чек, виписка банку

Під час оформлення та опрацювання документів проводять систематичний контроль за дотриманням платіжної дисципліни, встановлюється ретельне спостереження за економним витрачанням коштів підприємства, прискорюється їх оборот. Документи використовують також для аналізу господарської діяльності підприємства.

Наведемо в табл. 2.7 перелік форм первинних документів за ділянкою обліку: Облік грошових коштів та наведемо їх характеристику.

Таблиця 2.7

**Первинні документи з обліку грошових коштів
в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ»**

№ з/п	Документ	Призначення документа
1	Платіжне доручення	Письмове доручення банку, який обслуговує підприємство, на перерахування певної суми коштів з поточного рахунку в банку на рахунок постачальника
2	Прибутковий касовий ордер	Відображення надходження готівки в касу
3	Видатковий касовий ордер	Відображення видачі готівки з каси
4	Журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових ордерів	Для реєстрації в бухгалтерії ПКО, ВО, чи документів, що їх замінюють
5	Касова книга	Для обліку касиром операцій з готівкою
6	Книга обліку прийнятих і виданих грошей	Для обліку руху коштів в касі
7	Розрахункова квитанція	Використовується при реєстрації розрахунків за продані товари або при видачі коштів покупцеві у азі

		повернення товару, компенсації послуги, прийнятті цінностей під заставу та в інших випадках
8	Платіжна відомість	Виплата грошових коштів з каси
9	Розрахунково-платіжна відомість	Розрахунок виплат по заробітній платі та її виплата з каси

Таким чином, після збору первинних даних робітники передають документи для подальшої обробки працівникам бухгалтерії. В бухгалтерії на основі первинних даних ведеться поточний облік грошових коштів і складається обов'язкова звітність.

Розглянемо особливості документування та обліку безготівкових коштів в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ». Дане підприємство має два поточних рахунка в різних банках, що призводить для більш ефективного обігу грошових коштів, та не суперечить законодавству України. Для зручності облік ведеться на рахунках 311 та 313. Наведемо в табл. 2.8 особливості відображення в бухгалтерському обліку безготівкових операцій.

Таблиця 2.8

Відображення в бухгалтерському обліку операцій по обліку безготівкових операцій в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

№ з/п	Зміст запису	Дт	Кт	Сума, грн
1	Перерахування грошових коштів з одного поточного рахунку на інший	313	311	25000
2	Оплачено банку за грошову чекову книжку, Оприбутковано чекову книжку, Відображено вартість чекової книжки на позабалансовому рахунку	371 209 08	311(313)) 371 -	40 40 40
3	Перераховано передплату по рахунках постачальників за обладнання по замовленнях часткової готовності (проміжні розрахунки)	631	311(313))	15000
4	Перераховано оплату по рахунках постачальників за одержане обладнання по замовленнях (остаточні розрахунки)	631	311(313))	30000
5	Отримана безвідсоткова фінансова допомога	311(313))	685	10000
6	Перераховано, повернута безвідсоткова фінансова допомога	685	311(313))	10000
7	Отримано передплату від покупців та замовників за товари, запаси та виконані роботи	311(313))	681	50000
8	Отримано оплату від покупців та замовників за товари, запаси та виконані роботи	311(313))	361	45000
9	Отримані грошові кошти в касу підприємства по чековій книжці на виплату заробітної плати	301	311	40000
10	Перераховані податки : ПДФО,	6411	311	20000

	Військовий збір ЄСВ	6426 651		
11	Оплачено податкове зобов'язання з ПДВ на спеціальні рахунки	315	311	5000
12	Розрахунки з іншими дебіторами, сплата згідно договору переуступки боргу	311	377	2000

Для здійснення розрахунків готівкою на підприємстві організовано касу. Наказом по підприємству встановлено ліміт каси. Підприємство може мати у касі готівку тільки в межах встановленого ліміту залишку. Всі факти надходження і вибуття готівки на підприємстві відображаються в Касовій книзі, тобто обліковому реєстрі, призначеному для обліку касових операцій.

Розглянемо методику обліку касових операцій на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ». Схему відображення операцій на рахунку № 30 «Каса» наведено в табл. 2.9.

Таблиця 2. 9

Кореспонденція рахунків з обліку готівки по рахунку 301 «Каса в національній валюті» в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

№ з/п	Зміст господарській операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	2	3	4	5
1	Надійшла і оприбуткована до каси готівка (у т.ч. валютні кошти) з відповідних рахунків у банку (на виплату заробітної плати, премій, пенсій, допомоги тощо)	301	311	25000
2	Надійшла до каси виручка від реалізації товарів (робіт, послуг), основних засобів та інших активів	301	361	10000
3	Погашення дебіторської заборгованості готівкою	301	377, 361	5000
4	Надійшла до каси готівка від працівників підприємства за формений одяг тощо	301	377	700
5	Видані кошти на відрядження співробітнику	3721	301	1500
6	Надійшов до каси невикористаний залишок підзвітної суми	301	3721	200
7	Надійшла до каси готівка від співробітника, повернення позики)	301	3772	2500
8	Видана заробітна плата співробітникам	661	301	50000
9	До каси повернуті лишки одержаної заробітної плати	301	661	500
10	Внесені кошти на поточний рахунок	313	301	500

Таким чином, на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» використовуються первинні документи, що оформлюються при обліку грошових коштів, а саме:

виписка банку, прибутковий касовий ордер, журнал реєстрації ПКО, касова книга, журнал реєстрації ВКО, розрахунково-платіжна відомість, звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, платіжне доручення, виписка банку, чек.

2.3. Управлінський облік оборотними активами на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

Ефективним засобом управління запасами на підприємствах є управлінський облік, основною метою якого в частині запасів є збереження та раціональне їх витрачання на всіх етапах руху.

В сучасних умовах господарювання погано налагоджена та неефективно діюча система управління запасами призводить до несвоєчасного забезпечення виробництва необхідною сировиною і матеріалами або до надлишкового їх накопичення на підприємстві, неможливості своєчасної акумуляції грошових коштів для придбання запасів і, що може бути наслідком, до зупинки виробництва тощо.

Збільшення питомої ваги запасів може призвести до зменшення грошових коштів в обороті та уповільнення їх оборотності, втрат споживчих властивостей запасів і неможливості їх подальшого використання в технологічному процесі, зниження якості готової продукції, що виготовляється з невідповідної сировини, і в результаті – вимушеного зниження цін на продукцію, зниження доходів тощо. З іншого боку, в умовах нестабільного сировинного ринку та високої інфляції збільшення розміру виробничих запасів може бути виправдане необхідністю підтримання підприємства в робочому стані.

Зменшення ж питомої ваги вкладення активів у виробничі запаси та незавершене виробництво може бути симптомом дефіциту коштів, що в майбутньому призведе до звуження обсягу робіт, недозавантаження виробничих потужностей, порушення технологічного режиму, падіння обсягів виробництва та реалізації продукції, погіршення її якості.

Основними завданнями управлінського обліку матеріально-виробничих запасів є:

- щоденне отримання інформації про надходження та витрачання запасів в розрізі їх кількості, якості та матеріально відповідальних осіб;
- контроль за дотриманням встановлених підприємством норм запасів,

що забезпечує безперервний випуск продукції;

- безперервна оцінка реальної вартості запасів на складі та проведення аналізу ефективності використання запасів;

- оптимізація обсягу закупівлі запасів, виявлення резервів зниження витрат, пов'язаних із заготівлею запасів;

- вибір методів оцінки запасів при їх вибутті, який найкраще підходить для підприємства;

- підвищення достовірності відображення на рахунках аналітичного обліку господарських операцій з надходження та використання запасів;

- вчасне складання та подання звітності про рух запасів.

Управлінський облік запасів – це, насамперед, застосування моделей та методів управління ними. На відміну від традиційного обліку, коли увага бухгалтерів зосереджена лише на забезпеченні точного оприбуткування і повного збереження запасів, управлінський облік своєю метою має таку функціональну діяльність менеджерів, яка спрямована на доведення витрат на утримання запасів до мінімуму за умови повного постачання ними виробничих потреб.

Використовують різні методи оцінки матеріальних запасів:

1. Метод специфічної ідентифікації.
2. Метод середньої вартості.
3. Метод ФІФО.
4. Метод нормативних затрат.
5. Метод ціни продажу.

У разі відпуску матеріалів у виробництво, продажу або іншому вибутті згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси» оцінка їх здійснюється по одному з таких методів, як:

1. Ідентифікована собівартість одиниці запасів. Передбачає особливе маркування кожної одиниці запасів, що дозволяє в будь-який момент часу визначити вартість, встановити дату витрачання кожної одиниці запасу, її собівартість і вартість запасів, що залишились.

Має вузьке застосування – для запасів, які відпускаються для виконання спеціальних замовлень і проектів, а також запасів, які не замінюють одне одного. Однакові запаси обліковуються за різною вартістю, бо мають різні споживчі якості, властиві тільки кожній одиниці специфічні характеристики. Доцільно застосовувати до запасів, які мають високу вартість.

2. Середньозважена собівартість. Запаси з однаковими вхідними параметрами обліковуються в одній інвентарній картці незалежно від ціни придбання. Середня вартість одиниці запасів може розглядатися як за звітний період (при періодичному обліку запасів), так і після кожного наступного надходження (при безперервному (постійному) веденні обліку списання запасів). Застосовується для списання взаємозамінних запасів.

Дає більш об'єктивну оцінку наявності та руху запасів, але не забезпечує достатній контроль за правильністю їх списання на затрати виробництва.

3. Собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО). Засновується на хронології надходження, тобто базується на припущенні, що одиниці запасів, які придбані першими, продаються чи використовуються першими, а також на припущенні, що оцінюються за собівартістю перших за часом надходження запасів

Залишки на кінець періоду оцінюються за цінами останніх надходжень запасів. Переваги – простий, систематичний і об'єктивний, запобігає можливості маніпулювання прибутком, відображена в балансі сума запасів приблизно збігається з поточною ринковою вартістю.

Недоліки – в умовах високої інфляції призведе до завищення вартості залишків, заниження собівартості готової продукції та, як наслідок, завищення результатів від реалізації.

4. Нормативні затрати. Цей метод полягає в застосуванні норм витрат на одиницю продукції (робіт, послуг), які встановлені підприємством з урахуванням нормальних рівнів використання запасів, праці, виробничих потужностей і діючих цін. Тобто на підприємстві встановлюються нормативні

облікові ціни, якими протягом місяця користуються для оцінки списання запасів. Наприкінці місяця обчислюють ціну, виходячи з фактичних витрат, установлюють розмір відхилень і проводять коригуючі записи.

5. Ціна продажу. Оцінка вибуття запасів основана на застосуванні підприємствами роздрібною торгівлі середнього проценту торгової націнки товарів.

На підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ», враховуючи специфіку його діяльності, а саме монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування, використовується метод ФІФО оцінки виробничих запасів (табл. 2.10–2.11).

Таблиця 2.10

Приклад використання методу оцінки виробничих запасів ФІФО на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» (на прикладі Опалювальне обладнання CARRIER)

Дата	Придбано		Витрачено (к-ть, од.)
	К-ть, од.	Ціна, тис. грн	
Залишок на 01.07	2	13	
Надходження 03.07	3	11,5	
Витрачено 09.07			3
Надходження 11.07	4	12	
Витрачено 18.07			4
Надходження 20.07	4	10,5	
Витрачено 25.07			4

Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» оцінка запасів за методом ФІФО базується на припущенні, що запаси використовуються у тій послідовності, у якій вони надходили до підприємства/установи (відображені у бухгалтерському обліку), тобто запаси, які першими відпускаються у виробництво (продаж та інше вибуття), оцінюються за собівартістю перших за часом надходження запасів.

Як можна побачити з розрахунків наведених нижче, за методом ФІФО залишок опалювального обладнання склав на кінець місяця 21 тис. грн.

Таблиця 2.11

Розрахунок собівартості запасів, які вибули, методом ФІФО

Дата	Придбано			Витрачено			Залишок		
	К-ть	Ціна	Сума	К-ть	Ціна	Сума	К-ть	Ціна	Сума
Залишок на 01.07	2	13	26				0	13	0
Надходження 03.07	3	11,5	34,5				0	11,5	0
Витрачено 09.07				2 1	13 11,5	37,5			
Надходження 11.07	4	12	48				0	12	0
Витрачено 18.07				2 2	11,5 12	47			
Надходження 20.07	4	10,5	42				2	10,5	21
Витрачено 25.07				2 2	12 10,5	45,0			
Всього			150,5			129,5	2	10,5	21

В ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» також використовують метод ідентифікованої собівартості одиниці запасів. Суть цього методу полягає в тому, що облік ведеться окремо по кожній одиниці запасів, тобто кожна одиниця запасів вибуває по тій же вартості, по якій вона була оприбуткована при надходженні (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Розрахунок собівартості запасів, які вибули, методом ідентифікованої собівартості одиниці запасів

№	Показник (група/вид запасів)	Залишок на початок місяця			Надходження			
		Кількість	Вартість за одиницю	Сума	Дата	Кількість	Вартість за одиницю	Сума
1	А				11	10	30	300
2	01/17					10	30	300
3	А	10	30	300				
4	Б				09	15	33	495
5	02/17	10		300		15		495
6	А	10	30	300				
7	В	15	33	495				
8	03/17	25		795				
9	А	1	30	30				
10	В	15	33	495				
11	С				14	20	39	780
12	04/17	16		525		20		780
13	А	1	30	30				

Продовження табл. 2.12

14	В	15	33	495				
----	---	----	----	-----	--	--	--	--

15	С	20	39	780				
16	05/17	36		1305				
17	А	1	30	30				
18	В	5	39	195				
19	С				19	45	35	1575
20	06/17	6		225		45		1575
№	Показник (група/вид запасів)	Вибуття				Залишок на кінець місяця		
		Дата	Кількість	Вартість за одиницю	Сума	Кількість	Вартість за одиницю	Сума
1	А					10	30	300
2	01/17					10	30	300
3	А					10	30	300
4	Б					15	33	495
5	02/17					25		795
6	А	10	9	30	270	1	30	30
7	В					15	33	495
8	03/17		9		270	16		525
9	А					1	30	30
10	В					15	33	495
11	С					20	39	780
12	04/17					36		1305
13	А					1	30	30
14	В	10	15	33	495			
15	С	10	15	39	585	5	39	195
16	05/17		30		1080	6		225
17	А					1	30	30
18	В	21	5	39	195			
19	С	21	34	35	1190	11	35	385
20	06/17		39		1385	12		415

Таким чином, за методом ідентифікованої собівартості одиниці запасів залишок опалювального обладнання склав на кінець місяця 415 тис. грн.

Рух документу «Попередня калькуляція» наведено в Додатку С.

Основні складові управлінського обліку дебіторської заборгованості в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» визначено такі, що подано на рис. 2.2.

З метою зміцнення платіжної дисципліни покупців і мінімізації обсягу дебіторської заборгованості може бути застосована досить нова форма управління дебіторською заборгованістю – її рефінансування. Основними формами рефінансування дебіторської заборгованості, що застосовуються сьогодні, є знижка покупцям за скорочення строків розрахунків (спонтанне фінансування); факторинг; облік векселів; форфейтинг.

Спонтанне фінансування полягає у тому, що, надаючи покупцю відстрочку платежу за товар, послуги, продавець, за суттю, надає своєму партнеру кредит, який не є безоплатним для продавця. Основний принцип факторингової операції базується на положенні, що підприємства-продавці передають банку право вимагати кошти по платіжних документах за відвантажену продукцію.

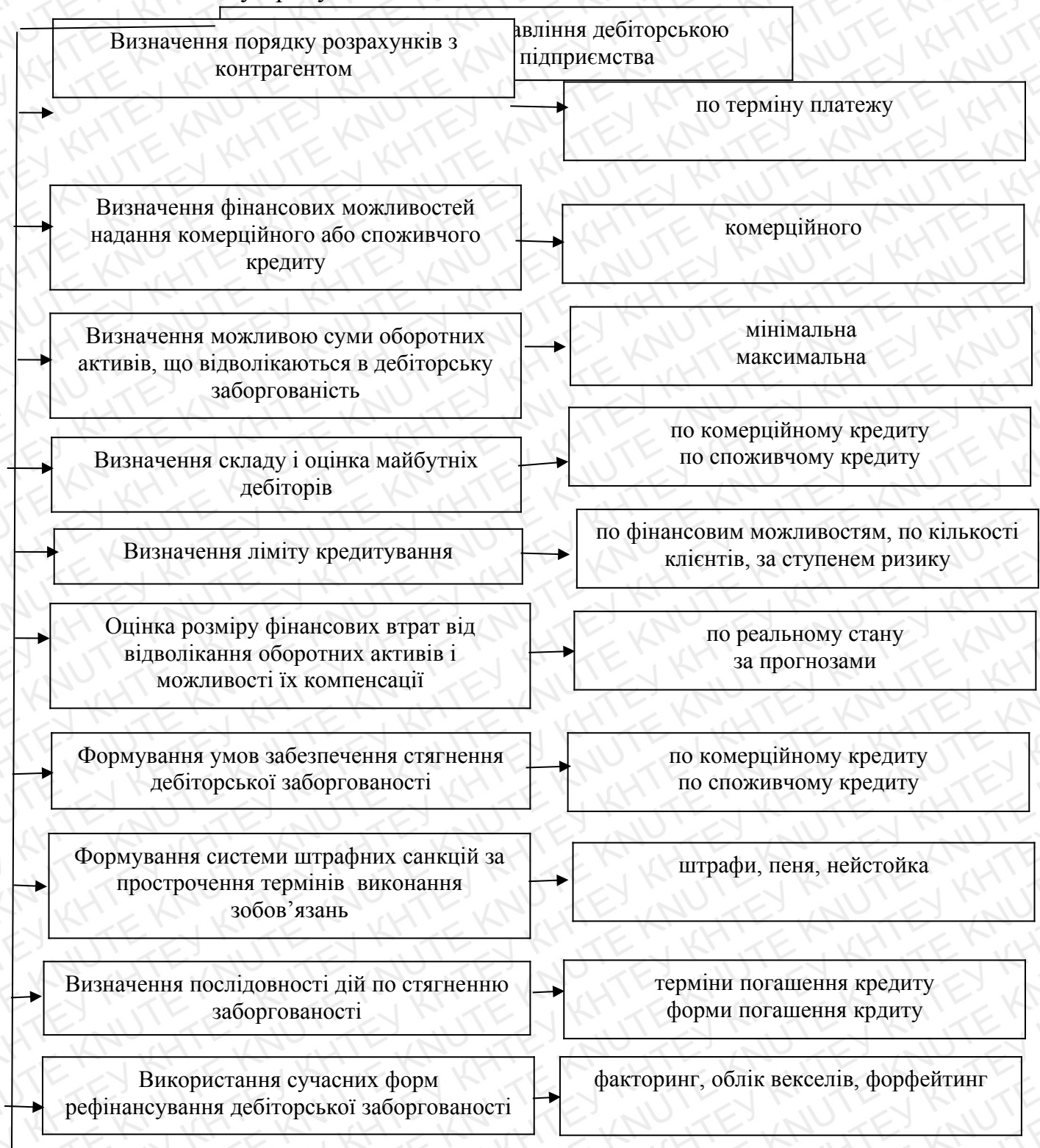

Рис. 2.2. Складові управлінського обліку дебіторської заборгованості в
ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

Враховуючи основні завдання управління грошовими потоками, порядок здійснення процесу виробництва і особливості організаційної структури підприємств, організацію управлінського обліку грошових потоків на підприємствах доцільно впроваджувати через управління окремими напрямками фінансової діяльності підприємства шляхом виокремлення центрів відповідальності.

Виділення центрів фінансової відповідальності (ЦФВ) в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» є основним елементом застосування методики бюджетування. Центр відповідальності є структурним підрозділом підприємства, який повністю контролює певний напрям фінансової діяльності. В економічній літературі виокремлюють такі центри відповідальності: центр витрат, центр доходу, центр прибутку, центр інвестицій.

Цілями виділення центрів відповідальності є підвищення ефективності управління підрозділами підприємства на основі узагальнення даних про витрати, доходи і результати діяльності кожного центру відповідальності з тим, щоб за виникаючими відхиленнями (позитивними або негативними) можна було здійснювати контроль.

У ході виділення центрів відповідальності виникає можливість визначення: впливу кожного підрозділу компанії на підсумковий фінансовий результат; ефективності роботи конкретних підрозділів (керівників, працівників); необхідної величини фінансування для кожного підрозділу компанії тощо (табл. 2.13)

Таблиця 2.13

Виділення центрів фінансової відповідальності в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

ЦФВ	Структурні підрозділи ЦФВ	Тип центру відповідальності
1	2	3
1. Управління	Керівництво	Центр витрат
	Фінансовий відділ	Центр витрат
		Центр інвестицій

1	2	3
	Планово-економічний відділ	Центр витрат
	Бухгалтерія	Центр витрат
2. Комерційна служба	Служба постачання	Центр витрат
	Служба маркетингу	Центр витрат
	Служба збуту	Центр доходу Центр витрат
3. Відділ кадрів		Центр витрат
4. Юридичний відділ		Центр витрат
5. Відділ технічної підготовки і контролю якості	Відділ технічної підготовки	Центр витрат
	Відділ контролю якості	Центр витрат
6. Виробництво	Основне	Центр витрат
	Допоміжне	Центр витрат
7. Складські господарства	Матеріальний склад	Центр витрат
	Склад готових виробів	Центр витрат
8. Допоміжні господарства	Служба транспортування	Центр витрат

Управлінський облік за ЦФВ базується на єдиній системі кодування грошових потоків за кожним ЦФВ, його підрозділами, напрямками руху грошових потоків, видами діяльності підприємства.

Система управлінського обліку грошових потоків забезпечує ідентифікацію кожного окремо взятого грошового потоку, а також загальний обсяг вхідного (вихідного) грошових потоків ЦФВ в розрізі різних відрізків часу, напрямів тощо. Для ідентифікації напрямку руху грошових потоків виділено такі позначення:

00 – внутрішній потік; 01 – вхідний потік; 02 – вихідний потік. ЦФВ за типом доходу формують вхідні грошові потоки, а відповідно, ЦФВ за типом витрат, інвестицій – вихідні грошові потоки. Внутрішній потік – це потік, який показує рух коштів в середині підприємства та не може бути прямо віднесений на витрати конкретного ЦФВ.

Для віднесення грошового потоку до того або іншого виду діяльності підприємства, використовують такі позначення: 01 – грошовий потік від операційної діяльності; 02 – грошовий потік від інвестиційної діяльності; 03 – грошовий потік від фінансової діяльності. Система управлінського обліку

враховує всі ознаки грошового потоку і визначає до якого виду діяльності його віднести.

Загальна схема кодування грошового потоку за ЦФВ в управлінському обліку в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» представлена на рис. 2.3.

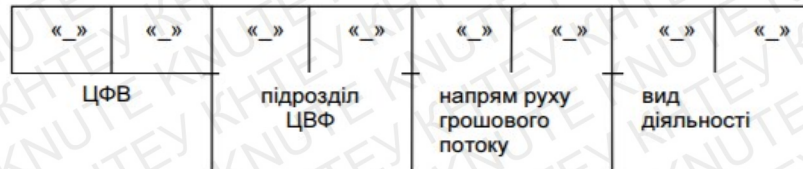

Рис. 2.3. Структура коду грошового потоку в системі управління грошовими потоками в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

Завдяки розробленій внутрішній документації, яка містить інформацію про грошові потоки, система управління уникне ситуацій з дублюванням інформації, тому що кожен грошовий потік може бути ідентифікований завдяки привласненому коду, що надає службі управління грошовими потоками можливість групувати інформацію як за ЦФВ так і за їх підрозділами, за різними періодами часу, видами діяльності, з одночасним агрегуванням показників в цілому по підприємству, контролювати обсяг, напрям, відхилення планового і фактичного грошового потоку, а також оцінювати діяльність кожного ЦФВ окремо та його вплив на загальний фінансовий результат підприємства.

2.4. Розкриття інформації про оборотні активи у звітності підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

Бухгалтерський облік дозволяє зовнішнім та внутрішнім користувачам отримувати інформацію про всі господарські операції підприємства, пов'язані з його створенням, основною та іншими видами діяльності. Дані обліку, надають можливість проводити аналіз наслідків раніше прийнятих рішень, а також здійснювати постійний контроль за господарськими процесами.

З погляду на це, актуальною проблемою, в умовах глобальних

економічних змін, залишається подальше удосконалення облікового-методичного забезпечення.

Облік вивчає свій предмет за допомогою таких методів: хронологічне і систематичне спостереження; вимірювання господарських засобів і процесів; реєстрація та класифікація даних з метою систематизації; узагальнення отриманої інформації з метою звітності.

Усі юридичні особи повинні складати фінансову звітність відповідно до Закону № 996, але в ст.11 цього Закону виділяються різні категорії суб'єктів господарювання, які подають фінансову звітність за різними формами. Докладніше зупинимося на трьох більш поширених категоріях:

- для усіх юридичних осіб (крім банків, бюджетних установ, представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності, мікропідприємств та малих підприємств, підприємств що складають звітність за міжнародними стандартами) подають загальну річну звітність. Фінансова звітність складається з: балансу (звіту про фінансовий стан) (форма №1), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (форма №2), звіту про рух грошових коштів (форма №3), звіту про власний капітал (форма №4) і приміток до фінансової звітності (форма №5). ([п. 1 розділ II НП\(С\)БО 1](#)).

- для мікропідприємств, малих підприємств, непідприємницьких товариств і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності, крім тих, що зобов'язані складати фінансову звітність за міжнародними стандартами, встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність, порядок і складання визначаються [П\(С\)БО 25](#), у складі балансу та звіту про фінансові результати. ([ч. 3 ст. 11 Закону № 996](#), [п. 2 розділ II НП\(С\)БО 1](#)).

- для підприємств, що контролюють інші підприємства (материнські підприємства), крім фінансових звітів про власні господарські операції, зобов'язані складати та подавати консолідовану фінансову звітність відповідно до НП(С)БО 2 або міжнародних стандартів фінансової звітності. Фінансова звітність складається з: консолідованого балансу (звіту про фінансовий стан) (форма №1-к), консолідованого звіту про фінансові

результати (звіту про сукупний дохід) (форма №2-к), консолідованого звіту про рух грошових коштів (форма №3-к), консолідованого звіту про власний капітал (форма №4-к) і приміток до фінансової звітності (форма №5).

Основними джерелами інформації на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» служить Форма «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» у складі Балансу (форма № 1м) і Звіту про фінансові результати (форма №2м).

Баланс – це насамперед підсумок кропіткої щоденної роботи за певний період. З 2013 року з'явилася друга назва форми №1 Баланс – Звіт про фінансовий стан, це свідчить про наближення до міжнародних стандартів, адже саме так названо звіт у МСБО 1 «подання фінансової звітності».

За структурою Баланс – проста таблиця, яка складається з рядків та граф. Рядки об'єднані в розділи а розділи у частини. Частини дві: актив – відображаються всі активи та пасив - зобов'язання та власний капітал. Підсумок активів балансу повинен дорівнювати сумі зобов'язань та власного капіталу.

Частина актив має три розділи. В розділі I розкривається інформація про наявність необоротних активів, в розділі III наведена інформація про необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття, а в розділі II активу балансу розкривається інформація про наявність того чи іншого виду оборотних активів за окремими статтями. Розглянемо ці статті.

У статті «Запаси» відображається вартість запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектувальних виробів, запасних частин, тари (крім інвентарної), будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для використання в ході нормального операційного циклу. У цій статті також наводяться витрати на незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги), валова заборгованість замовників за будівельними контрактами.

Окремо відображається готова продукція, в якій наводиться собівартість виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками та

відповідають технічним умовам і стандартам, сільськогосподарська продукція в оцінці, визначеній відповідно до Положення (стандарту) 30, а також наводиться покупна вартість товарів, придбаних підприємствами для подальшого продажу.

У рядку 1100 відображається вартість запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектувальних виробів, запасних частин, тари (крім інвентарної), будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для використання в ході нормального операційного циклу. У цій статті також наводяться витрати на незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги), валова заборгованість замовників за будівельними контрактами, готова продукція, сільськогосподарська продукція (сальдо Дт 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28).

У рядку 1110 відображається вартість поточних біологічних активів відповідно П(С)БО 30. На даному підприємстві не застосовується.(Дт 21).

Відповідно до П(С)БО 25 у формі 1м Баланс (Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва стан) обов'язковими статтями поточної дебіторської заборгованості є такі статті:

- дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги;
- дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом;
- інша поточна дебіторська заборгованість.

У статті «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги», рядок 1125, відображається заборгованість покупців та замовників за реалізовані їм продукцію, товари, роботи або послуги, включаючи забезпечену векселями заборгованість скоригована на резерв сумнівних боргів (нетто).

У статті «Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом», рядок 1135, відображається визнана дебіторська заборгованість казначейських, фінансових і податкових органів, державних цільових фондів, зокрема за розрахунками з тимчасової непрацездатності. Окремо, в рядок 1136, наводиться дебіторська заборгованість з податку на прибуток.

У статті «Інша поточна дебіторська заборгованість», рядок 1155,

відображається заборгованість дебіторів, яка не включена до інших статей дебіторської заборгованості, скоригована на резерв сумнівних боргів (нетто) та яка відображається у складі оборотних активів (табл. 2.14).

Таблиця 2.14

Заповнення рядків Балансу з відображення поточної дебіторської заборгованості

Актив	Код рядка	Інформація з рахунків бухгалтерського обліку
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	Сальдо по дебету рахунків 36 та 34 за вирахуванням сальдо по кредиту рахунку 38
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	Сальдо по дебету рахунків 641 та 642
у тому числі з податку на прибуток	1136	Сальдо по дебету субрахунку 6416
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	Сальдо по дебету рахунків 37, 65, 63, 68 (за вирахуванням сальдо по кредиту рахунку 38)

У статті «Поточні фінансові інвестиції», рядок 1160, відображаються фінансові інвестиції на строк, що не перевищує один рік, які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів). Сальдо по дебету рахунків 352.

У статті «Гроші та їх еквіваленти», рядок 1165, відображаються готівка в касі підприємства, гроші на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій, а також грошові кошти в дорозі, електронні гроші, еквіваленти грошей. У цій статті наводяться кошти в національній або іноземних валютах.

Кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року, починаючи з дати балансу, або протягом операційного циклу внаслідок обмежень, виключаються зі складу оборотних активів та відображаються як необоротні активи.

У рядку 1165 відображаються готівка в касі підприємства, гроші на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій, а також грошові кошти в дорозі, електронні гроші, еквіваленти грошей. У цій статті наводяться кошти в національній або

іноземних валютах: сальдо Дт 30, 31, 333, 334, 335, 351. Кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року, починаючи з дати балансу, або протягом операційного циклу внаслідок обмежень, виключаються зі складу оборотних активів та відображаються як необоротні активи у статті 1090.

У статті «Інші оборотні активи», рядок 1190, наводяться суми оборотних активів, які не включені до згаданих вище статей розділу «Оборотні активи». У цій статті наводяться, зокрема, вартість грошових документів і сальдо субрахунку 643 «Податкові зобов'язання» та субрахунку 644 «Податковий кредит».

У рядку 1190 наводяться суми оборотних активів, які не включені до згаданих вище статей розділу «Оборотні активи» (тобто не включені до статей 1100, 1155, 1165), зокрема, сальдо по дебету субрахунків 331, 332, 643, 644.

У статті «Витрати майбутніх періодів», рядок 1170, відображаються витрати, що мали місце протягом поточного або попередніх звітних періодів, але належать до наступних звітних періодів. Сальдо по дебету рахунків 39.

У статті 1195 відображається загальна сума за розділом II, яка розраховується за формулою: ст. 1100 + ст. 1110 + ст. 1125 + ст. 1135 + ст. 1155 + ст. 1160 + ст. 1165 + ст. 1170 + ст. 1190.

На ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» складаються внутрішні нормативні документи з організації складання звітності і подання її за призначенням – окремий наказ, розпорядження, табель – графік виконання облікових робіт або виділяють розділ по звітності в наказі про облікову політику. Цими документами визначаються відповідальні особи за складання звітності, конкретні терміни завершення складання та узгодження і подання за призначенням.

Порядок підготовки фінансової звітності проходить ряд етапів.

На першому етапі організаційної підготовки головним бухгалтером складається графік облікових робіт з урахуванням встановлених строків подання звітності, досвіду роботи, рекомендацій.

Після того, як складено графік, його ретельно обговорюють з усіма працівниками, які братимуть участь у складанні річного звіту, і затверджують. Для контролю за ходом робіт у графіку роблять позначення про фактичне виконання.

Початок робіт зі складання річного звіту оголошують наказом або розпорядженням керівника. Такий наказ готує головний бухгалтер, до наказу додають усі графіки робіт.

З метою конкретизації загального графіка розробляються окремі графіки для різних видів робіт, це може бути інвентаризація, уточнення показників поточного обліку, складання різних форм, приміток, пояснювальних записок та ін.

Другий етап – організація річної інвентаризації. Дані статей балансу на кінець звітного періоду повинні бути підтверджені результатами проведеної перед складанням річного звіту інвентаризації основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків, резервів та інших активів і пасивів.

У разі виявлення інвентаризаційних різниць, тобто розбіжностей між даними про фактичну наявність і стан майна і зобов'язань, що виявлені після проведення інвентаризації, і даними бухгалтерського обліку, повинні бути внесені зміни до реєстрів і рахунків бухгалтерського обліку.

Організація складання пробного річного балансу вимагає поділу робіт на два етапи: складання попереднього балансу та на основі інвентаризації – кінцевого.

Пробний баланс складають після відображення в бухгалтерському обліку всіх операцій за звітний період, а також результатів перевірок, інвентаризацій, розподілів, списань. Він потрібен для того, щоб переконатись, що рознесення всіх розподільчих і коригуючих проводок зроблено правильно.

Після зведення пробного балансу бухгалтер повинен також скласти інші форми фінансової звітності в «чорновому» вигляді. Показники таких форм звітності слід перевірити на взаємовідповідність і ув'язку. Як правило, подібні

дії сприяють виявленню помилок, допущених у ході ведення бухгалтерського обліку або перенесення даних до звітності.

Після взаємоперевірки показників звітності та виправлення виявлених помилок слід оформлювати форми звітності в чистому варіанті.

Процес безпосереднього складання річних звітів може бути також поділений на декілька етапів, основними з яких є: закриття рахунків доходів і витрат; визначення чистого фінансового результату звітного періоду; визначення залишків на рахунках Балансу та підтвердження їх за допомогою інвентаризації; складання Балансу; складання Звіту про фінансові результати.

Відповідно до законодавства підготовлені форми фінансової звітності повинні підписати керівник і головний бухгалтер.

Висновки до розділу 2

У розділі було досліджено особливості організації та методики обліку оборотних активів підприємств малого бізнесу.

1. В підрозділі 2.1 було досліджено організацію обліку оборотних активів на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ». Особливу увагу було звернено на специфічні особливості у застосуванні методів та прийомів бухгалтерського обліку на малому підприємстві.

Розглянуто основні документи, які визначають особливості обліку на підприємстві – Наказ про облікову політику та Робочий план рахунків. Відповідно до наказу на підприємстві застосовується журнально-ордерна системи обліку за допомогою комп'ютерної програми бухгалтерського обліку 1С.

2. Для обліку оборотних активів підприємств на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» використовуються наступні рахунки: 20, 22, 23, 25, 25, 28, 30, 31, 36, 37, 39. Було детально розглянуто субрахунки перелічених рахунків. Також було розглянуто основні первинні документи, що

використовуються для обліку оборотних активів на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».

В процесі організації обліку запасів встановлено, що облік ведеться на субрахунках без подальшої аналітики за видами. У випадку необхідності використання підприємством товарів для монтажу систем опалення та вентиляцій – оформлюється накладною на передачу товарів у виробництво з виготовленням виробів для монтажу систем вентиляції та опалення.

3. В процесі організації обліку дебіторської заборгованості встановлено, що облік довгострокової дебіторської заборгованості на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» не відображається на 18 рахунку, а обліковується на рахунку 361, що не відповідає нормам П(С)БУ 10 та Інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Також встановлено, що за досліджуваний період на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ», не було створено резерв сумнівних та безнадійних боргів.

4. В процесі організації обліку грошових коштів встановлено, що усі безготівкові операції на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» проводяться виключно у національній валюті, тому використовуються тільки субрахунки 311 та 313.

5. У підрозділі 2.2. розглянуто методи обліку оборотних активів. На ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» методи обліку оборотних активів встановлюються у Наказі про облікову політику. Також у цьому підрозділі було проаналізовано такі бухгалтерські проведення: обліку операцій з придбання запасів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ», обліку розрахунків з покупцями та замовниками, обліку безготівкових операцій, обліку готівки.

6. У підрозділі 2.3, який присвячений управлінському обліку оборотних активів розглянуто завдання управлінського обліку матеріально-виробничих запасів, методи оцінки матеріальних запасів.

На конкретному прикладі проведено оцінку виробничих запасів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ», за допомогою методу ФІФО сутність якого

полягає у припущенні, що запаси використовуються у тій послідовності, у якій вони надходили до підприємства, тобто запаси, які першими відпускаються у виробництво, оцінюються за собівартістю перших за часом надходження запасів. Крім того, на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» також використовують метод ідентифікованої собівартості одиниці запасів.

З метою удосконалення організації управлінського обліку на підприємстві запропоновано використовувати бюджетування для чого було виділено центри фінансової відповідальності ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».

7. У підрозділі 2.4. розглянуто особливості розкриття інформації про оборотні активи у звітності підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ». Основними джерелами інформації про оборотні активи на підприємстві є Форма «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» у складі Балансу (форма № 1м) і Звіту про фінансові результати (форма № 2м). Інформація про оборотні активи відображається в Балансі а саме в рядках 1100, 1110, 1125, 1135, 1136, 1155, 1160, 1165, 1190, 1195.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Мета, завдання, інформаційні джерела контролю і аналізу оборотних активів підприємства

Одним із головних завдань вітчизняного бізнесу є оптимальне поєднання наявних ресурсів, забезпечення ефективності їх використання та постійне покращення фінансових результатів. Вагома роль у формуванні ресурсів підприємства належить оборотним активам, склад і структура яких впливає на фінансовий стан підприємства та визначає перспективи подальшого розвитку [37, с.62].

Основними завданнями аналізу та контролю оборотних активів є:

- виявлення резервів підвищення ефективності їх використання та прискорення обертання;
- виявлення змін в складі та структурі оборотних активів в динаміці;
- оцінювання рівня ділової активності підприємства;
- визначення джерел фінансування оборотних активів в сучасних умовах;
- визначення потреби в додаткових коштах для фінансування оборотних активів;
- розрахунок частки ліквідних, швидко-, та повільноліквідних активів;
- виявлення факторів впливу на показники оборотності оборотних активів та їх негативну зміну;
- розробка управлінських рішень та їх реалізація.

Аналіз оборотних активів повинна здійснюватись у певній послідовності:

- 1) визначення цілей, що повинні переслідуватись у процесі діагностики;

- 2) обрання методів, прийомів і способів діагностики оборотних активів;
- 3) вибір джерел інформації та систематизація отриманих даних;
- 4) аналіз складу та структури оборотних активів в динаміці;
- 5) аналіз оборотних активів у розрізі окремих видів;
- 6) розрахунок та оцінка показників ефективності використання оборотних активів;
- 7) проведення факторного аналізу показників ділової активності;
- 8) визначення частки вартості оборотних активів об'єкта досліджень у вартості оборотних активів галузі, регіону, країни в цілому.

На початковому етапі визначаються основні цілі, що повинні бути досягнуті у процесі аналізу.

До пріоритетних цілей належать:

- виявлення резервів підвищення ефективності використання оборотних активів і розробка управлінських рішень;
- визначення стану використання оборотних активів, для встановлення рівня фінансового стану, інвестиційної привабливості кредитоспроможності підприємства;
- формування висновків щодо використання майнових цінностей підприємства та інше.

Основними джерелами інформації для аналізу та контролю оборотних активів є фінансова звітність підприємства наказ про облікову політику підприємства і бухгалтерські документи, у яких відображається надходження та використання (переведення у виробництво) запасів, наявність, списання та погашення дебіторської заборгованості, виписки із банківських рахунків про обсяги коштів. Інформація, відображена у звітності, потребує систематизації за часом і рівнем важливості та достовірності.

Джерелами інформації для аналізу виробничих запасів є план матеріально-технічного постачання, заявки, угоди на постачання сировини та матеріалів, форми статистичної звітності про наявність і використання матеріальних ресурсів та про витрати на виробництво, оперативні дані відділу

матеріально-технічного постачання, відомості аналітичного бухгалтерського обліку про надходження, витрати й залишки матеріальних ресурсів тощо [49, с. 313].

Світовий досвід [29, с. 152] доводить, що процедури аналізу виробничих запасів є оперативними й мають базуватися на таких принципах:

- замовляти тільки те, що потрібно підприємству, не спокушаючись на заманливі пропозиції;
- мати мінімальний рівень запасів, який відповідає обсягу продажу і термінам можливого поповнення запасів;
- зберігати запаси за допомогою конкретної системи складування та використовувати їх у міру надходження;
- чітко і правильно маркувати запаси;
- дотримуватись встановлених правил розвантаження та складування матеріалів, перевіряти їх кількість і стан перед підписанням відповідних документів.

Для досягнення мети аналізу та реалізації поставлених завдань у методиці аналізу повинен бути присутнім точний перелік показників, що підлягають обов'язковому вивченню. На особливу значимість цього етапу аналітичної роботи було звернуто увагу Н. А. Русак, яка відзначала, що перелік показників, що використовуються для здійснення конкретної аналітичної роботи, є найважливішим елементом методик економічного аналізу [50, с.151].

Щоб приймати рішення з питань управління в динамічних ринкових ситуаціях адміністрації потрібна своєчасна, оперативна й аналітична інформація про наявність виробничих запасів, витрати, доходи та результати діяльності підприємства. У цьому зв'язку виникає потреба створення та організації такого внутрішньогосподарського обліку, котрий, як частина бухгалтерського обліку, виконував би завдання, пов'язані з управлінням не тільки підприємством в цілому, а і його внутрішніми підрозділами.

Таблиця 3.1

Систематизація поглядів науковців на мету, завдання та напрям аналізу виробничих запасів підприємств

№ з/п	Автор	Мета, завдання, напрями аналізу
1	В. М. Мельничук [38]	Мета аналізу показників використання виробничих запасів полягає в зниженні частки матеріальних витрат в собівартості продукції. Для характеристики ефективності використання виробничих запасів застосовується система у показників. До узагальнюючого показникам відносяться матеріаловіддача, матеріалоемність, коефіцієнт співвідношень темпів росту обсягів виробництва і матеріальних витрат у собівартості продукції, коефіцієнт використання виробничих запасів
2	В. І. Стражева [15]	Основні завдання аналізу матеріальних запасів на промисловому підприємстві полягають у забезпеченні щоденного дослідження їх надходження, збереження на всіх етапах руху, аналіз та планування норм необхідних запасів, використання матеріальних запасів у виробництві на базі технічно – обґрунтованих норм їх використання. За допомогою аналізу використання матеріальних ресурсів можливим стає своєчасне виявлення матеріальних запасів та їх залишків, які, у подальшому, підлягають реалізації у відповідності з діючим порядком, що і розроблено на підприємствах
3	А. М. Поплюйко [47]	Систематичний аналіз використання матеріальних ресурсів на машинобудівних підприємствах може бути за такими напрямками: всебічне вивчення сукупності факторів, які є носіями резервів економії матеріальних ресурсів; аналіз змін витрат на матеріали за рахунок окремих факторів, використовуються методи індексного аналізу (індекси питомого використання кожного з видів виробничих запасів, індекси виконання норм використання виробничих запасів); аналізуються показники загального використання виробничих запасів в цілому по підприємству, показники питомого використання різних видів матеріалів на виробництво окремих видів продукції підприємства, показники динаміки норм використання окремих видів виробничих запасів
4	С. Дерев'янко [31]	Для того щоб визначити, якою мірою підприємство забезпечене матеріальними ресурсами, необхідно: вивчити порядок розрахунку й обґрунтованість договорів про поставку матеріальних ресурсів, умови поставок; визначити характер виробничих матеріальних запасів і зміну їх структури; перевірити обґрунтованість норм виробничих запасів і потребу в матеріальних ресурсах; виявити можливості зменшення виробничих запасів і потреби в матеріальних ресурсах; розробити заходи щодо зниження наднормативних і зайвих запасів матеріалів

Важливою передумовою організації внутрішньогосподарського обліку є організація автоматизованих робочих місць з обліку й аналізу виробничих запасів. Практична реалізація ефективного управління виробничими запасами можлива впровадженням методики оперативного економічного аналізу. Також необхідно здійснювати перспективний аналіз виробничих запасів, який передбачає одержання необхідної інформації, її опрацювання, оцінку, визначення перспектив та ймовірності реалізації прогнозу.

Отже, для ефективного використання фінансово-господарських ресурсів, у тому числі матеріальних оборотних активів, та виявлення резервів зміцнення фінансової стабільності підприємства необхідне проведення системного аналізу і його подальше удосконалення в ринкових умовах.

До джерел інформації аналізу виробничих запасів належать: планові, обліково-звітні та не облікові документи. Планова інформація для оцінки забезпечення потреби підприємства у виробничих запасах міститься в перспективних і поточних планах матеріально-технічного забезпечення, специфікаціях, планових калькуляціях виробів тощо.

Таким чином інформаційна база аналізу виробничих запасів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» складається з господарських та фінансових законодавчих актів, нормативно-планової документації, інформації бухгалтерського та статистичного обліку (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Інформаційна база для аналізу виробничих запасів в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

№ з/п	Група	Джерела інформації
1	Первинні документи	акти приймання матеріалів, картки складського обліку, відомості обліку залишків матеріалів на складі, рахунки-фактури, акти про брак, довіреності, матеріальні звіти, довідки бухгалтерії, розрахунки бухгалтерії, накладні, рахунки тощо
2	Рахунки бухгалтерського обліку	20 «Виробничі запаси», 23 «Виробництво»
3	Облікові регістри	Журнал 5, Журнал 5А
4	Фінансова звітність	ф. № 1 або № 1м «Баланс», ф. № 2 або № 2м «Звіт про фінансові результати», ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»

№ з/п	Група	Джерела інформації
5	Статистична звітність	ф. № 1-підприємництво «Звіт про основні показники діяльності підприємства», ф. № 1-підприємництво, малі «Звіт про основні показники діяльності малих підприємств»
6	Інші джерела	договори на постачання сировини і матеріалів, норми та нормативи споживання матеріальних ресурсів, дані про відхилення від норм, калькуляції, матеріали спостережень, перевірок, спостережень, нарад, конструкторська та технологічна документація, кошториси витрат на виробництво, накази, результати попередніх аналітичних досліджень тощо

Аналіз ефективності використання виробничих запасів підприємства аналізують за такими напрямками: аналіз використання матеріальних ресурсів, аналіз узагальнюючих і часткових показників ефективності їх використання, факторний аналіз матеріаломісткості продукції.

Організовуючи бухгалтерський облік оборотних малоцінних матеріальних активів у підрозділах підприємства, необхідно передовсім забезпечити його повноту (усі цінності слід обліковувати не тільки у натуральному вираженні, але й за їх вартістю), ідентичність облікової інформації у бухгалтерії і в матеріально відповідальних осіб структурних підрозділів та своєчасність відображення господарських операцій (надходження, переміщення і вибуття).

З цією метою для аналітичного та зведеного обліку оборотних малоцінних матеріальних активів доцільно використовувати спеціальний реєстр, який можна назвати, наприклад, «Звіт про рух малоцінних оборотних матеріальних активів у матеріально відповідальній особі».

У формі цього документа необхідно передбачити як загальні реквізити (назва підприємства та його ідентифікаційний номер; назва та номер підрозділу; прізвище, ініціали та код матеріально відповідальної особи; місяць, за який складено звіт, тощо), так і конкретну інформацію щодо матеріальних цінностей (назва та номенклатурний номер; залишки цінностей на початок та кінець місяця за кількістю і їх вартістю; дані про надходження,

використання і переміщення малоцінних оборотних матеріальних активів тощо).

Звіт щомісяця має заповнювати у двох примірниках та підписувати матеріально відповідальна особа. Його необхідно перевірити, підписати в інших відповідальних посадовців, затвердити у керівника підрозділу або підприємства чи їхніх заступників і перший примірник подати до бухгалтерії. Другий примірник має залишатися у матеріально відповідальної особи підрозділу.

Аналітичний облік руху оборотних швидкозношуваних матеріальних активів необхідно здійснювати за підрозділами підприємства за кожною матеріально відповідальною особою і за номенклатурою цінностей у кількісному та вартісному вираженні. Як реєстри аналітичного обліку можна застосовувати окремі оборотні відомості. Підставою для їх заповнення мають бути первинні документи про надходження та вибуття оборотних швидкозношуваних матеріальних активів.

Аналіз стану розрахунків з покупцями та замовниками необхідно здійснювати для формування інформації щодо стану дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Існування дебіторської заборгованості у складі активів балансу свідчить про відволікання або навіть капіталізацію грошових коштів підприємства.

Специфіка проявів і наслідків існування дебіторської заборгованості спонукає дослідити методику аналізу дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги.

Методика аналізу дебіторської заборгованості включає такі етапи:

- вибір політики кредитування контрагентів;
- розрахунок загальної необхідності відволікання готівки у дебіторську заборгованість;
- визначення складу і динаміки дебіторської заборгованості;
- аналіз оборотності дебіторської заборгованості;
- аналіз приросту дебіторської заборгованості;

- розрахунок наданих знижок;
- класифікація дебіторської заборгованості, виходячи з її ліквідності;
- модифікувати методику оцінки, виходячи з нормативу ліквідності та терміну погашення дебіторської заборгованості;
- схематичне відтворення системи контролю та аналізу;
- дослідження можливих варіантів рефінансування;
- постійний моніторинг дебіторської заборгованості.

3.2. Методика та удосконалення контролю оборотних активів підприємства

Дієва система контролю є надійною передумовою сучасного удосконалення системи управління, ефективного використання матеріальних ресурсів. Для поліпшення бухгалтерського обліку, забезпечення достовірності оформлених первинних документів, збереження цінностей і підвищення ефективності заходів, що проводяться, використовується внутрішній контроль [30, с. 25].

Контроль витрачання оборотних активів необхідно організовувати в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» на всіх рівнях управління, у результаті чого він отримує певну ієрархію (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Рівні контролю витрачання оборотних активів в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

Рівні	Напрями контролю
Нижній рівень	безпосередньо контроль за виробничими запасами, незавершеним виробництвом, готовою продукцією, який на великих підприємствах здійснюється бригадами, дільницями, групами
Середній рівень	до об'єктів контролю належать грошові кошти, розрахунки з дебіторами та ін. (цехи, служби, відділи)
Вищий рівень	здійснюється контроль за всіма видами оборотних активів (керівники та заступники керівників)

Організаційне забезпечення пов'язане з упорядкуванням взаємовідносин між працівниками, функціональними органами контролю оборотних активів,

тобто здійснюється розподіл контролюючих функцій в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» (рис. 3.1).

Це дозволить удосконалити управлінський облік, взаємодію між відділами для більш швидкого реагування на потреби виробництва та реалізації товару, що залишився на складі.

Доцільно також вдосконалити документообіг на підприємстві та визначити відповідальність за зберігання та втрату документів.

Рис. 3.1. Напрями контролю оборотних активів на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

Перелік документів та строки їх надання в бухгалтерію приведено в табл. 3.4.

Відповідальність за зберігання та втрату документів несуть керівники відділів.

При здійсненні контролю окремих складових оборотних активів на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» слід розробляти спеціальну програму перевірки із зазначенням повного переліку контролюючих робіт, завдань, а також відповідальних за їх виконання виконавців.

Таблиця 3.4

Перелік документів та строки їх надання в бухгалтерію ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

Назва документа	Хто складає	Строки складання	Строки подачі оригіналів підписаних документів
1	2	3	4
Договір, додатки, специфікації	Керівник проектів та програм, менеджер		2 дні з моменту підписання
Рахунок – фактура	бухгалтер	1 день	1 день
Накладна видаткова, Акт виконаних робіт з програми 1С	Бухгалтер, після замовлення менеджера з постачання або збуту	2 дні	2 дні з моменту підписання
ТТН	Бухгалтер, з моменту узгодження перевізника	5 днів	2 дні з моменту підписання
Податкова накладна	бухгалтер	2 дні	2 дні, в електронному вигляді
Коригування податкової накладної	бухгалтер	2 дні	2 дні, в електронному вигляді
Акт виконаних робіт КБ-2, Довідка КБ-3	Керівник проектів та програм, менеджер, виконроб		2 дні з моменту підписання
Акт приймання – передачі матеріалів в монтаж М-15	Виконроб, Менеджер, після узгодження номенклатури по складу в бухгалтерії	3 дні	2 дні з моменту підписання
Акт використаних матеріалів, отриманих для монтажу М-23	Виконроб, менеджер	3 дні	2 дні з моменту підписання
Акт генпідрядних послуг	Бухгалтер, після підписання, актів виконаних робіт	2 дні	2 дні з моменту підписання
Акт взаєморозрахунків	бухгалтер	2 дні	2 дні з моменту підписання
Довіреність	Бухгалтер, після замовлення менеджера з постачання	2 дні	-

Продовження табл. 3.4

1	2	3	4
Акт виявлення розбіжностей,	Відповідальна особа, в момент виявлення	1 день	1 день з моменту підписання

дефектів			
Накладна на внутрішнє переміщення	Бухгалтер, після замовлення виконроба, менеджера	2 дні	2 дні з моменту підписання
Авансовий звіт з додатками (чеки, квитанції)	Співробітник	1 день або 2 дні з моменту повернення з відрядження	2 дні

При складанні програми бухгалтерського контролю слід враховувати, що вона повинна бути обґрунтованою та гнучкою, тобто враховувати умови роботи об'єкта, що контролюється, тенденції його розвитку, цілі контролю та витрати часу на його проведення.

При визначенні планових витрат часу на проведення контролю необхідно враховувати такі фактори, як обсяг документообороту, ступінь автоматизації обробки облікової інформації; спосіб перевірки об'єкта (суцільний чи вибірковий); період, що підлягатиме перевірці. При плануванні контролю слід дотримуватися принципу гнучкості, оскільки за наявності ймовірнісних подій програма може уточнюватися або доповнюватися, виходячи із конкретних обставин [59, с. 212].

Метою контролю операцій з оборотними активами є перевірка достовірності, доцільності, законності здійснення операцій, які пов'язані із формуванням, рухом, використанням активів підприємства.

Основними завданнями контролю операцій з оборотними активами є:

- вивчення законності і доцільності проведення операцій з оборотними активами, своєчасності і повноти оприбуткування та витрачання;
- перевірка фактичної наявності оборотних активів;
- визначення правильності ведення синтетичного та аналітичного обліку оборотних активів;
- оцінка, повноти та правильності відображення господарських операцій з оборотними активами;
- перевірка організації обліку придбання, виробництва, витрачання ТМЦ;
- перевірка стану збереження готівки в касі;

- вивчення законності операцій з дебіторською заборгованістю та її відображення в обліку;
- перевірка правильності створення резерву сумнівних боргів.

Внутрішній контроль – це постійний управлінський процес, що охоплює всі операції кожної структурної одиниці підприємства, забезпечуючи визначення і аналіз ризиків його діяльності з метою їх попередження чи обмеження.

Для отримання повної та достовірної інформації про операції з оборотними активами потребує розробки методика їх внутрішнього контролю, яка передбачає визначення методів контролю або їх сукупності, що будуть використані в процесі контролю оборотних активів.

Для достовірності здійснення операцій з оборотними активами можна використати прийоми документального і фактичного контролю. При документальному контролі оборотних активів використовуються такі прийоми як нормативно-правова, формальна, арифметична, економічна, зустрічна перевірки, взаємний контроль.

При фактичному контролі оборотних активів застосовуються наступні прийоми: обстеження, огляд, контрольне придбання, контрольний запуск сировини і матеріалів з виробництва, контрольне приймання продукції за якістю і кількістю, дослідження операцій на місці.

Важливим етапом у контролі за використанням власних оборотних активів є систематичне порівняння фактичної їх наявності зі встановленою потребою (нормативом), оскільки як їх надлишок, так і нестача негативно позначаються на діяльності підприємства.

За допомогою синтетичного обліку неможливо контролювати наявність і рух кожного виду товарно-виробничих запасів. Для отримання деталізованої інформації, необхідної для управління запасами за їх окремими видами та процесами, на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» слід організувати аналітичний облік.

До окремих рахунків синтетичного обліку та субрахунків можуть бути

відкриті рахунки аналітичного обліку, які дозволяють визначити їх обсяг у цілому та за кожним видом окремо (табл. 3.5). Слід налаштувати коректне відображення запасів та товарів на рахунках із деталізацією по видах запасів, по марках обладнання та комплектуючим.

Таблиця 3.5

Розрізи аналітичного обліку виробничих запасів в ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

Субрахунки рахунку 20 «Виробничі запаси»	Розріз аналітики
201 Сировина і матеріали	2011 Опалювальне обладнання 20111 Опалювальне обладнання CARRIER 20112 Опалювальне обладнання DAIKIN 20113 Опалювальне обладнання FRAPOL 20114 Опалювальне обладнання SWEGON 20115 Опалювальне обладнання WOLF 20116 Опалювальне обладнання TEMPSTAR 20117 Опалювальне обладнання Junkers 20118 Опалювальне обладнання CULLIGAN 2012 Вимірювальні блоки 20121 Вимірювальна блоки CARRIER 20122 Вимірювальна блоки інші виробники
202 «Купівельні напівфабрикати»	Не має аналітики
203 «Паливо»	2031 ГСМ 2032 Інші види палива
204 «Тара і тарні матеріали»	2041 Плівка 2042 Картон 2043 Коробки 2044 Інша тара
205 «Будівельні матеріали»	Не має аналітики
206 «Матеріали, передані в переробку»	2061 Опалювальне обладнання 20611 Опалювальне обладнання CARRIER 20612 Опалювальне обладнання DAIKIN 20613 Опалювальне обладнання FRAPOL 20614 Опалювальне обладнання SWEGON 20615 Опалювальне обладнання WOLF 20616 Опалювальне обладнання TEMPSTAR 20617 Опалювальне обладнання Junkers 20618 Опалювальне обладнання CULLIGAN 2062 Вимірювальні блоки 20621 Вимірювальна блоки CARRIER 20622 Вимірювальна блоки інші виробники

Деталізація аналітичного обліку виробничих запасів обумовлена, по-перше, наявністю великої кількості складів для їх зберігання; по-друге, значною їх номенклатурою; по-третє, складною організаційною та

виробничою структурами підприємства тощо.

3.3. Методика і організація аналізу ефективності оборотних активів підприємства, шляхи підвищення ефективності

Ефективність оборотних активів залежить від повноти реалізації заходів, спрямованих на забезпечення оптимальності їх використання та прискорення їх оборотності. Ефективне використання оборотних коштів є важливим завданням підприємства і повинно забезпечуватися прискоренням їх оборотності на всіх стадіях кругообігу.

На стадії створення виробничих запасів – раціональне використання матеріальних ресурсів, удосконалення нормування, ліквідація запасів, налагодження роботи транспорту, оптимальний вибір постачальників.

На стадії незавершеного виробництва – скорочення тривалості виробничого циклу, впровадження прогресивної техніки і технологій, розвиток стандартизації та уніфікації, вдосконалення системи економічного стимулювання тощо.

На стадії обігу – раціональна організація збуту продукції, прискорення документообороту, дотримання договірної платіжної дисципліни, використання маркетингових важелів активізації продажу (реклама) та ін.

Аналіз оборотних активів повинен розпочинатись із аналізу абсолютних розмірів оборотних активів та визначення їх абсолютного і відносного відхилення в динаміці. Для прийняття управлінських рішень найбільш достовірним є проведення аналізу як мінімум за 5 попередніх років.

Важливим аспектом є проведення аналізу структури оборотних активів у динаміці, що дозволяє отримати інформацію про дольову участь абсолютно ліквідних, повільноліквідних та швидколіквідних активів в складі оборотного капіталу. Діагностика змін оборотних активів у динаміці передбачає їх детальний аналіз залежно від розподілу на певні види.

У ході аналізу оборотних активів за їх видами необхідно здійснити їх

розподіл, а пізніше в динаміці провести аналіз змін. Це дозволить виявити, яким чином змінився склад оборотних активів, джерела їх формування та визначити, яким чином, це пов'язано з діяльністю господарюючого суб'єкта.

Основними показниками, що відображають ефективність використання оборотних активів, є коефіцієнти ділової активності та рентабельності. Показники ділової активності подано в табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Показники ділової активності підприємства

Назва показника	Порядок розрахунку	Позитивна зміна показника в динаміці
Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	Відношення чистої виручки від реалізації продукції до середньорічної вартості оборотних активів	Збільшення
Тривалість одного обороту оборотних засобів, днів	Відношення часової бази (кількість днів в році, місяці, кварталі) до коефіцієнта оборотності оборотних засобів	Зменшення
Коефіцієнт оборотності запасів	Відношення собівартості реалізованої продукції до середньорічної вартості запасів	Збільшення
Тривалість одного обороту запасів, днів	Відношення часової бази (кількість днів в році, місяці, кварталі) до коефіцієнта оборотності запасів	Зменшення
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Відношення чистої виручки від реалізації продукції до середньорічної вартості дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги	Збільшення
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, днів	Відношення часової бази (кількість днів в році, місяці, кварталі) до коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості	Зменшення
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Відношення собівартості реалізованої продукції до середньорічної вартості кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги	Збільшення
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	Відношення часової бази (кількість днів в році, місяці, кварталі) до коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості	Зменшення
Тривалість операційного циклу, днів	Сума кількості днів обертання запасів та дебіторської заборгованості	Зменшення
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	Відношення середньорічної вартості оборотних активів до чистої виручки від реалізації продукції	Зменшення

Коефіцієнт ефективності використання оборотних активів показує, скільки на одну гривню середньорічної вартості нормованих оборотних засобів припадає гривень прибутку від продажу товарної продукції. Він

визначається відношенням прибутку від продажу товарної продукції до середньорічної вартості нормованих оборотних активів.

Чим більший цей показник, тим ефективніше використовуються оборотні активи підприємства. Вагомими показниками, що розраховуються у процесі діагностики, є абсолютне та відносне вивільнення оборотних активів.

Основними управлінськими рішеннями в даному напрямку є:

- зменшення частки виробничих запасів, що не використовуються в діяльності та зниження витрат на їх утримання;
- прискорення оборотності оборотних активів;
- підвищення рентабельності оборотних активів;
- мінімізація витрат оборотних активів у процесі їх використання;
- оптимізація запасів сировини і незавершеного виробництва;
- скорочення тривалості виробничого циклу;
- поліпшення організації матеріально-технічного забезпечення;
- прискорення реалізації товарної продукції;
- зменшення надлишку оборотних активів;
- реструктуризація дебіторської заборгованості;
- зменшення грошових коштів у касі та рахунках у банку, з метою зменшення ризику їх знецінення;
- створення обсягів запасів сировини у відповідності до встановлених нормативів.

Проведемо аналіз ефективності оборотних активів підприємства в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Аналіз ефективності оборотних активів підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» за 2013–2017 рр.

№ з/п	Назва показника	2013	2014	2015	2016	2017	2017/2013, %
1	2	3	4	5	6	7	8 = ст.7/ст.3-1
1	Чиста виручка від реалізації продукції, тис.грн.	4196,4	14498,8	4416,6	13662,8	13127,6	213%
2	Оборотні активи на початок періоду, тис.грн.	1271,1	1604,4	5544	4040,9	7989,7	529%
3	Оборотні активи на кінець періоду, тис.грн.	1604,4	5544	4040,9	7989,7	6696,9	317%
4	Середньорічна вартість оборотних активів, тис.грн.	1437,75	3574,2	4792,45	6015,3	7343,3	411%
5	Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	2,92	4,06	0,92	2,27	1,79	-39%
6	Тривалість одного обороту оборотних засобів, днів	125,05	89,98	396,06	160,70	204,17	63%
7	Запаси на початок періоду, тис.грн.	597,5	779,9	2405,6	2403,1	5677,9	850%
8	Запаси на кінець періоду, тис.грн.	779,9	2405,6	2403,1	5677,9	2606,7	234%
9	Середньорічна вартість запасів, тис.грн.	688,7	1592,75	2404,35	4040,5	4142,3	501%
10	Коефіцієнт оборотності запасів	0,18	0,06	0,16	0,04	0,05	-73%
11	Тривалість одного обороту запасів, днів	2010,13	6461,02	2215,79	9177,35	7405,18	268%
12	Дебіторська заборгованість на початок періоду, тис.грн.	493,8	617,3	2241,3	653,2	1177,9	139%
13	Дебіторська заборгованість на кінець періоду, тис.грн.	617,3	2241,3	653,2	1177,9	3389,8	449%
14	Середньорічна вартість ДЗ, тис.грн.	555,55	1429,3	1447,25	915,55	2283,85	311%
15	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,62	4,52	1,53	10,02	3,24	-10%
16	Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, днів	100,88	80,74	238,40	36,41	112,57	12%
17	Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	3830,5	13307,8	4147	12511	11928,6	211%

1	2	3	4	5	6	7	8
18	Кредиторська заборгованість на початок періоду, тис.грн.	724,7	220,6	1153,1	808,5	2823,7	290%
19	Кредиторська заборгованість на кінець періоду, тис.грн.	220,6	1153,1	808,5	2823,7	4144,6	1779%
20	Середньорічна вартість КЗ, тис.грн.	472,65	686,85	980,8	1816,1	3484,15	637%
21	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	8,10	19,38	4,23	6,89	3,42	-58%
22	Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	45,04	18,84	86,33	52,98	106,61	137%
23	Тривалість операційного циклу, днів	2111,00	6541,76	2454,19	9213,77	7517,75	256%
24	Коефіцієнт завантаження оборотних активів	0,34	0,25	1,09	0,44	0,56	63%

Динаміка розрахованих показників нестабільна, відмічається то зростання то скорочення тривалості одного обороту оборотних коштів, запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості. Відповідно нестабільна динаміка і характерна тривалості операційного циклу.

Тривалість одного обороту оборотних засобів зростає, що свідчить про те, що активи підприємства не в повній мірі оновлюються та приносять доходи підприємству. Дана динаміка пояснюється уповільненням росту виручки над рівнем збільшення оборотних активів підприємства. Динаміка росту оборотних активів повинна супроводжуватись і зростанням виручки від реалізації товарів та робіт.

Що стосується показників оборотності запасів, то динаміка позитивна, а саме тривалість одного обороту запасів значно скоротилась. Але значення даного показника дуже високі, що свідчить про неефективне управління запасами на підприємстві, що негативним чином впливає на обсяги продаж, які компанія могла б нарощувати швидшими темпами. Середньорічна вартість запасів на кінець 2017 року зросла на 1,8 тис.грн., що призвело до збільшення кількості оборотів на 0,01.

Середньорічна вартість дебіторської заборгованості на кінець 2017 року зросла в порівнянні із 2016 роком в 2,5 рази, що свідчить про низьку спроможність підприємства правильно працювати із покупцями, та контролювати своєчасність надходження грошових коштів від покупців.

Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості зросла майже в 4 рази в 2017 році порівняно із 2016 роком. Слід негайно вживати заходів по вдосконаленню інструментів платіжної дисципліни.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості також погіршився, а саме кількість оборотів на рік скоротилась в 2017 році в порівнянні із 2016 роком на 3,47 разів, а тривалість одного обороту зросла на 54 дні. Це свідчить про недостатню спроможність підприємства справлятися із своїми боргами, тому керівництву підприємства слід впроваджувати заходи щодо покращення інструментів платіжного календарю.

Середньорічна вартість кредиторської заборгованості підприємства зросла на кінець 2017 року в порівнянні із 2016 роком на 1668 тис.грн., майже в два рази. Дана динаміка негативна для рівня фінансової стійкості та незалежності підприємства.

Тривалість операційного циклу скоротилася в 2017 році порівняно із 2016 роком, але тривалість циклу дуже висока, що є негативно.

Коефіцієнт завантаження засобів в обороті характеризує суму оборотних коштів, авансованих на одну гривню виручки від реалізації товарів та робіт. Характерна динаміка росту даного показника. Чим менше оборотних коштів припадає на одну гривню реалізованих товарів(продукції) та робіт, тим краще вони використовуються. Отже, динаміка росту є негативною, та свідчить про погіршення ефективності використання оборотних коштів підприємства.

В табл. 3.8 проаналізуємо структуру оборотних активів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» за 2013-2017 рр.

Таблиця 3.8

Структура оборотних активів підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» за 2013-2017 рр.

Назва показника	2013	2014	2015	2016	2017	Абсолютне відхилення, 2017 та 2013р. тис. грн	2017/2013, %
1. Оборотні активи, тис. грн., та % в т.ч	1604,4 100	5544,0 100	4040,9 100	7989,7 100	6696,9 100	+5092,5	417,4-
1.1. Запаси у тис. грн., та %-х до оборотних активів	779,9 48,6	2405,6 43,4	2403,1 59,5	5677,9 71,1	2606,7 38,9	+1826,8	80,0
1.2. Дебіторська заборгованість, у тис. грн., та %-х до оборотних активів	617,3 38,5	2241,3 40,4	653,2 16,2	1177,9 14,7	3389,8 50,6	+2772,5	131,4
1.3. Поточні фінансові інвестиції, у тис. грн., та %-х до оборотних активів	0,0	0,5	0,6	1,2	1,6	незначні	-
1.4. Грошові кошти та їх еквіваленти, у тис. грн., та %-х до оборотних активів	5,2	5,6	6,2	5,9	6,3	незначні	121,2
1.5. Витрати майбутніх періодів, тис. грн., та у %-х до оборотних активів	0,0	0,2	0,2	0,3	0,3	незначні	-
1.6. Інші оборотні активи, у тис. грн., та %-х до оборотних активів	123,5 7,7	548,8 9,9	703,1 17,4	543,3 6,8	154,0 2,3	+30,5	29,9

З наведених даних табл. 3.8 видно, що за 5 років по підприємству відбулося зростання оборотних активів підприємства на 5092,5 тис. грн. таке зростання відбулося в наслідок зростання запасів та дебіторської заборгованості, але зростання дебіторської заборгованості на 31,5%, відбулося за рахунок скорочення питомої ваги запасів.

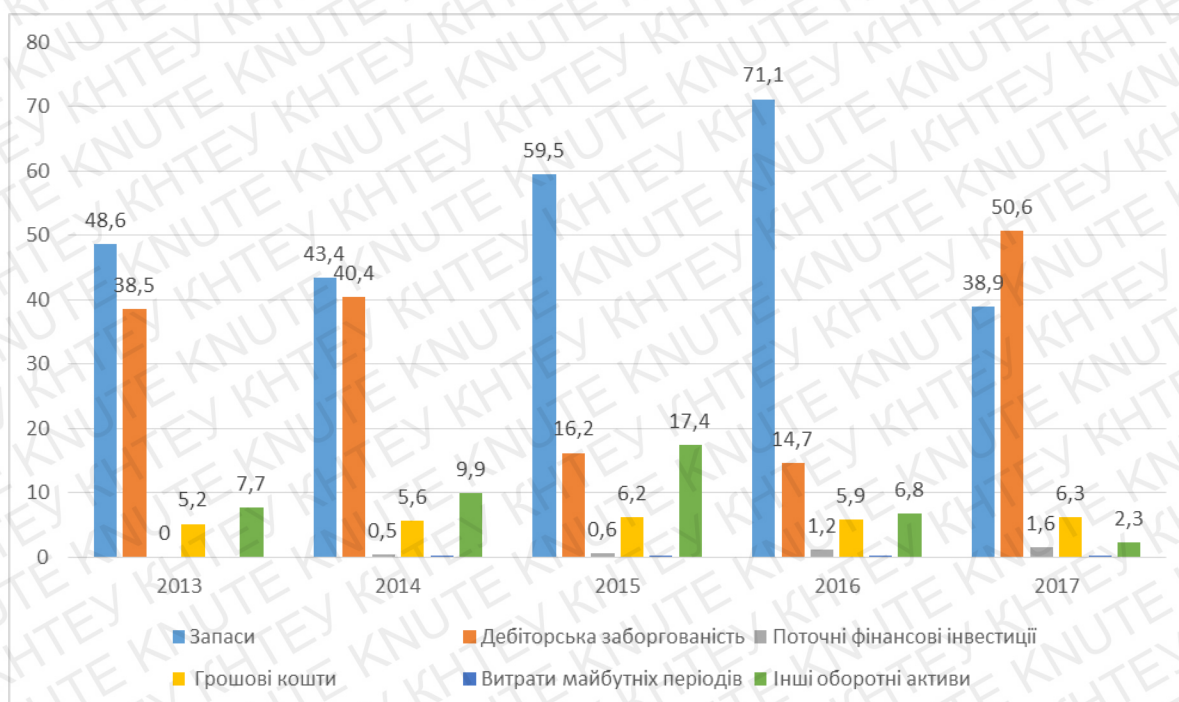

Рис.3.2. Структура оборотних активів підприємства ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» за 2013-2017 рр., %

Слід відмітити, що дебіторська заборгованість та запаси складають 90% оборотних запасів станом на кінець 2017 р. Зростання частки дебіторської заборгованості у структурі оборотних активів підприємства негативна, та свідчить про неефективну роботу із покупцями та замовниками на підприємстві.

У структурі оборотних активів найменшу питому вагу займають поточні фінансові інвестиції, грошові кошти, витрати майбутніх періодів частка яких в загальній структурі оборотних активів на кінець досліджуваного періоду не перевищувала 10%.

Грошові кошти становлять 5,2-6,3% від оборотних активів. Інші оборотні активи становили на кінець 2017 року 2,3%, що нижче показника 2016 року на 4,5%.

Отже, протягом 2013-2017 років частка запасів у структурі оборотних активів була нестабільна, вона скоротилась з 48,6% в 2013 році до 38,9% в 2017 році. При цьому в 2016 році їх частка становила 71,1%. Таким чином, запропоновані заходи щодо вдосконалення обліку, аналізу та контролю

дозволять покращити систему управління оборотними активами.

Висновки до розділу 3

В розділі досліджено особливості організації і методики контролю та аналізу оборотних активів підприємства.

1. У підрозділі 3.1. розглянуто завдання аналізу оборотних активів підприємства, послідовність його здійснення, основні цілі, які повинні бути досягнуті у процесі аналізу, джерела інформації та принципи аналізу. Визначено основні напрями аналізу оборотних активів: аналіз використання матеріальних ресурсів, аналіз узагальнюючих і часткових показників ефективності їх використання, факторний аналіз матеріаломісткості продукції. Також визначено, що для ефективного використання фінансово-господарських ресурсів необхідно проведення системного аналізу і його подальше удосконалення в ринкових умовах.

2. У підрозділі 3.2 визначено методику контролю оборотних активів. Визначено мету та завдання контролю оборотних активів підприємства. Вивчення питання методики та удосконалення контролю оборотних активів підприємства дало змогу зробити висновок про те, що контроль – це складова частина внутрішньогосподарського контроль, який здійснюється для забезпечення надійності облікових даних, проведення перевірки доцільності і достовірності господарських операцій до моменту їх здійснення або перед їх завершенням на підставі бухгалтерських документів, а також перевірка правильності ведення бухгалтерського обліку та вивчення результатів господарської діяльності підприємства. Запропоновано основні напрями удосконалення контролю оборотних активів на підприємстві. Проаналізовано основні документи на які треба звернути увагу при проведенні контролю оборотних активів.

3. У підрозділі 3.3. проведено аналіз ефективності оборотних активів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» за 2013–2017 рр., який показав, що динаміка

показників нестабільна, відмічається то зростання то скорочення тривалості одного обороту оборотних коштів, запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості. Відповідно нестабільна динаміка і характерна тривалості операційного циклу.

Для подолання цієї ситуації запропоновані наступні шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів, а саме необхідно: зменшення частки виробничих запасів, що не використовуються в діяльності та зниження витрат на їх утримання; прискорення оборотності оборотних активів; підвищення рентабельності оборотних активів; мінімізація витрат оборотних активів у процесі їх використання; оптимізація запасів сировини і незавершеного виробництва; скорочення тривалості виробничого циклу; поліпшення організації матеріально-технічного забезпечення; прискорення реалізації товарної продукції; зменшення надлишку оборотних активів; реструктуризація дебіторської заборгованості; зменшення грошових коштів у касі та рахунках у банку, з метою зменшення ризику їх знецінення; створення обсягів запасів сировини у відповідності до встановлених нормативів.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження було зроблено узагальнюючі висновки та надано пропозиції щодо покращення обліку, контролю та аналізу оборотних активів на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ», які полягають у наступному.

1. Сутність оборотних активів підприємства допомогло зрозуміти визначення поняття та класифікація. Оборотні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, які не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації або споживання протягом операційного циклу, або протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

2. Класифікації оборотних активів має ряд недоліків, тому в роботі запропоновані шляхи їх усунення, тобто перерозподіл ознак. Так, за ознакою фінансових джерел повинні формуватися групи саме оборотного капіталу, адже право власності на оборотні активи в підприємств виникає з моменту їх отримання незалежно від того, за рахунок яких джерел вони сформовані, що виключає цю ознаку з класифікації оборотних активів. В літературних джерелах існує думка, що для фінансування змінних оборотних активів доцільно використовувати короткотермінові джерела, а для постійної їх частини – довготермінові. Така класифікаційна ознака неприйнятною для оборотних активів, оскільки ці активи обертаються, тобто перебувають в постійному русі, а тому фіксована величина їх матеріальної складової – нонсенс, адже навіть при стабільних мінімальних кількісних параметрах (тобто обсягах запасів) ці активи здійснюють оборот через одноразовість використання та перенесення вартості. Також класифікація за ризиком вкладень відображає не класифікацію оборотних активів, а класифікацію оборотного капіталу, величина вартості якого вкладається в оборотні активи та відображає групи ліквідності активів через вкладений у них капітал.

3. Критичний аналіз нормативно-правової бази дає підстави стверджувати про значний обсяг нормативно-правових актів, що регулюють

питання обліку і контролю використання оборотних активів. В роботі коротко розглянуто розвиток законодавства, що регулює питання обліку оборотних активів, проаналізовано рівні нормативно-правового забезпечення обліку оборотних активів.

4 Об'єктом дослідження є ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» – один з лідерів на ринку кліматичних систем у м. Києві. В результаті проведеного аналізу основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» встановлено, що підприємство працює нестабільно, чіткої динаміки немає, так у 2013 та 2015 роках підприємство було збитковим. Основною причиною цього було різке скорочення обсягів реалізації товарів та робіт з монтажу систем вентиляції та опалення. У 2014 та 2016-2017 рр. ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» отримало прибуток.

5. Відповідно до нормативно-правових актів було затверджено Наказ «Про облікову політику підприємства» ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ», що визначає основні аспекти організації бухгалтерського обліку. На підставі цього наказу затверджено Робочий план рахунків, застосовується журнально-ордерна системи обліку за допомогою комп'ютерної програми бухгалтерського обліку 1С.

6. Для обліку оборотних активів підприємств на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» використовуються наступні рахунки: 20, 22, 23, 25, 28, 30, 31, 36, 37, 39. Було детально розглянуто субрахунки перелічених рахунків. Також було розглянуто основні первинні документи, що використовуються для обліку оборотних активів на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».

7. Було встановлено, що відповідно до Плану рахунків синтетичний облік запасів на ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» ведеться на синтетичному рахунку 20 «Виробничі запаси» та рахунку 28 «Товари» без деталізації за видами, для обліку поточної та довгострокової дебіторської заборгованості – рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» та рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами». На рахунку 64 «Розрахунки за податками

й платежами» обліковують інформацію про розрахунки підприємства за всіма видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників підприємства, і за фінансовими санкціями. Для обліку коштів в банку в національній валюті Планом рахунків передбачено рахунок 31 «Рахунки в банках». Для обліку касових операцій використовують активний рахунок 30 «Каса»

8. На ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» методи обліку оборотних активів встановлюються у Наказі про облікову політику. Також у цьому підрозділі було проаналізовано такі бухгалтерські проведення: обліку операцій з придбання запасів ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ», обліку розрахунків з покупцями та замовниками, обліку безготівкових операцій, обліку готівки.

9. З метою удосконалення організації управлінського обліку на підприємстві запропоновано використовувати бюджетування для чого було виділено центри фінансової відповідальності ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».

10. Основними джерелами інформації про оборотні активи на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» є Форма «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» у складі Балансу (форма № 1м) і Звіту про фінансові результати (форма № 2м). Інформація про оборотні активи відображається в Балансі а саме в рядках 1100, 1110, 1125, 1135, 1136, 1155, 1160, 1165, 1190, 1195.

11. Сформована інформаційна база, система економічних показників та основні методи економічного аналізу оборотних активів забезпечать методологічну основу для проведення аналізу оборотних активів на підприємстві.

12. Контроль є важливою ланкою управління будь-яким підприємством, тому для забезпечення належної діяльності ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» необхідно проводити внутрішній контроль. Внутрішній контроль формується та вводиться керівництвом підприємства та діє безперервно для того, щоб отримати обґрунтовані та визначені цілі підприємства, які полягають у результативності і ефективності діяльності; достовірності фінансової звітності

та відповідності законам і встановленому порядку.

13. Аналіз ефективності оборотних активів підприємства, який показав, що динаміка показників нестабільна, відмічається то зростання то скорочення тривалості одного обороту оборотних коштів, запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості. Відповідно нестабільна динаміка і характерна тривалості операційного циклу.

Для подолання цієї ситуації необхідно: зменшення частки виробничих запасів, що не використовуються в діяльності та зниження витрат на їх утримання прискорення оборотності оборотних активів; підвищення рентабельності оборотних активів; мінімізація витрат оборотних активів у процесі їх використання; оптимізація запасів сировини і незавершеного виробництва; скорочення тривалості виробничого циклу; поліпшення організації матеріально-технічного забезпечення; прискорення реалізації товарної продукції; зменшення надлишку оборотних активів; реструктуризація дебіторської заборгованості; зменшення грошових коштів у касі та рахунках у банку, з метою зменшення ризику їх знецінення; створення обсягів запасів сировини у відповідності до встановлених нормативів. Дані заходи дозволять оптимізувати систему обліку, аналізу та контролю оборотних активів на підприємстві ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України : Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 40. – Ст. 365.
3. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : [Закон України від 05.04.2007 № 877-V \(із змінами\)](#) // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 29. – Ст. 389.
4. Про оцінку земель : [Закон України від 11.12.2003 № 1378-IV](#) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 229.
5. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» від 30.11.1999 № 291 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 52. – С. 78.
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей» від 22.11.99 р. № 116 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF>
7. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 Загальні вимоги до фінансової звітності від 07.02.2013 № 73 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 19. – С. 97.
8. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 Консолідована фінансова звітність від 27.06.2013 № 628 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 43. – С. 118. (№62- с.464(23/08/13))
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 Запаси від 20.10.1999 № 246 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 44. – С. 236.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 Дебіторська

заборгованість від 08.10.1999 № 237 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 43. – С. 118.

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва від 25.02.2000 № 39 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 11. – С. 296.

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 Зменшення корисності активів від 24.12.2004 № 817 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 2. – С. 587.

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 Біологічні активи від 18.11.2005 № 790 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 49. – С. 101.

14. Азрилиян А. Н. Большой экономический словарь / А. Н. Азрилияна. – 4-е изд. доп. и перераб. – М. : Институт новой экономики, 1999. – 1248 с.

15. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности / Под ред. Стражева В.И. – Минск: Універсітэцкое, 2002. – 267 с.

16. Бабаев Ю. А. Оперативный анализ результатов деятельности сельскохозяйственных предприятий / Ю. А. Бабаев. – М. : Финансы и статистика, 1982. – 151 с.

17. Базилевич В. Д. Ринкова економіка: основні поняття і категорії: Навч. посіб. / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. – К. : Знання, 2006. – 263 с.

18. Баумоль У. Экономическая теория и исследование операций / У Баумоль. – М. : Прогресс, 1965. – 496 с.

19. Берехтіна Л. О. Економічна сутність оборотного капіталу підприємства / Л. О. Берехтіна // Держава і регіони. Серія: Економіка і підприємництво. – 2011. – № 6. – С. 378–381.

20. Білик М. Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств / М. Д. Білик // Фінанси України. – 2003. – № 12. – С. 24-36.

21. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту: Пер. з англ. / Є. Брігхем. – К. : Молодь, 1997. – 1000 с.

22. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський словник / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : Рута, 2001. – 224 с.

23. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : [підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів] / Ф. Ф. Бутинець та ін. ; за заг. ред. із передм. Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир : Рута, 2009. – 912 с.
24. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік : навч. посібник / Ф. Ф. Бутинець, Л. В. Чижевська, Н. В. Герасимчук. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 448 с.
25. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець. – 5-е видання, доп. і перероб. – Житомир : Рута, 2003 – С. 465-481.
26. Гордієнко К. Д. Економічний тлумачний словник / К. Д. Гордієнко // Понятійна база законодавства України у сфері економіки. – Вид. 2-е, перероб. і доп. – К. : КНТ, 2007. – 360 с.
27. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія / С. Ф. Голов. – К. : ЦУЛ, 2007. – 522 с.
28. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посібник / Н. М. Грабова. – 6-те вид. – К. : А.С.К., 2002. – 266 с.
29. Гришина Л. О. Удосконалення аналізу ефективності використання виробничих запасів / Л. О. Гришина, О. М. Заболотна // Збірник наукових праць студентів. – 2009. – № 1. – С. 152–154.
30. Губарик О. М. Оборотний капітал в управлінському обліку підприємства / О. М. Губарик // АгроСвіт. – 2013. – № 20. – С. 25–28.
31. Дерев'янка С. Проблема оцінки матеріальних цінностей в сучасних умовах / С. Дерев'янка // Агрокомпас. – № 11. – 2003. – С. 15-18.
32. Економічний енциклопедичний словник: У 2 т. Т. 2 / [Мочерний С. В., Ларіна Я. С., Устенко О. А., Юрій С. І.], за ред. С. В. Мочерного. – Львів : Світ, 2006. – 568 с.
33. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк – К. : Знання, 2007. – 1072 с.

34. Золотогоров В. Г. Энциклопедический словарь по экономике / В. Г. Золотогоров. – Мн. : Полымя, 1997. – 571 с.
35. Керимов В.Э. Бухгалтерский управленческий учет : учебник для вузов / В.Э. Керимов. – 8-е изд., изм. и доп. – М. : "Дашков и К", 2011. – 484 с.
36. Коваленко Л.А., Циган Р.М. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві / Л.А.Коваленко, Р.М. Циган // ВІСНИК ЖДТУ. Економічні науки. – 2008.- 1 (43). – с.62-67.
37. Колумбет О.П. Методологія управлінського аналізу оборотних матеріальних активів в управлінні підприємством / О.П.Колумбет // Інноваційна економіка.- 2014.-№5. – с. 61-68.
38. Мельничук В.М. Основи економічного аналізу : навчальний посібник / В.М. Мельничук. – Київ : «Кондор». – 2003. – 128 с.
39. Миропольцева А. Пропорційна залежність. Деякі аспекти організації аналізу запасів на торговельному підприємстві / А. Миропольцева // Управленческий учет и бюджетирование для специалистов в области управления финансами. – 2013. – № 4. – С. 23-34.
40. Науменко В. І. Словник термінів ринкової економіки / В. І. Науменко. – К. : Глобус, 1996. – 288 с.
41. Нашкерська Г. В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / Г. В. Нашкерська. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – С. 264-373.
42. Носов П. Л. Сучасна класифікація оборотних активів / П. Л. Носов, Г. І. Купалова // Економіка і держава. – 2014. – № 7. – С. 43–46.
43. Офіційний сайт компанії «ТЕСИКО» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tesico.com.ua/about/>
44. Офіційний сайт Державного комітету статистик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
45. Пархоменко О. П. Оборотний капітал в умовах глобальних викликів: формування та використання : [монографія] / О. П. Пархоменко. – Луганськ : Ноулідж, 2012. – 216 с.

46. П(С)БО (зі змінами та доповненнями станом на 01.01.2007) – Частина I / [Укладачі: к.е.н., доц. Т. А. Бутинець, к.е.н., доц. О. П. Войналович, к.е.н., доц. С. Ф. Легенчук, к.е.н., доц. Н. А. Остап'юк, викл. В. З. Мошенський, інженери кафедри Н. І. Георгієвна, О. А. Разумна]. – Житомир : ЖДТУ, 2007. – 196 с.

47. Поплюйко А. М. Оцінка виробничих запасів при їх використанні / А. М. Поплюйко // Збірник наукових праць черкаського державного технологічного університету. – Черкаси: ЧДТУ, 2002. – № 1. – С. 55-63.

48. Римарчук А. М. Економічна сутність оборотних активів та їх класифікація / А. М. Римарчук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 7. – С. 64–70.

49. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах інтеграційних процесів [текст]: матеріали Всеукраїнського науково- методичного семінару: м. Ірпінь, 27 жовтня 2011 року / Державна податкова служба України, Національний університет ДПС України, 2011. – 382 с.

50. Русак Н. А. Финансовый анализ субъекта хозяйствования: справочное пособие / Н. А. Русак, В. А. Русак. – Мн. : Выш. Шк., 1997. – 683 с.

51. Словарь бухгалтерских терминов [сост. Сигел Дж., Шим Дж] / пер. с англ. – М. : ИНФРА– М, 2001. – 408 с.

52. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : [навч. посіб.] / В. В. Сопко. – К. : КНЕУ, 2011. – 526 с.

53. Стоянова-Коваль С. С. Оборотні активи аграрних підприємств: економічна сутність та науково-методичні підходи до специфіки їх класифікації / С. С. Стоянова-Коваль // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Випуск 10. – С. 100–105.

54. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. / [Ждан В. І., Хаустова Є. Б., Колос І. В., Бондаренко О. С.] – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.

55. Трофимова А. Н. Некоторые аспекты совершенствования учета,

контроля и анализа затрат в потребительской кооперации / А. Н. Трофимова // Тезисы докладов научн. практ. конф./ 3- я Республиканская науч- практ. конф., Минск, 14-15 марта 2000 г, Негос. Ин- т упр. – Мн., 2000. – С. 14-23.

56. Трофимова А. Н. Совершенствование содержания и структуры отчетности о затратах заготовительно-производственных предприятий потребительской кооперации / А. Н. Трофимова // Бухгалтерский учет и анализ. – 2001. – № 8. – С. 7–13.

57. Управленческий учет : учебное пособие / под ред. А.Д. Шеремета. – 4- е изд. – М. : Инфра-м, 2009. – 428 с.

58. Фінанси підприємств : [підручник] / [А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін. – 6-те вид., перероб. та допов. – К. : КНЕУ, 2010. – 552 с.

59. Хорнгрен Ч. Т. Бухгалтерский учет: управленческий аспект [Текст]; пер. с англ. / Ч. Т. Хорнгрен, Дж. Фостер ; под ред. Я.В. Соколова. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 416 с.

60. Чебанова Н. В. Бухгалтерський фінансовий облік : посібник / Н. В. Чебанова, Ю. А. Василенко. – К. : Академія, 2002. – 672 с.

61. Чухно І. С. Визначення економічної сутності поняття «оборотні активи підприємства» / І. С. Чухно // Регіональна економіка. – 2014. – № 6. – С. 62–69.

62. Чебанова Н. В. Бухгалтерський фінансовий облік : навчальний посібник / Н. В. Чебанова, Ю. А. Василенко. – Київ : Академія, 2002. – С. 169–191.

63. Arnold G. Corporate Financial Management / G. Arnold. – Financial Times, Prentice Hall, 1998. – P. 543.

64. Hadley G. Analysis of Inventory Systems / G. Hadley, T. M. Whitin. – N. J. : Prentice-Hall, 1963. – 528 p.

65. Norman N. Barish, Economic Analysis for Engineering and Managerial Decision-Making, New York, McGraw-Hill, 1962.

66. Oskar Morgenstern, Economic Activity Analysis, New York, John Wiley

and Sons, 1954, Pp. 554.

67. William John Fellner, Emergence and Content of Modern Economic Analysis, New York, McGraw-Hill BookCo., 1960, Pp. 385.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Динаміка оборотних активів підприємств за видами економічної діяльності
станом на 31 грудня 2016 року, млн. грн [44]

Галузь	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Усього	2921135,8	2670152,5	3028941,8	3935146,5	5772816,5
сільське, лісове та рибне господарство	173085,0	185412,4	261814,7	504995,9	1318667,2
промисловість	786102,5	755927,1	931277,7	1224646,4	1516831,9
будівництво	161522	163950,1	162198,3	199754	212002,4
оптова та роздрібна торгівля	914972,8	796276,1	878905,2	1094361,3	1546403,3
транспорт, складське господарство	113322,1	104224,5	135035	167671,9	279795,1
тимчасове розміщення й організація харчування	10107,6	7680,4	7559,6	9507,6	12204,8
інформація та телекомунікації	36170,6	35102,9	45393,9	52326,8	74460,3
фінансова та страхова діяльність	318472,8	185170,4	195808,5	193880,2	197509,4
операції з нерухомим майном	127887,7	144797,8	165162,7	201333,7	244740
професійна, наукова та технічна діяльність	226767,9	241329,1	185957,9	218891,1	280075,4
діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	43467,7	38440,1	47052,1	52707,3	72123,4
освіта	636,5	562,5	647,7	828,3	968,7
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	2235,5	2275,6	2555,3	2875,5	4177,1
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	4689,1	7407,8	6658,8	8243,1	9834,4
надання інших видів послуг	1696	1595,7	2914,4	3123,4	3023,1

Додаток Б

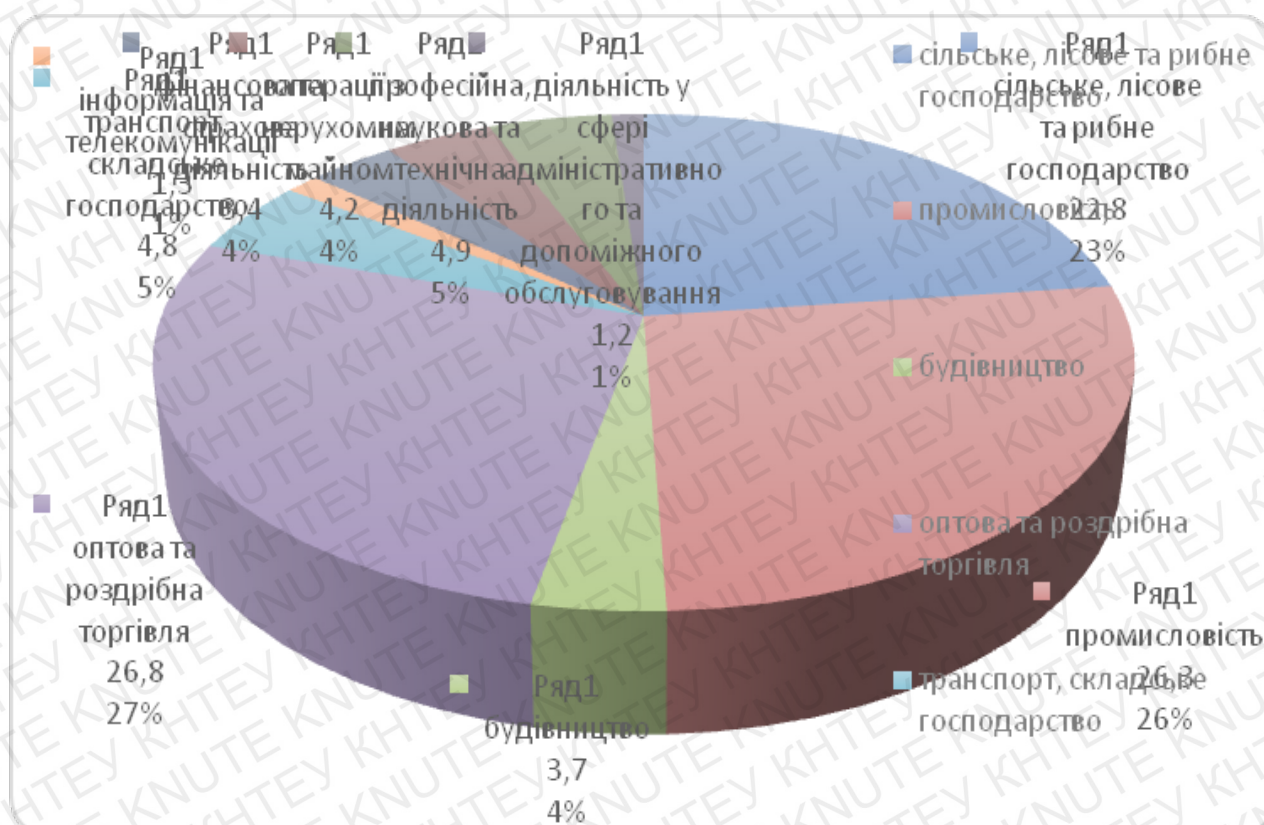

Рис. Б.1. Структура оборотних коштів підприємств України станом на 31.12.2016 року за галузями, % [44]

Додаток В

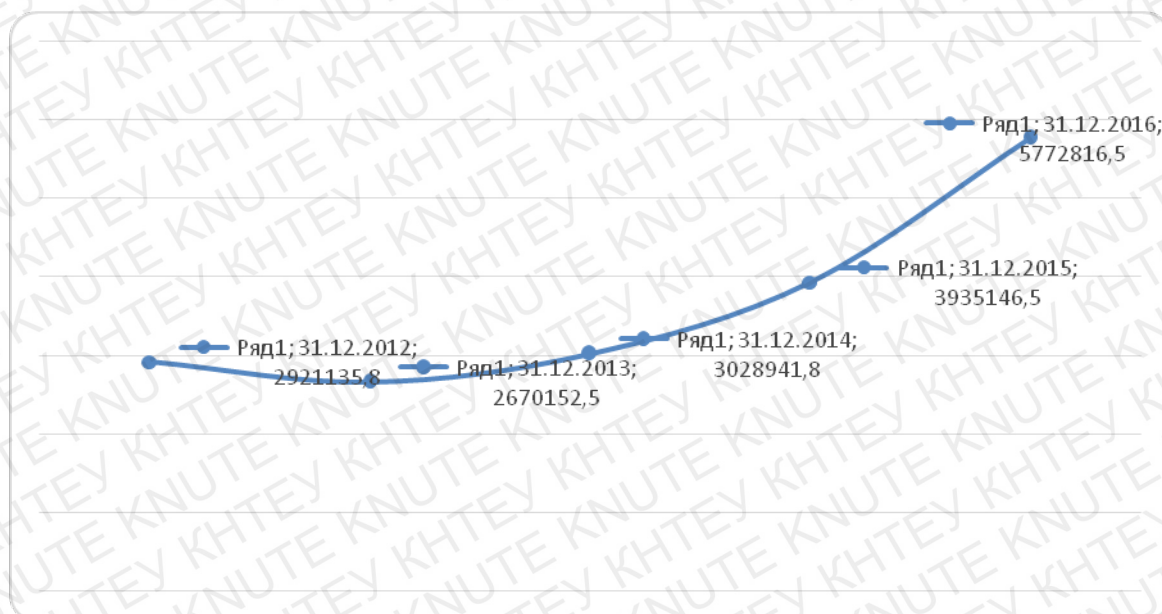

Рис. В.1. Динаміка оборотних коштів підприємств України за період 2012-2016 рр., млн грн [44]

Нормативні документи з обліку, аналізу та контролю оборотних активів підприємства

№ пор.	Нормативний документ	Основні положення	При розкритті яких питань в роботі доцільно використовувати
1	«Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» Закон України від 16.07.99 р. № 996–XIV	Наводяться терміни, основні принципи обліку та звітності, державне регулювання обліку, вимоги до первинних облікових документів, фінансова звітність	Для організації бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності
2	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена Наказом Мінфіну від 30.11.99 р. № 291	Наведено методику, основні принципи застосування плану рахунків	Бухгалтерський облік оборотних активів
3	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Мінфіну від 30.11.99 р. № 291	Наведено новий план рахунків бухгалтерського обліку.	Бухгалтерський облік оборотних коштів
4	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 Загальні вимоги до фінансової звітності від 07.02.2013 № 73 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 19. – С. 97.	Визначають зміст та форму балансу, загальні вимоги до розкриття його статей, особливості зменшення корисності активів, методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість, виробничі запаси, біологічні активи, грошові кошти та інші оборотні активи	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
5	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 Запаси від 20.10.1999 № 246 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 44. – С. 236.	Визначають зміст та форму балансу, загальні вимоги до розкриття його статей, особливості зменшення корисності активів, методологічні засади формування у бухгалтерському	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства

		обліку інформації про дебіторську заборгованість, виробничі запаси, біологічні активи, грошові кошти та інші оборотні активи	
6	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 Дебіторська заборгованість від 08.10.1999 № 237 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 43. – С. 118.	Визначають зміст та форму балансу, загальні вимоги до розкриття його статей, особливості зменшення корисності активів, методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість, виробничі запаси, біологічні активи, грошові кошти та інші оборотні активи	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
7	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 Консолідована фінансова звітність від 27.06.2013 № 628 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 43. – С. 118.	Визначають зміст та форму балансу, загальні вимоги до розкриття його статей, особливості зменшення корисності активів, методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість, виробничі запаси, біологічні активи, грошові кошти та інші оборотні активи	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва від 25.02.2000 № 39 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 11. – С. 296.	Визначають зміст та форму балансу, загальні вимоги до розкриття його статей, особливості зменшення корисності активів, методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість, виробничі запаси, біологічні активи, грошові кошти та інші оборотні активи	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
9	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 Зменшення корисності активів від 24.12.2004 № 817 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 2. – С. 587.	Визначають зміст та форму балансу, загальні вимоги до розкриття його статей, особливості зменшення корисності активів, методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість, виробничі запаси, біологічні активи, грошові кошти та інші оборотні активи	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
10	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 Біологічні активи від 18.11.2005 № 790 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 49. – С. 101.	Визначають зміст та форму балансу, загальні вимоги до розкриття його статей, особливості зменшення корисності активів, методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість, виробничі запаси,	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства

		біологічні активи, грошові кошти та інші оборотні активи	
11	<u>НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"</u> Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73 "Про національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"	Визначають зміст та форму балансу, загальні вимоги до розкриття його статей, особливості зменшення корисності активів, методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість, виробничі запаси, біологічні активи, грошові кошти та інші оборотні активи	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
12	<u>П(С)БО 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах"</u> Наказ Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 р. № 13 "Про Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах"	Визначають зміст та форму виправлення помилок і зміни у фінансових звітах	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
13	<u>П(С)БО 21 "Вплив змін валютних курсів"</u>	Визначають вплив змін валютних курсів при складанні фінансової звітності	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
14	<u>П(С)БО 22 "Вплив інфляції"</u>	Визначають вплив змін інфляції при складанні фінансової звітності	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
15	<u>П(С)БО 23 "Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін"</u>	Визначають особливості розкриття інформації щодо пов'язаних сторін при складанні фінансової звітності	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
16	<u>П(С)БО 28 "Зменшення корисності активів"</u> Наказ Міністерства фінансів України від 24 грудня 2004 р. № 817 "Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 "Зменшення	Визначають особливості зменшення корисності активів при складанні фінансової звітності	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства

	корисності активів"		
17	<u>П(С)БО 29 "Фінансова звітність за сегментами"</u>	Визначають особливості складання фінансової звітності за сегментами	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
18	<u>Порядок подання фінансової звітності</u> Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р. № 419 про "Порядок подання фінансової звітності"	Визначає порядок подання фінансової звітності	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
19	<u>Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Мінфіну України від 24.05.95 р. № 88</u>	Визначає правила документального забезпечення записів у бухгалтерському обліку	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
20	<u>Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів,</u> затверджені наказом Мінфіну України від 10.01.07 р. № 2	Приведено рекомендації з бухгалтерського обліку запасів	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
21	<u>Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності,</u> затверджені наказом Мінфіну України від 28.03.13 р. № 433	Приведено рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства
22	Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні Затверджене Постановою Правління Національного банку України від 29.12.17 р. № 148 (чинне з 05/01/2018р.)	Визначено порядок ведення касових операцій у національній валюті в Україні	Для складання звітності підприємства та організації обліку оборотних активів підприємства

Додаток Д

Таблиця Д.1

Спеціальна література з обліку, аналізу та контролю оборотних активів підприємства

№ з/п	Літературне джерело	Короткий зміст	Використання в роботі для удосконалення обліку, аналізу і контролю (аудиту)
1	2	3	4
1	Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: [навч. посіб.] / В. В. Сопко. – К. : КНЕУ, 2011. – 526 с.	Питання організації та методики економічного аналізу із застосуванням загально-наукових та інших загальних прийомів	Для проектування системи економічного аналізу оборотних активів
2	Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : [підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів] / Ф.Ф. Бутинець та ін.; за заг. ред. із передм. Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП «Рута», 2009. – 912 с.	Дається визначення, оцінка та функції оборотних активів і їх складових, викладаються питання організації обліку	Для організації бухгалтерського обліку оборотних активів
3	Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку : Навч. посібник / Н. М. Грабова. – 6-те вид. – К. : А.С.К., 2002. – 266 с.	Дається визначення, оцінка та функції оборотних активів і їх складових, викладаються питання організації обліку	Для організації бухгалтерського обліку оборотних активів
4	Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія / С.Ф. Голов. – К. : ЦУЛ, 2007. – 522 с.	Дається визначення, оцінка та функції оборотних активів і їх складових, викладаються питання організації обліку	Для організації бухгалтерського обліку оборотних активів
5	Керимов В.Э. Бухгалтерский управленческий учет : учебник для вузов / В.Э. Керимов. – 8-е изд., изм. и доп. – М. : "Дашков и К", 2011. – 484 с.	Дається визначення, оцінка та функції оборотних активів і їх складових, викладаються питання організації обліку	Для організації бухгалтерського обліку оборотних активів
6	Коваленко Л.А., Циган Р.М. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві / Л.А.Коваленко, Р.М. Циган // ВІСНИК ЖДТУ. Економічні науки. – 2008.- 1 (43). – с.62-67.	Дається визначення, оцінка та функції дебіторської заборгованості і її складових, викладаються питання організації обліку	Для організації бухгалтерського обліку оборотних активів
7	Миропольцева А. Пропорційна залежність. Деякі аспекти організації аналізу запасів на торговельному підприємстві /	Дається визначення, оцінка та функції запасів і їх складових, викладаються питання	Для організації бухгалтерського обліку запасів

	Миропольцева А. // Управленческий учет и бюджетирование для специалистов в области управления финансами. – 2013. – № 4. – С. 23-34.	організації обліку	
8	Нашкерьська Г.В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – С. 264-373.	Дається визначення, оцінка та функції оборотних активів і їх складових, викладаються питання організації обліку	Для організації бухгалтерського обліку оборотних активів
9	Поплюйко А.М. Оцінка виробничих запасів при їх використанні / А.М. Поплюйко // Збірник наукових праць черкаського державного технологічного університету. – Черкаси: ЧДТУ, 2002. – № 1. – С. 55-63.	Дається визначення, поняття оцінки запасів	Для організації аналізу оборотних активів
10	Русак Н.А. Финансовый анализ субъекта хозяйствования: справочное пособие / Н.А. Русак, В.А. Русак. – Мн.: Выш. Шк., 1997. – 683 с.	Питання методології аналізу оборотних активів	Для організації аналізу оборотних активів
11	Хорнгрен Ч.Т. Бухгалтерский учет: управленческий аспект [Текст]; пер. с англ. / Ч.Т. Хорнгрен, Дж. Фостер; под ред. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 416 с.	Питання організації та методики економічного аналізу із застосуванням загально-наукових та інших загальних прийомів	Для проектування системи економічного аналізу оборотних активів
12	Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посіб. / [Ждан В. І., Хаустова Є. Б., Колос І. В., Бондаренко О. С.] – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.	Питання організації та методики економічного аналізу із застосуванням загально-наукових та інших загальних прийомів	Для проектування системи економічного аналізу оборотних активів
13	Чебанова Н. В. Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник / Н. В. Чебанова, Ю. А. Василенко – К.: Академія, 2002. – 672 с.	Питання синтетичного і аналітичного обліку оборотних активів	Для організації обліку оборотних активів
14	Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік: Навчальний посібник. – Київ: Видавничий центр “Академія”, 2002. – С. 169-191.	Питання синтетичного і аналітичного обліку оборотних активів	Для організації обліку оборотних активів
15	Губарик О. М. Оборотний капітал в управлінському обліку підприємства / О. М. Губарик // АгроСвіт. – 2013. –	Розглянуті питання бухгалтерського обліку і звітності за Національними положеннями	Для організації обліку і звітності на підприємстві

	№ 20. – С. 25–28	(стандартами)	
16	Берехтіна Л. О. Економічна сутність оборотного капіталу підприємства / Л. О. Берехтіна // Держава і регіони. Серія: Економіка і підприємництво. – 2011. – № 6. – С. 378–381	Питання методології обліку, аналізу та контролю оборотних активів	Для організації аналізу і контролю оборотних активів
17	Пархоменко О. П. Оборотний капітал в умовах глобальних викликів: формування та використання : [монографія] / О. П. Пархоменко. – Луганськ : Ноулідж, 2012. – 216 с.	Розглянуто питання аналізу господарської діяльності підприємства	Для економічного аналізу оборотних активів
18	Римарчук А. М. Економічна сутність оборотних активів та їх класифікація / А. М. Римарчук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 7. – С. 64–70.	Розглянуто питання сутності оборотних коштів та основні підходи до їх класифікації	Для економічного аналізу оборотних активів
19	Колумбет О.П. Методологія управлінського аналізу оборотних матеріальних активів в управлінні підприємством / О.П.Колумбет // Інноваційна економіка.- 2014.-№5. – с. 61-68.	Питання методології аналізу оборотних активів	Для організації аналізу оборотних активів
20	Мельничук В.М. Основи економічного аналізу : навчальний посібник / В.М. Мельничук. – Київ : «Кондор». – 2003. – 128 с.	Питання методології аналізу оборотних активів	Для організації аналізу оборотних активів
21	Фінанси підприємств : [підручник] / [А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін. – 6-те вид., перероб. та допов. – К. : КНЕУ, 2010. – 552 с.	Питання методології аналізу оборотних активів	Для організації аналізу оборотних активів

Додаток Е

Товариство з обмеженою відповідальністю
"ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"

Додаток до ліцензії АЕ № 289555,
видаваної Держархбудінспекцією України
наказ № 7-П від 03 березня 2014 р.
(без ліцензії невідійняти)

ПЕРЕЛІК РОБІТ
ПРОВІДЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ ІЗ СТВОРЕННЯМ ОБ'ЄКТІВ АРХІТЕКТУРИ
(будівництво об'єкта архітектури, який за складністю архітектурно-будівельного рішення
та (або) інженерного обладнання належить до IV-V категорії складності)

4.00.00 БУДІВЕЛЬНІ ТА МОНТАЖНІ РОБОТИ	5.01.00 Монтаж внутрішньої комунікаційних мереж, систем, приладів / засобів вимірювання
4.17.00 Виконання пусконаладжувальних робіт (виконання ліцензіатом за видами спеціального розпорядження)	5.01.01 Водопровід та каналізація
4.18.00 Систем вентиляції та кондиціювання	5.01.02 Опалення
4.18.00 Клас наслідків (відповідальності) об'єктів будівництва:	5.01.03 Вентиляція і кондиціювання повітря
- клас СС3 – значні наслідки	5.01.07 Електропостачання, електрообладнання і електроосвітлення
4.19.00 Умови будівництва:	5.01.08 Автоматизація і контролюю-вимірювальних приладів
- звичайні	
5.00.00 МОНТАЖ ІНЖЕНЕРНИХ МЕРЕЖ	

Перший заступник Голови

А.Ф. Григор

ПЕРЕФОРМОВАНЕ
у зв'язку зі зміною місцезнаходження
на бланк ліцензії АЕ № 526484
Наказ Держархбудінспекції України
від 23 вересня 2014 року № 38-П

Заступник Голови

А.Ф. Григор

Серія АЕ

ЛІЦЕНЗІЯ

№ 526484

**ДЕРЖАВНА АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНА ІНСПЕКЦІЯ
УКРАЇНИ**

Господарська діяльність, пов'язана із створенням об'єктів архітектури

Товариство з обмеженою відповідальністю
"ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"

Ідентифікаційний код
користувача особи

35159164

Місцезнаходження
користувача особи

03049, м. Київ, вул. Тополева, 6

Навність додатка на

1 стор.

Дата прийняття рішення
та номер наказу про
переоформлення ліцензії

23 вересня 2014 р. № 38-П

Строк дії ліцензії

з 23 вересня 2014 р.
по 03 березня 2019 р.

Заступник Голови

А.Ф. Григор

Додаток Ж

Оборотно-сальдова відомість ТОВ "ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ" за період 01.01.2013-31.12.2017 р.

Рахунок		Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
Код	Назва	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
10	Основні засоби	56 370,84		97 810,80	65 889,92	88 291,72	
104	Машини та обладнання	43 600,04		66 032,61	48 420,95	61 211,70	
106	Інструменти, прилади та інвентар			26 825,17	17 468,97	9 356,20	
109	Інші основні засоби	12 770,80		4 953,02		17 723,82	
11	Інші необоротні матеріальні активи	36 932,64		289 341,75	72 612,01	253 662,38	
112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	13 483,47		160 729,35	2 264,50	171 948,32	
113	Тимчасові (нетитульні) споруди	23 449,17		128 612,40	70 347,51	81 714,06	
12	Нематеріальні активи	941,00		1 218,00	941,00	1 218,00	
127	Інші нематеріальні активи	941,00		1 218,00	941,00	1 218,00	
13	Знос (амортизація) необоротних активів		26 416,58	18 932,19	243 243,88		250 728,27
131	Знос основних засобів		11 698,27	16 697,19	58 082,41		53 083,49
132	Знос інших необоротних матеріальних активів		14 169,37	1 294,00	183 855,91		196 731,28
133	Накопичена амортизація нематеріальних активів		548,94	941,00	1 305,56		913,50
15	Капітальні інвестиції	1 941,00		360 282,43	349 508,28	12 715,15	
152	Придбання (виготовлення) основних засобів			97 810,80	97 810,80		
1521	Придбання основних засобів			96 582,47	96 582,47		
1522	Виготовлення і модернізація основних засобів			1 228,33	1 228,33		
153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	1 941,00		261 253,63	250 479,48	12 715,15	
1531	Придбання інших необоротних матеріальних активів	1 941,00		261 253,63	250 479,48	12 715,15	
154	Придбання (створення) нематеріальних активів			1 218,00	1 218,00		
1541	Придбання нематеріальних активів			1 218,00	1 218,00		
20	Виробничі запаси	1 278,97		223 870,50	211 016,84	14 132,63	
201	Сировина й матеріали			31 723,22	23 518,09	8 205,13	
202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби			5 657,50	5 657,50		
209	Інші матеріали	1 278,97		186 489,78	181 841,25	5 927,50	
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети	31,50		58 688,91	56 327,91	2 392,50	
23	Виробництво	234 421,63		36 896 730,46	36 797 868,54	333 283,55	
25	Напівфабрикати			129 712,25	129 712,25		
28	Товари	361 781,78		32 450 209,22	30 555 042,25	2 256 948,75	
281	Товари на складі	359 988,12		32 151 009,37	30 265 816,60	2 245 180,89	
289	Транспортно-заготовительные расходы	1 793,66		299 199,85	289 225,65	11 767,86	
30	Готівка			2 191 507,80	2 191 507,80		
301	Готівка в національній валюті			2 191 507,80	2 191 507,80		
31	Рахунки в банках	59 823,27		61 117 180,24	60 823 593,51	353 410,00	
311	Поточні рахунки в національній валюті	59 823,27		8 708 057,36	8 487 914,31	279 966,32	
313	Інші рахунки в банку в національній валюті			51 983 296,88	51 948 756,20	34 540,68	
315	Спеціальні ПДВ рахунки в національній валюті			425 826,00	386 923,00	38 903,00	
36	Розрахунки з покупцями та замовниками		187 772,30	61 649 993,13	60 905 370,45	556 850,38	
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями		187 772,30	61 649 993,13	60 905 370,45	556 850,38	
37	Розрахунки з різними дебіторами			3 141 427,43	2 266 427,43	875 000,00	

372	Розрахунки з підзвітними особами			133 909,67	133 909,67		
3721	Розрахунки з підзвітними особами в національній валюті			133 909,67	133 909,67		
377	Розрахунки з іншими дебіторами			2 983 463,54	2 108 463,54	875 000,00	
3771	Розрахунки з іншими дебіторами			2 142,00	2 142,00		
3772	Розрахунки з іншими дебіторами (у розрізі замовлень)			2 981 321,54	2 106 321,54	875 000,00	
378	Розрахунки з державними цільовими фондами			24 054,22	24 054,22		
39	Витрати майбутніх періодів	39 784,59		27 508,50	67 293,09		
40	Зареєстрований (пайовий) капітал		50 000,00	10 000,00	10 000,00		50 000,00
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)		134 059,96	865 575,64	1 372 893,01		641 377,33
441	Прибуток нерозподілений		134 059,96	424 387,82	931 705,19		641 377,33
442	Непокриті збитки			441 187,82	441 187,82		
51	Довгострокові векселі видані		153 672,00				153 672,00
511	Довгострокові векселі, видані в національній валюті		153 672,00				153 672,00
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками		328 483,95	59 703 644,12	63 193 025,69		3 817 865,52
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками		328 483,95	59 703 644,12	63 193 025,69		3 817 865,52
64	Розрахунки за податками й платежами	97 765,21		35 010 392,97	34 891 846,17	216 312,01	
641	Розрахунки за податками	30 348,89		11 053 312,69	11 181 868,74		98 207,16
6411	Прибутковий податок			289 390,44	300 814,44		11 424,00
6415	ПДВ	40 338,89		10 515 481,25	10 595 085,54		39 265,40
6416	Податок на прибуток		9 990,00	248 441,00	285 968,76		47 517,76
642	Розрахунки за обов'язковими платежами			23 427,35	24 466,85		1 039,50
6426	Розрахунки по інших обов'язкових платежах			23 427,35	24 466,85		1 039,50
643	Податкові зобов'язання	119 938,98		7 849 924,03	7 627 536,47	342 326,54	
644	Податковий кредит		52 522,66	16 083 728,90	16 057 974,11		26 767,87
6441	Податковий кредит		52 523,10	6 446 013,80	6 424 228,58		30 737,88
6442	Неодержані податкові накладні	0,44		9 637 715,10	9 633 745,53	3 970,01	
65	Розрахунки за страхуванням	100,00		537 167,34	552 054,79		14 787,45
651	За розрахунками із загальнооб. держ. соц. страхування	100,00		537 167,34	552 054,79		14 787,45
66	Розрахунки за виплатами працівникам		10 775,96	1 536 838,31	1 557 698,85		31 636,50
661	Розрахунки за заробітною платою		10 775,96	1 509 384,09	1 530 244,63		31 636,50
663	Розрахунки за іншими виплатами			27 454,22	27 454,22		
68	Розрахунки за різними операціями			1 572 362,29	1 576 512,29		4 150,00
685	Розрахунки з іншими кредиторами			1 572 362,29	1 576 512,29		4 150,00
6851	Розрахунки з іншими кредиторами			10 084,96	10 084,96		
6852	Розрахунки з іншими кредиторами (у розрізі замовлень)			1 559 850,00	1 564 000,00		4 150,00
6855	Розрахунки по виконавчих листах			2 427,33	2 427,33		
70	Доходи від реалізації			59 861 771,15	59 861 771,15		
702	Дохід від реалізації товарів			15 454 470,98	15 454 470,98		
703	Дохід від реалізації робіт і послуг			44 407 300,17	44 407 300,17		
71	Інший операційний дохід			17 529,93	17 529,93		
717	Дохід від списання кредиторської заборгованості			17 529,93	17 529,93		

79	Фінансові результати	8,32		50 343 518,68	50 343 527,00		
791	Результат операційної діяльності	8,32		50 343 518,68	50 343 527,00		
80	Матеріальні витрати			1 948 868,88	1 948 868,88		
808	Витрати товарів			1 948 868,88	1 948 868,88		
81	Витрати на оплату праці			678 046,13	678 046,13		
811	Виплати за окладами й тарифами			626 188,60	626 188,60		
813	Компенсаційні виплати			14 879,98	14 879,98		
814	Оплата відпусток			36 977,55	36 977,55		
82	Відрахування на соціальні заходи			255 519,05	255 519,05		
821	Відрахування на загальнооб. державне соціальне страхування			255 519,05	255 519,05		
83	Амортизація			67 702,67	67 702,67		
831	Амортизація основних засобів			49 983,67	49 983,67		
832	Амортизація інших необоротних матеріальних активів			17 719,00	17 719,00		
84	Інші операційні витрати			386 194,22	386 194,22		
90	Собівартість реалізації			45 724 921,41	45 724 921,41		
902	Собівартість реалізованих товарів			12 016 389,92	12 016 389,92		
903	Собівартість реалізованих робіт і послуг			33 708 531,49	33 708 531,49		
91	Загальновиробничі витрати			411 136,91	411 136,91		
92	Адміністративні витрати			3 029 535,17	3 029 535,17		
93	Витрати на збут			471 518,88	471 518,88		
94	Інші витрати операційної діяльності			161 035,58	161 035,58		
944	Сумнівні та безнадійні борги			75 904,50	75 904,50		
948	Визнані штрафи, пені, неустойки			11 726,70	11 726,70		
949	Інші витрати операційної діяльності			73 404,38	73 404,38		
98	Податок на прибуток			194 263,63	194 263,63		
981	Податок на прибуток від усіх видів діяльності			194 263,63	194 263,63		
		891 180,75	891 180,75	461 441 956,57	461 441 956,57	4 964 217,07	4 964 217,07

Рахунки та субрахунки, що використовуються для обліку оборотних активів підприємств і рахунки та субрахунки які використовує ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ»

Г-активів Тип оборотних	Рахунок	Субрахунки	Рахунки які використовує ТОВ «ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ» для обліку оборотних активів
1	2	3	4
Запаси	Рахунок 20 "Виробничі запаси"	201 "Сировина й матеріали" 202 "Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби" 203 "Паливо" 204 "Тара й тарні матеріали" 205 "Будівельні матеріали" 206 "Матеріали, передані в переробку" 207 "Запасні частини" 208 "Матеріали сільськогосподарського призначення" 209 "Інші матеріали"	201 "Сировина й матеріали" 202 "Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби" 209 "Інші матеріали"
	Рахунок 21 "Поточні біологічні активи"	211 "Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю"; 212 "Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю"; 213 "Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю".	-
	Рахунок 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"		Рахунок 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
	Рахунок 23 "Виробництво"		Рахунок 23 "Виробництво"
	Рахунок 24 "Брак у виробництві"		-
	Рахунок 25 "Напівфабрикати"		Рахунок 25 "Напівфабрикати"
	Рахунок 26 "Готова продукція"		-
	Рахунок 27 "Продукція сільськогосподарського виробництва"		-

1	2	3	4
	Рахунок 28 "Товари"	281 "Товари на складі" 282 "Товари в торгівлі" 283 "Товари на комісії" 284 "Тара під товарами" 285 "Торгова націнка"	281 "Товари на складі" 289 «Транспортно-заготовельні витрати»
Дебіторська заборгованість	Рахунок 34 "Короткострокові векселі одержані"	341 "Короткострокові векселі, одержані в національній валюті" 342 "Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті"	-
	Рахунок 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"	361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями" 362 "Розрахунки з іноземними покупцями" 363 "Розрахунки з учасниками ПФГ" 364 "Розрахунки за гарантійним забезпеченням"	361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями"
	Рахунок 37 "Розрахунки з різними дебіторами"	371 "Розрахунки за виданими авансами" 372 "Розрахунки з підзвітними особами" 373 "Розрахунки за нарахованими доходами" 374 "Розрахунки за претензіями" 375 "Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків" 376 "Розрахунки за позиками членам кредитних спілок" 377 "Розрахунки з іншими дебіторами" 378 "Розрахунки з державними цільовими фондами" 379 "Розрахунки за операціями з деривативами"	372 "Розрахунки з підзвітними особами" 377 "Розрахунки з іншими дебіторами" 378 "Розрахунки з державними цільовими фондами"
Грошові кошти	Рахунок 30 "Готівка"	301 "Готівка в національній валюті" 302 "Готівка в іноземній валюті"	301 "Готівка в національній валюті"
	Рахунок 31 "Рахунки в банках"	311 "Поточні рахунки в національній валюті" 312 "Поточні рахунки в іноземній валюті" 313 "Інші рахунки в банку в національній валюті" 314 "Інші рахунки в банку в іноземній валюті" 315 "Спеціальні рахунки в національній валюті" 316 "Спеціальні рахунки в іноземній валюті".	311 "Поточні рахунки в національній валюті" 313 "Інші рахунки в банку в національній валюті" 315 "Спеціальні рахунки в національній валюті"

1	2	3	4
	Рахунок 33 "Інші кошти"	331 "Грошові документи в національній валюті" 332 "Грошові документи в іноземній валюті" 333 "Грошові кошти в дорозі в національній валюті" 334 "Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті" 335 "Електронні гроші, номіновані в національній валюті"	-
	Рахунок 35 "Поточні фінансові інвестиції"	351 "Еквіваленти грошових коштів" 352 "Інші поточні фінансові інвестиції"	-
Витрати періодів майбутніх	Рахунок 39 "Витрати майбутніх періодів"	39 "Витрати майбутніх періодів"	39 "Витрати майбутніх періодів"

Акт списання

№	Дт	Субконто Дт	Кт	Субконто Кт	Валюта	Кол-во	Вал. сумма	Сумма	№ Ж
					Курс	Комментарий			
						Фирма			
1	92	0 Основная деятельность 1/37 Канцелярськи товари	209	3 Офісне приміщення 04183 Папка на зав`язках картонна 3 ПН-3038 (30.05.17)		30,000		70,50	СП
						Списание ТМЦ: уч. сумма ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"			
						40,000		120,40	
2	92	0 Основная деятельность 1/37 Канцелярськи товари	209	3 Офісне приміщення 04183 Папка на зав`язках картонна 4 ПН-6037 (29.09.17)					СП
						Списание ТМЦ: уч. сумма ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"			
						4,000		57,32	
3	92	0 Основная деятельность 1/37 Канцелярськи товари	209	3 Офісне приміщення 04780 Скотч пакувальний 48ммх50м 2 ПН-6037 (29.09.17)					СП
						Списание ТМЦ: уч. сумма ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"			
						10,000		407,30	
4	92	0 Основная деятельность 1/37 Канцелярськи товари	209	3 Офісне приміщення 04182 Папка – реєстратор двостор. РР 7,5 2 ПН-6037 (29.09.17)					СП
						Списание ТМЦ: уч. сумма ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"			
						10,000		38,70	
5	92	0 Основная деятельность 1/37 Канцелярськи товари	209	3 Офісне приміщення 01031 Скоби 24/6 (1000 шт) 4 ПН-6037 (29.09.17)					СП
						Списание ТМЦ: уч. сумма ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"			
						5,000		12,50	
6	92	0 Основная деятельность 1/37 Канцелярськи товари	209	3 Офісне приміщення 00045 Скоби №10 4 ПН-6037 (29.09.17)					СП
						Списание ТМЦ: уч. сумма ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"			
						40,000		2840,40	
7	92	0 Основная деятельность 1/37 Канцелярськи товари	209	3 Офісне приміщення 02093 Папір А4 Maestro Standard 6 ПН-6037 (29.09.17)					СП
						Списание ТМЦ: уч. сумма ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"			
						5,000		159,25	
8	92	0 Основная деятельность 1/37 Канцелярськи товари	209	3 Офісне приміщення 00038 Файли А4 7 ПН-6037 (29.09.17)					СП
						Списание ТМЦ: уч. сумма ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"			
						50,000		182,00	
		0 Основная деятельность		3 Офісне приміщення		50,000		182,00	

Рух документу Прибуткова накладна

№	Дт	Субконто Дт	Кт	Субконто Кт	Валюта	Кол-во	Вал. сума	Сумма	№ Ж
					Курс	Комментарий			
						Фирма			
1	6442	00311 Ловекс-К ПП Сч. вход. СВ-9029 (24.10.17)	631	00311 Ловекс-К ПП Сч. вход. СВ-9029 (24.10.17)				352,40	ПХ
					НДС (первое событие)				
					ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"				
2	22	25/23 об.ЦУМ 04995 Рулетка вимірювальна 7,5*25 мм прогум.вставки 1 ПН-6523 (09.11.17)	631	00311 Ловекс-К ПП Сч. вход. СВ-9029 (24.10.17)		5,000		350,00	ПХ
					Прих:Себестоимость				
					ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"				
3	22	25/23 об.ЦУМ 04824 Рукавички трикотажні з ПВХ напиленням (4 нитки) 2 ПН-6523 (09.11.17)	631	00311 Ловекс-К ПП Сч. вход. СВ-9029 (24.10.17)		20,000		180,00	ПХ
					Прих:Себестоимость				
					ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"				
4	281	25/23 об.ЦУМ 04813 Саморіз 6гр./гл оц.д/ металу 4,8*16 (1000шт.) 6 ПН-6523 (09.11.17)	631	00311 Ловекс-К ПП Сч. вход. СВ-9029 (24.10.17)		1,000		230,00	ПХ
					Прих:Себестоимость				
					ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"				
5	281	25/23 об.ЦУМ 00832 Профіль вентиляційний 20У 3 ПН-6523 (09.11.17)	631	00311 Ловекс-К ПП Сч. вход. СВ-9029 (24.10.17)		30,000		336,00	ПХ
					Прих:Себестоимость				
					ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"				
6	281	25/23 об.ЦУМ 00806 Кутник монтажний 2,5 В/УГМ.003 (укр) 27 ПН-6523 (09.11.17)	631	00311 Ловекс-К ПП Сч. вход. СВ-9029 (24.10.17)		100,000		120,00	ПХ
					Прих:Себестоимость				
					ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"				
7	281	25/23 об.ЦУМ 02384 Ущільнювач шинорійки 13*6*10 (укр) 7 ПН-6523 (09.11.17)	631	00311 Ловекс-К ПП Сч. вход. СВ-9029 (24.10.17)		200,000		190,00	ПХ
					Прих:Себестоимость				
					ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"				

Додаток Н

Оновити Настройк

ТОВ "ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"

Обороти по рахунку 20
за Грудень 2017 р.

Період	Поч.зал.Деб.	Поч.зал.Кред.	63	631	Деб.Оборот
Грудень 2017 р.	22 947,31		3 126,17	3 126,17	3 126,17
Разом	22 947,31		3 126,17	3 126,17	3 126,17

23	92	Кред.Оборот	Кін.зал.Деб.	Кін.зал.Кред.
522,80	11 418,05	11 940,85	14 132,63	
522,80	11 418,05	11 940,85	14 132,63	

Додаток П

Оновити Настройка

ТОВ "ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"

Обороти по рахунку 36
за Грудень 2017 р.

Період	Поч.зал.Деб.	Поч.зал.Кред.	70	703	Деб.Оборот
Грудень 2017 р.	1 767 089,35		240 061,51	240 061,51	240 061,51
Разом	1 767 089,35		240 061,51	240 061,51	240 061,51

31	313	94	944	Кред.Оборот	Кін.зал.Деб.	Кін.зал.Кред.
1 375 147,94	1 375 147,94	75 152,54	75 152,54	1 450 300,48	556 850,38	
1 375 147,94	1 375 147,94	75 152,54	75 152,54	1 450 300,48	556 850,38	

Додаток Р

Оновити Настройка

ТОВ "ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"

Обороти по рахунку 30
за Грудень 2017 р.

Період	Поч.зал.Деб.	Поч.зал.Кред.	31	313	Деб.Оборот
Грудень 2017 р.			31 636,50	31 636,50	31 636,50
Разом			31 636,50	31 636,50	31 636,50

66	661	Кред.Оборот	Кін.зал.Деб.	Кін.зал.Кред.
31 636,50	31 636,50	31 636,50		
31 636,50	31 636,50	31 636,50		

Оновити Настройка

ТОВ "ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"

Обороти по рахунку 313
за Грудень 2017 р.

Період	Поч.зал.Деб.	Поч.зал.Кред.	361	Деб.Оборот	30
Грудень 2017 р.	59 794,87		1 375 147,94	1 375 147,94	31 636,50
Разом	59 794,87		1 375 147,94	1 375 147,94	31 636,50

Сформована
05.09.18 в
20:51:49

301	31	315	3772	63	631
31 636,50	46 350,00	46 350,00	117 000,00	1 188 325,39	1 188 325,39
31 636,50	46 350,00	46 350,00	117 000,00	1 188 325,39	1 188 325,39

64	6411	6426	651	92	Кред.Оборот	Кін.зал.Деб.	Кін.зал.Кред.
7 663,61	7 074,11	589,50	8 197,53	1 229,10	1 400 402,13	34 540,68	
7 663,61	7 074,11	589,50	8 197,53	1 229,10	1 400 402,13	34 540,68	

Додаток С

Рух документу Попередня калькуляція

№	Дт	Субконто Дт	Кт	Субконто Кт	Валюта	Кол-во	Вал. сумма	Сумма	№ Ж
					Курс	Комментарий			
						Фирма			
1	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые производственные затраты	281	25/23 об.ЦУМ 01277 Повітропровід ізольований 6" (152мм) 7,6 м (укр) 10 ПН-4272 (13.07.17)		1,300		389,75	ПР
						Списание материалов в производство			
						ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"			
2	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые производственные затраты	281	25/23 об.ЦУМ 04969 Повітропровід 0,7 на шині 20 (прямі деталі) 1 ПН-250917 (25.09.17)		1,150		181,13	ПР
						Списание материалов в производство			
						ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"			
3	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые производственные затраты	281	25/23 об.ЦУМ 04598 Повітропровід 0,5 (фасонні деталі) 11 ПН-558 (09.03.17)		0,510		71,58	ПР
						Списание материалов в производство			
						ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"			
4	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые производственные затраты	281	25/23 об.ЦУМ 02973 Адаптер 1 0,55 (укр) 1 ПН-3826 (14.04.16)		2,020		261,03	ПР
						Списание материалов в производство			
						ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"			
5	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые производственные затраты	281	25/23 об.ЦУМ 02352 Труба спірално-навивна 0,5 (укр) 20 ПН-0002984 (13.12.16)		53,510		3139,72	ПР
						Списание материалов в производство			
						ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"			
6	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые производственные затраты	281	25/23 об.ЦУМ 02598 Відвід 90 0.55 D100 (укр) 17 ПН-11971 (29.09.16)		20,000		373,76	ПР
						Списание материалов в производство			
						ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"			
7	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые производственные затраты	281	25/23 об.ЦУМ 02598 Відвід 90 0.55 D100 (укр) 18 ПН-2981 (13.12.16)		3,000		39,99	ПР
						Списание материалов в производство			
						ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"			
8	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые производственные затраты	281	25/23 об.ЦУМ 03250 Відвід 45 0.55 D160 (укр) 9 ПН-10379 (22.08.16)		1,000		18,19	ПР
						Списание материалов в производство			
						ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"			
9	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые производственные затраты	281	25/23 об.ЦУМ 03208 Відвід 90 0.55 D315 (укр) 2 ПН-2981 (13.12.16)		1,000		82,43	ПР
						Списание материалов в производство			
						ТЕСИКО ІНЖІНІРИНГ"			
10	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые	281	25/23 об.ЦУМ 02603 Перехід центральний 0.55		1,000		12,38	ПР
						Списание материалов в производство			

		производственные затраты		D125 D100 (укр) 8 ПН-11953 (28.09.16)	ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"			
11	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые производственные затраты	281	25/23 об.ЦУМ 02603 Перехід центральный 0.55 D125 D100 (укр) 5 ПН-9258 (11.08.16)	2,000		24,75	ПР
12	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые производственные затраты	281	25/23 об.ЦУМ 03550 Перехід центральный 0.55 D150 D125 (укр) 6 ПН-13042 (05.10.16)	1,000		15,81	ПР
13	23	2 об.ЦУМ Д/1208/01 1000/1009/1092 Прямые производственные затраты	281	25/23 об.ЦУМ 03985 Перехід центральный 0.55 D160 D150(укр) 1 ПН-8435 (28.07.16)	1,000		17,44	ПР
					Списание материалов в производство ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ"			

Товариство з обмеженою відповідальністю
„ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ”
ЄДРПОУ 35159164

НАКАЗ № 07/2611-03

м. Київ

26 листопада 2007р.

Загальні положення

1. Зареєстровано : 17 травня 2007 року Солом'янською районною державною адміністрацією м. Києва № 10731020000013345, ідентифікаційний код 35159164.
1. Дата реєстрації платника в ДПІ Солом'янського р-ну 18/05/2007р. № 20990/29-004. Індивідуальний податковий номер 351591626583, свідоцтво № 100043990 з 01/06/07р.
2. Організаційно-правова форма підприємства - товариство з обмеженою відповідальністю.
3. Форма власності – приватна.
4. Основні види діяльності :
 - 45.33.1 – монтаж систем опалення, вентиляції та кондиціонування повітря;
 - 51.90.0 - інші види оптової торгівлі;
 - 52.12.0 - роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах без переваги продовольчого асортименту;
 - 45.31.0 – електромонтажні роботи;
 - 45.25.1 – інші спеціалізовані будівельні роботи;
 - 74.20.1 – діяльність у сфері інжинірингу.

На виконання вимог Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99р. № 996-XIV (далі - Закон про бухоблік), Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (далі - П(С)БО), затверджених наказами Мініфіну України, інших нормативних актів, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом підприємства

НАКАЗУЮ :

1. Забезпечити організацію бухгалтерського обліку

Здійснити організаційні заходи щодо порядку ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, складання та подання звітності. Створення організаційної основи бухгалтерського обліку на підприємстві належить до компетенції власників Товариства з обмеженою відповідальністю "ТЕСИКО ІНЖИНІРИНГ", та передбачає встановлення відповідних обов'язків його керівника та працівників бухгалтерії :

1. Бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерією, яку очолює головний бухгалтер. Обов'язки головного бухгалтера, визначаються посадовими інструкціями, розробленими відповідно до вимог п.7 ст.8 Закону № 996.
2. Головний бухгалтер підприємства забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання й подання у встановлені строки фінансової звітності;
 - 2.1. Контролює відображення на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій (йому відомих);
 - 2.2. Наділяється правом другого підпису, який він ставить на реєстрах бухгалтерського обліку та відповідних звітах, а також на накладних, податкових накладних, рахунках-фактурах, .
 - 2.3. Не надається право підпису на банківських документах та договорах.
3. Бухгалтерський облік вести по Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції № 291 від 30.11.99р. затверджені наказом Міністерства фінансів України.
4. Застосовувати на підприємстві журнально-ордерну систему обліку за допомогою комп'ютерної програми бухгалтерського обліку.
5. Затвердити перелік посадових осіб, яким дозволено отримувати та видавати товарно - матеріальні цінності (додаток 1 до наказу).

6. Перелічені в додатку 1 особи наділяються правами, та несуть усю повноту відповідальності за відповідність здійснених операцій законодавчим актам та Статуту підприємства згідно з чинним законодавчими актами України.
7. З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку й звітності проводити інвентаризацію майна та фінансових зобов'язань, відповідно до статті 10 Закону про бухгалтерський облік та інших нормативних документів:
 - 7.1. Інвентаризація активів і зобов'язань, під час якої перевіряються їх наявність, документальне підтвердження і стан, проводиться перед складанням річної фінансової звітності підприємства, станом на 30 листопада або на 31 грудня звітного року в обов'язковому порядку.
 - 7.2. У всіх інших випадках об'єкти й періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником підприємства у міру необхідності. Час та перелік інвентаризації об'єктів визначаються окремим письмовим розпорядженням (наказом) керівника.
 - 7.3. Для проведення інвентаризаційної роботи (планових та незапланованих інвентаризацій активів та зобов'язань, списання основних засобів та малоцінних предметів, інших матеріальних цінностей) затвердити постійно діючу інвентаризаційну комісію окремим наказом на початку року.
8. До бланків суворої звітності відносити бланки "Довіреність".
 - 8.1. Затвердити право підпису довіреностей на отримання товарно-матеріальних цінностей: директор - перший підпис; головний бухгалтер - другий підпис.
9. Згідно з пунктом 1.3. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, яке затверджене наказом Міністерства фінансів України, всі первинні документи облікові реєстри фінансова та статистична звітність складаються українською мовою.
10. Організувати аналітичний облік руху товарно-матеріальних цінностей у бухгалтерії у кількісно-сумовому вимірі, на складі у кількісному вираженні.
11. Забезпечити зберігання первинних документів та облікових регістрів, а також бухгалтерських звітів, їх оформлення та передачу до архіву відповідно до вимог чинного законодавства.

2. Встановити на підприємстві облікову політику

12. Класифікацію активів та зобов'язань здійснювати виходячи з терміну один рік.
13. Для визнання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів, визначення строку їх корисного використання, вибору методу нарахування амортизації в момент введення в експлуатацію та протягом подальшого використання створити постійно діючу інвентаризаційну комісію.
14. Встановити такі методи обліку та принципи оцінки активів та зобов'язань підприємства:
 - 14.1. Визнання, оцінку та облік основних засобів здійснювати відповідно до П(С)БО 7 „Основні засоби”.
Одиницею обліку вважати окремий об'єкт основних засобів та інших матеріальних необоротних активів. До основних засобів відносити матеріальні активи, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року та вартістю більше 1000 грн.
 - 14.2. Нарухування амортизації основних засобів здійснювати податковим методом.
 - 14.3. До малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) рахунок 11 (Інші необоротні матеріальні активи) відносити матеріальні цінності, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року, а вартістю менше 1000 грн.
 - 14.4. Нарухування амортизації малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) здійснювати в першому місяці їх використання у розмірі 100% їх вартості.
 - 14.5. Визнання оцінку та облік нематеріальних активів здійснювати згідно П(С)БО 8 „Нематеріальні активи”.
Одиницею обліку вважати окремий об'єкт нематеріальних активів.
 - 14.6. Амортизацію нематеріальних активів нарахувати прямолінійним методом. Термін корисного використання кожного об'єкта і чинника, що впливають на нього, відображати в акті введення в експлуатацію.
 - 14.7. Товарно - матеріальні цінності визнавати, оцінювати та обліковувати згідно з вимогами П(С)БО 9 „Запаси”.
Одиницею запасів вважати кожне найменування цінностей.
 - 14.8. Предмети строком використання менше одного року, що використовують в господарській діяльності підприємства протягом звітного року, обліковувати на рахунок 22 „Малоцінні та швидкозношувані предмети”.
 - 14.9. У момент передачі МШП в експлуатацію, списувати їх з балансу у розмірі 100% балансової вартості з подальшою організацією оперативного кількісного обліку за місцями експлуатації і відповідальних особах протягом строку фактичного використання таких предметів.
 - 14.10. Оцінку вибуття сировини, матеріалів, МШП, товарів, інших виробничих запасів здійснювати методом ФІФО.
 - 14.11. Оцінку ступеня завершеності операції з надання послуг здійснювати шляхом вивчення виконаної роботи; при цьому в бухгалтерському обліку доходи відображати у звітному періоді після оформлення акта про виконання робіт (надання послуг).

- 14.12. Заробітну плату нараховувати відповідно до штатного розкладу за окладами.
- 14.13. Не створювати резерв для виплати відпускних, премій та інших заохочувальних виплат працівникам.
- 14.14. Визнання та відображення в обліку доходів здійснювати відповідно до вимог П(С)БО 15 „Дохід”.
- 14.15. Визнання та відображення в обліку витрат здійснювати відповідно до вимог П(С)БО 16 „Витрати”.
- 14.16. Облік витрат підприємства вести за допомогою рахунків класу 8 „Витрати за елементами” та класу 9 „Витрати діяльності”.
- 14.17. Визнання та відображення в обліку дебіторської заборгованості здійснювати відповідно до вимог П(С)БО 10 „Дебіторська заборгованість”. В балансі визнавати по чистій вартості.

3. Організація податкового обліку.

- 15. Встановити порядок накопичення даних про валові витрати та валові доходи з метою оподаткування на основі первинних облікових документів, які фіксують здійснення господарських операцій на відповідних рахунках для складання податкової звітності за допомогою комп'ютерної програми 1С-Підприємство.
- 16. Ознайомити з наказом керівників усіх підрозділів.
- 17. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор

Ковтонюк С.Ю.